

A F A R A K
G R O U P

VUOSIKERTOMUS

2016

Me olemme

AFARAK

ERIKOISMETALLISEOSTEN VALMISTAJA

Afarak on vertikaalisesti integroitunut erikoismetalliseosten valmistaja, jolla on maailmanlaajuinen organisaatio ja tuotantoa Etelä-Afrikassa, Turkissa ja Saksassa. Afarakin osake on listattu Helsingin ja Lontoon pörseissä.

SISÄLLYSLUETTELO

STRATEGINEN KATSAUS

7

Globaali jalanjälki	8
Vuosi 2016 tiivistettynä	11
Toimitusjohtajan katsaus	12
Kasvustrategia	14
Vuosikatsaus 2016	15
Markkinakatsaus	17
Yhtiökatsaus	18
Tase, kassavirta ja rahoitus	20
Toiminnan katsaus	21
Rautametallisegmentin katsaus	22
Vuosikatsaus 2016	24
Erikoismetallisegmentin katsaus	28
Vuosikatsaus 2016	30
Riskienhallinta	32
Kestävän kehityksen katsaus	35
Terveys ja turvallisuus	35
Ympäristö	36
Yhteisöinvestoinnit	38

MINERAALIVARAT JA -VARANNOT

39

HALLINNOLLINEN KATSAUS

47

Puheenjohtajan johdanto	2
Viittaamalla sisällytetyt tiedot	4
Johtomme	
Hallitus	6
Johtoryhmä	8
Yritysjohdo	10
Hallintorakenne	12
Hallitus	15
Hallituksen työskentely vuonna 2016	17
Hallituksen valiokunnat	18
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	19
Sisäinen valvonta	20
Sisäpiirihallinto	22
Varsinainen yhtiökokous	23
Lisätietoja	24
Palkka- ja palkkioselvitys	25
Osakkeet ja osakkeenomistajat	29

TILINPÄÄTÖS

Avainluvut	2
Konsernitilinpäätös	5
Konsernin tuloslaskelma ja laaja tulos	5
Konsernin tase	7
Konsernin rahavirtalaskelma	9
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksesta	11
1. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	12
1.1 Yrityksen perustiedot	12
1.2 Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	12
1.3 Yritysjärjestelyt ja vähemmistöosuuksien hankinnat	25
1.4 Arvon alentumistestaus	26
1.5 Toimintasegmentit	30
1.6 Tuloslaskelman liitetiedot	33
1.7 Taseen liitetiedot	36
1.8 Lähipiiritapahtumat	68
1.9 Vakuudet ja vastuusitoumukset	71
1.10 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	71

79

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

Tuloslaskelma (FAS)	73
Tase (FAS)	74
Rahavirtalaskelma (FAS)	76
2. Emoyhtiön erillistilinpäätöksen liitetiedot (FAS)	77
2.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	77
2.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	78
2.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	79
2.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	82
2.5 Vakuudet ja vastuusitoumukset	84
2.6 Muut liitetiedot	84
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus	87
Tilintarkastusmerkintä	88

151

TILINTARKASTUSKERTOMUS

167

**STRATEGINEN
KATSAUS >**

GLOBALI JALANJÄLKI

1. HELSINKI

kotipaikka ja pörssilistaus

2. MALTA

pääkonttori

3. LONTOO

pörssilistaus

4. ETELÄ-AFRIKKA

kaivokset – rautametallit

5. ETELÄ-AFRIKKA

Mogale – rautametalliseosten jalostuslaitos

6. TURKKI

kaivokset – erikoismetallit

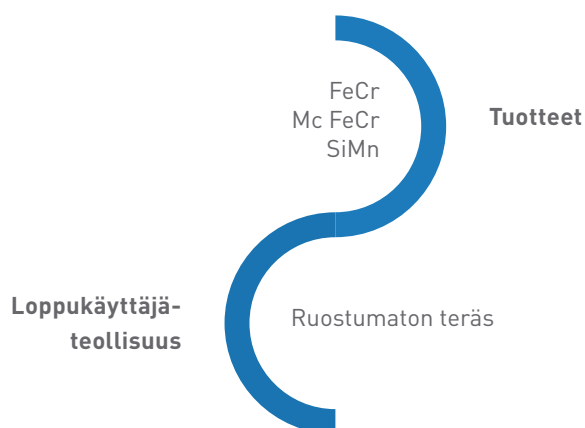
7. SAKSA

EWV – erikoismetalliseosten jalostuslaitos

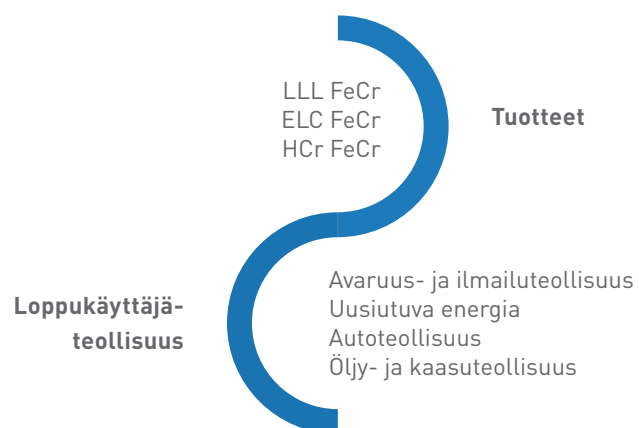

SEGMENTIT

RAUTAMETALLIT

ERIKOISMETALLIT

VUOSI 2016 TIIVISTETTYNÄ

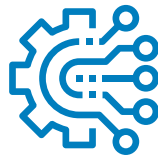
Afarakin suoritus vuonna 2016 korostaa Yhtiön vahvaa perustaa.

KAIVOSTUOTANTO

262 266

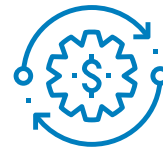
tonnia

JALOSTUS

95 739

tonnia

MYYNTI

95 095

tonnia

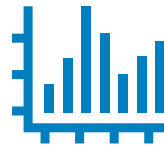
LIKEVAIHTO

M€153,6

KÄYTTÖKATE

M€5,5

LIIKETULOS

M€-1,0

VARAT

M€260,2

NETTOVELKAANTUMISASTE

-3,3%

KOROLLISET VELAT

M€3,7

OMAVARAISUUSASTE

67,7%

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

GUY KONSBRUCK
TOIMITUSJOHTAJA

Afarak saavutti vakaan tuloksen vuoden 2016 vaikeassa toimintaympäristössä.

Raaka-ainemarkkinoiden tunnelma heikkeni huomattavasti läpi lähes koko vuoden. Markkinatunnelma kohentui vasta joulukuussa. Vaikutus oli erityisen haitallinen kromi- ja ferrokromimarkkinoille. Monet valmistajat leikkasivat tuotantoaan ja useiden valmistajien nähtiin joutuvan yrityssaneeraukseen. Heikentynyt kysyntä ja varastojen purkamisen aiheuttama hintapaine vaikuttivat myös markkinatunnelmaan.

VAHVA SUORITUS VAIKEISTA OLOSUHTEISTA HUOLIMATTA

Voimakkaista vastatuulista huolimatta Afarakin suoritus oli vakaa. Tilikauden käyttökate oli 5,5 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 17,2 miljoonaa euroa.

Hintojen laskiessa myyntimäärämme pienentyivät merkittävästi erityisesti erikoismetallisegmentissä. Kaivostoiminnan ja jalostuksen tuotantomäärät pienentyivät myös johtuen Mecklenburgin avolouhoksen ehtymisestä, kaivosten turvallisuusseisokeista ja Mogale Alloysin väliaikaisesta sulkemisesta.

Vastauksena haastaviin olosuhteisiin johto keskittyi harkitsevaan käyttöpääomanhallintaan, tuotannon optimointiin, saamisten kotiuttamiseen ja varastotasojen hallintaan, mihin kuului myös päätös pysäyttää tuotanto väliaikaisesti Saksan sulatolla EWW:llä, mikä taas edelleen mahdollisti TMS:n kromimalmin myynnin markkinoille kohonnein markkinahinnoin vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä Afarak osoitti joustavuutta ja kykyä vastata ennakoituihin markkinaolosuhteisiin. Afarak pystyi reagoimaan nopeasti ja tehokkaasti markkinahintojen elpymiseen ja kysynnän vahvistumiseen. Sopimushintojen nousua joulukuussa korkeimmalle tasolle kahdeksaan vuoteen, Afarak otti käyttöön kolme projektia, jotka mahdollistivat yhtiön hyötymisen markkinoiden noususuhdanteesta. Mogalen tuotantolaitos toimii nyt joustavana tehtaana, jonka yksi piimangaaniuuni muutettiin ferrokromin tuotantoon mahdollistaen paremman katetason nykymarkkinoilla. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä

myös viimeinen piimangaaniuuni alkaa tuottaa ferrokromia. Valmistelut Mecklenburgin avolouhoksen käynnistämiseksi uudelleen aloitettiin joulukuussa ja ensimmäiset räjäytykset suoritettiin onnistuneesti maaliskuussa. Täyteen tuotantoon odotetaan päästävän huhtikuussa. Ilithan kaivoksen tärypöytäinvestointi on nyt myös täydessä tuotannossa. Nämä tekijät siivittivät Afarakin vahvempaan suoritukseen vuoden viimeisellä neljänneksellä ja vahvistivat Yhtiön yrittäjämäistä luonnetta mahdollisuuksien tunnistamisessa ja hyödyntämisessä.

TASEEN VAHVISTAMINEN

Vastauksena markkinaolosuhteisiin keskityimme harkitsevaan käyttöpääomanhallintaan ja kassavarojen säilyttämiseen.

Liiketoiminnan kassavirta oli 9 miljoonaa euroa. Vuoden aikana käytimme 5,2 miljoonaa euroa pääomanpalautuksiin ja lyhensimme ulkopuolisia velkojamme 11,8 miljoonalla eurolla. Tämä laski velkaantumisasteemme 2,1 prosenttiin edellisvuoden 8,2 prosentista.

Etelä-Afrikan randin vahvistumisella oli positiivinen vaikutus Afarakin taseeseen.

KASVUSTRATEGIA

Afarak kykeni vakaaseen tulokseen haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta, koska se keskittyi pitkän tähtäimen kasvustrategiaansa. Afarak pystyi hyödyntämään markkinoiden mahdollisuudet vertikaalisen integraation, keskittyneen yritysjohton ja joustavuuden ja nopean reagointikyvyn ansiosta.

Keskitymme nyt jatkamaan kasvusuunnitelmamme täytäntöönpanoa. Panostamme prosessi-innovaatioihin ja tuotekehitykseen. Työ tuotevalikoimamme laajentamiseksi on käynnissä. Vahvistamme myös ydintoimintojamme vähentääksemme riippuvuuttamme kolmansista osapuolista.

KESTÄVÄ KEHITYS

On erittäin surullista, että vuoden 2016 aikana yksi työntekijöistämme menetti henkensä työtehtävissä ollessaan. Yksikin kuolemantapaus on liikaa, minkä johdosta panostamme entistäkin enemmän turvallisuusasioihin. Vuonna 2017 tulemme vahvistamaan turvallisuuskulttuuriamme kaikissa toimintoissamme.

Ympäristöasiat näyttelevät edelleen tärkeää roolia pyrkinessämme kestävään kehitykseen. Vuonna 2016

panostimme vesihuoltoon Etelä-Afrikassa usean hankkeen ja investoinnin kautta.

Olemme jatkaneet yhteistyötä paikallisyhteisöjen kanssa erityisesti Etelä-Afrikassa. Työskentelemällä yhdessä paikallisten hyväntekeväisyysjärjestöjen kanssa tuimme useita yhteisöllisiä investointeja ja projekteja. Tunneimme olevamme etuoikeutettuja, kun voimme parantaa ihmisten elämää sitoutumalla paikallisyhteisöihin.

NÄKYMÄT

Markkinat, joilla toimimme, pysyvät vaihtelevina. Kromimalmin ja ferrokromin hintojen odotetaan pysyvän vahvoina vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä, millä on positiivinen vaikutus Afarakin tulokseen. Odotamme vuoden 2017 ensimmäiseltä neljännekseltä merkittävästi edellisvuotta parempaa tulosta. On kuitenkin vaikeaa ennustaa pidemmän aikavälin näkymiä. Afarak jatkaa keskittymistä ydintoimintaansa eli ferrokromin erikoistuotteisiin. Vuoden 2016 tulos rohkaisee meitä jatkamaan strategiaamme toteuttamista. Tehokkaan ja tuloksia aikaansaavan organisaation avulla jatkamme pyrkimystämme tuottaa lisäarvoa sidosryhmillemme mukaan lukien osakkeenomistajamme.

KIITOS

Tultuani Afarakin palvelukseen minulla on ollut ilo tavata henkilökuntaamme kaikissa yksiköissämme. Heidän kaikkien panos on ollut merkittävä haastavasta vuodesta selviytymiselle. Keskitymme nyt varmistamaan, että Afarak pysyy kilpailukykyisenä ja tehokkaana yhtiönä. Markkinoiden tämänhetkinen noususuhdanne auttaa meitä saavuttamaan positiivisen tuloksen ensimmäiseltä vuosineljännekseltä ja jatkamaan työtämme vertikaalisesti integroidun liiketoimintamallimme vahvistamiseksi. Jatkamme sopivien liiketoimintamahdollisuuksien tutkimista hyödyntämällä jatkuvaa innovointia, erikoisosaamistamme ja todistettua kykyämme sopeutua alati muuttuviin markkinaolosuhteisiin sekä tunnistamalla ja hyödyntämällä tuottavampia strategioita. Vahvan taseemme tukemana olemme hyvissä asemissa tarttumaan sopiviin investointimahdollisuuksiin.

Kun nyt suuntaamme katseemme tuleviin lähikuukausiin, haluan myös esittää kiitokset kaikille asiakkaillemme heidän tuestaan ja luottamuksestaan Afarakin sitoumuksiin toimittaa korkealaatuisimpia tuotteita ja palveluita. Haluan myös kiittää paikallisyhteisöjämme siitä, että olette hyväksyneet meidät kumppaneiksenne.

Lopuksi kiitän kaikkia puheenjohtajan ansiokkaasti johtaman hallituksemme jäseniä luottamuksesta minua kohtaan ja heidän laajan kokemuksen ja näkemyksen jakamisesta.

KASVUSTRATEGIA

Afarakin strategiana on kasvaa ja vahvistaa liiketoimintaansa yrityshankinnoin, vertikaalisella integraatiolla, tuotekehityksellä ja jatkuvilla prosessi-innovaatioilla.

Afarak keskittyi vuonna 2016 kassavirran optimointiin, velkojen lyhentämiseen ja käyttö pääomatarpeen pienentämiseen. Olemme nyt sellaisessa vahvassa asemassa, että meillä on pääomia ja mahdollisuuksia tukea kasvuaamme sekä organisaation kautta että yritystalojen kautta.

Afarakin organisaation kasvun strategia keskittyy vahvasti tuotekehitykseen ja prosessi-innovaatioihin. Tärypöytäteknologiamme on alkanut näyttää hyötynsä. Sen avulla tehokkuus on parantunut ja tuotantokustannus on laskenut kaivoksillamme sekä Turkissa että Etelä-Afrikassa. Tutkimus- ja kehitystyön kautta parannamme myös tuotevalikoimaamme.

Yritystalostrategiamme on sekä valikoiva että opportunistinen. Olemme laatineet listan kohteista, jotka joko kasvattaisivat markkinaosuuttamme tai tukisivat meitä vertikaalisen integraation tavoitteissamme. Arvioissamme paino on kohteiden pitkän aikavälin näkymissä ja niiden kyvyssä tuottaa lisäarvoa osakkeenomistajillemme.

VUOSIKATSAUS 2016

KAIVOSLISENSSI MYÖNNETTY, TMS, TURKKI, ERIKOISMETALLIT

Tammikuussa 2016 erikoismetallisegmentin TMS:lle myönnettiin kaivoksen hyödyntämislisenssi kohteelle "Eagle Field".

TÄRYPÖYTÄPROJEKTI VALMISTUI; ETELÄ-AFRIKKA, RAUTAMETALLIT

Kolmen miljoonan euron investointi 24 tärypöytään saatiin valmiiksi. Yhtiön sisällä kehitetty teknologia mahdollistaa kromin erottelun sivukivimassasta.

AFARAK MOGALE TOIMII JOUSTAVANA TUOTANTOLAITOKSENA; ETELÄ-AFRIKKA, RAUTAMETALLIT

Mogale muutti onnistuneesti yhden piimangaaniuuneistaan ferrokromin tuotantoon. Tämä mahdollisti Afarak Groupin hyötymisen markkinoiden noususuhdanteesta loppuvuonna, kun muutoksen myötä saatiin 7 000 tonnin lisätuotanto ferrokromia.

MECKLENBURGIN AVOLOUHOS KÄYNNISTETÄÄN UDELLEEN; ETELÄ-AFRIKKA, RAUTAMETALLIT

Avolouhoksen käynnistämiseksi uudelleen avolouhoksen seinämien pidentämistyö aloitettiin vuoden lopulla. Avolouhokselta odotetaan saatavan 200 000 tonnia kromimalmia. Avolouhosprojekti helpottaa myös pääsyä maanalaisen kaivoksen alueelle. Maanalaisella kaivoksella on 4,5 miljoonan kromimalmitonnin potentiaali.

UUSI JOHTORYHMÄ, AFARAK GROUP

Alistair Ruiters erosi toimitusjohtajan tehtävästä joulukuussa 2016. Guy Konsbruck nimitettiin uudeksi toimitusjohtajaksi ja Predrag Kovacevic nimitettiin talousjohtajaksi. Keith Scott erosi hallituksesta.

EWV:N VÄLIAIKAINEN SULKEMINEN, SAKSA, ERIKOISMETALLIT

EWV:n tuotanto pysäytettiin väliaikaisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, koska markkinaolosuhteet olivat heikot. Lisäksi haluttiin rajoittaa varaston kasvua ja käyttöpääoman tarvetta.

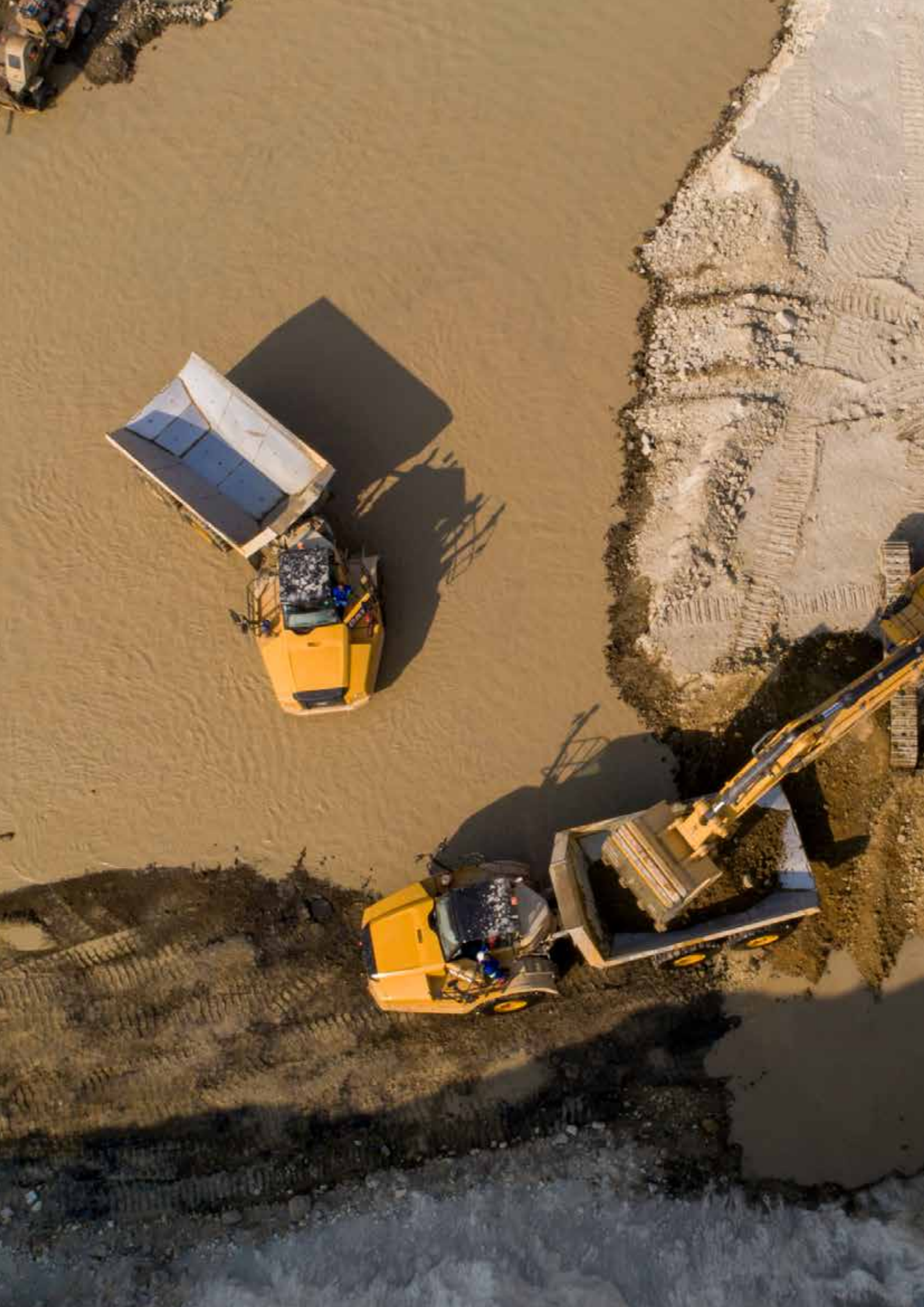
VEDENKÄYTTÖLISENSSI MYÖNNETTY; AFARAK MOGALE, ETELÄ-AFRIKKA, RAUTAMETALLIT

Afarak Mogalelle myönnettiin vedenkäyttölisenssi Yhtiön tekemien lukuisten investointien ja toimenpiteiden jälkeen. Investointien ja toimenpiteiden tarkoituksena oli hallita vedenkulutusta vastuullisella tavalla Yhtiön ympäristöpolitiikan mukaisesti.

KUOLEMANTAPAUUS AFARAK MOGALESSA, ETELÄ- AFRIKKA, RAUTAMETALLIT

Yksi työntekijämme valitettavasti menehtyi Mogalen tuotantolaitoksella sattuneessa tapaturmassa saamiinsa vammoihin. Yhtiö järjesti henkistä tukea ja muistotilaisuuden tehtaalla. Kuolemantapauksen jälkeen Yhtiö on edelleen vahvistanut turvallisuuskulttuuriaan.

MARKKINAKATSAUS

Maailmantalous jatkoi koko vuoden jatkunutta paranemistaan erityisesti neljännellä vuosineljänneksellä. Vuoden 2016 jälkipuoliskolta julkaistu data näyttää suhteellisen vakaata kasvua kehittyneissä talouksissa ja pientä parantumista kehittyvillä markkinoilla. Keskipitkän aikavälin näkymät ennustavat maailmantaloudelle vahvistuvaa kasvua, joka on kuitenkin maltillisempaa kuin ennen finanssikriisiä. Globaaleja näkymiä varjostavat kuitenkin useat tekijät kuten Kiinan talouden asteittainen tasapainottaminen ja poliittinen epävarmuus Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa.

Vuoden 2016 viimeisellä vuosineljänneksellä hyödykehinnat kohentuivat yleisesti. Hyödykekohtaiset markkinakuvaukset ovat alla.

RUOSTUMATTOMAN TERÄKSEN MARKKINAT

Ruostumattoman teräksen hintataso on nousussa pitkittyneen matalien hintojen jälkeen. Nähdyt hinnankorotukset ovat johtuneet pääasiassa kasvaneiden kustannusten aiheuttamasta paineesta. Erityisesti raaka-aineet kuten ferrokromi ja nikkeli ovat kallistuneet. Ruostumattoman teräksen hinnat nousivat myös Yhdysvaltojen presidentinvaalien jälkeen, kun odotettavissa oli talouskasvua tukevia poliittisia ja protektionistisia toimia. Tarjontapuolella kiinalaisilla valmistajilla on ylikapasiteettia johtuen lukuisilla markkinoilla toimeenpannuista polkumyyntiä estävistä toimenpiteistä.

FERROKROMIN MARKKINAT

Ferrokromin kysynnässä oli nähtävissä vastaava kasvava trendi kuin ruostumattoman teräksen puolella.

Kysynnän kasvu antoi tilaa hintojen nousulle. Kasvaneen kysynnän tukemana hinnat alkoivat nousta samalla, kun tarjonta väheni johtuen tuotannonleikkauksista Etelä-Afrikassa. Etelä-Afrikassa useat valmistajat joutuivat yrityssaneeraukseen tai leikkasivat muuten tuotantoaan. Lisäksi tarjontaa vähensivät ympäristörajoitukset Kiinassa. Ferrokromin hinnat jatkoivat nousua ja neljännen vuosineljänneksen lopulla Euroopan sopimushinta Etelä-Afrikan ferrokromille (charge chrome) saavutti korkeimman tasonsa kahdeksaan vuoteen. Kasvun odotetaan jatkuvan vuonna 2017, kun sekä ferrokromin että teräksen kysyntä jatkavat kasvuaan, vaikka saatammekin nähdä hintatasossa jonkinlaista korjausliikettä.

KROMIMALMIN MARKKINAT

Kromimalmin hinnat jatkoivat nousuaan johtuen kasvaneesta kysynnästä Kiinan ferrokromin valmistajilta. Kun tarjonta Etelä-Afrikasta jatkuu rajallisena, kasvanut kysyntä jatkaa suhteellisen korkean hintatason tukemista. Lisäksi Etelä-Afrikan randin vahvistuminen US-dollaria vastaan ja kuljetuskustannusten nousu vaikuttivat hintatasoa nostavasti.

PIIMANGANIN MARKKINAT

Mangaanimalmin hinnan nopea nousu läpi vuoden 2016 ei vielä näkynyt piimanganin hinnoissa Kiinan ulkopuolella johtuen ylitarjonnasta markkinoilla sekä vaihteesta kysynnästä. Neljännellä vuosineljänneksellä piimanganin hinta kääntyi kuitenkin nousuun hinnannousuun pakottavien tekijöiden alettua vaikuttaa. Tämä suuntaus kääntyi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

YHTIÖKATSAUS

Afarakin suoritus vuonna 2016 korostaa Yhtiön vahvaa perustaa. Yhtiö saavutti positiivisen toiminnallisen tuloksen huolimatta erittäin haastavista markkinaolosuhteista, jotka kestivät lähes koko vuoden. Strategisen suunnittelun

ja hyvin ajoitettujen investointien ansiosta Yhtiö oli hyvissä asemissa hyödyntämässä loppuvuotta kohden kohentuneita markkinoita. Vuoden aikana Yhtiö pystyi merkittävästi lyhentämään ulkopuolisia velkojaan.

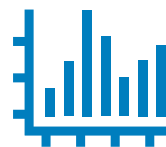
LIIKEVAIHTO

M€153,6
(M€187,7)

TILIKAUDEN TULOS

M€-0,9
(M€8,5)

LIIKETULOS

M€-1,0
(M€9,9)

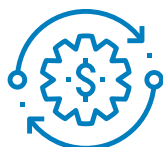
KÄYTTÖKATE

M€5,5
(M€17,2)

OMAVARAISUUSASTE

67,7 %
(64,2)

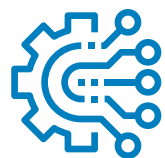
MYYNТИ

95 095 t
(105 777 t)

KAIVOSTUOTANTO

262 266 t
(461 781 t)

JALOSTUS

97 095 t
(105 777 t)

Henkilöstömäärä

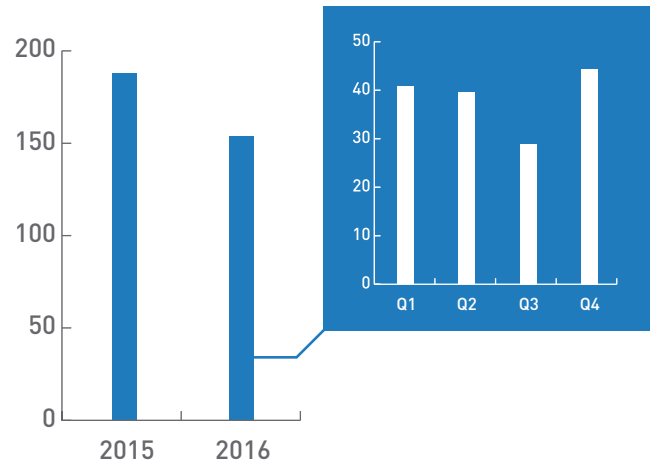
813
(773)

Vuonna 2016 Afarak toimi pääosin alakuloisissa markkinaolosuhteissa, jotka vaikuttivat useimpiin kromin ja ferrokromin valmistajiin. Viime vuoden aikana usea eteläafrikkalainen valmistaja joutui joko yrityssaneeraukseen tai vähensi muuten ferrokromin tuotantoaan.

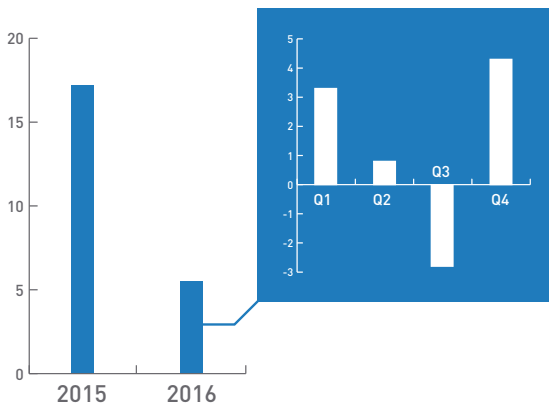
TALOUDELLINEN KATSAUS

Heikoista markkinoista johtuen vuoden 2016 liikevaihto laski edellisvuoteen nähden 18 prosenttia 153,6 (187,7) miljoonaan euroon. Liikevaihdon lasku oli suurempaa erikoismetalliseosliiketoiminnassa, jonka liikevaihto laski 28,1 prosenttia johtuen heikon kysynnän myötä pienentyneistä myyntimääristä sekä ylitarjonnasta markkinoilla. Ylitarjonnasta aiheutti se, että BRIC-maiden tuottajat jatkoivat varastojensa pienentämistä, mikä taas edelleen laski hintatasoa. Rautametalliseosliiketoiminnassa liikevaihto laski 8,0 prosenttia johtuen sekä piimanganin että ferrokromin (charge chrome) alemmista myyntihinnoista. Hinnat elpyivät vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Liikevaihto (MEUR)

Käyttökate (MEUR)

Liikevaihdon laskusta ja heikoista markkinaolosuhteista huolimatta Afarak onnistui saavuttamaan positiivisen käyttökateen. Koko vuoden käyttökate oli 5,5 (17,2) miljoonaa euroa. Käyttökateen syntyyn vaikutti merkittävimmin positiivinen viimeinen vuosineljännes ferrokromin hintojen elpymisen joulukuussa tukemana. Vaikeiden toisen ja kolmannen vuosineljänneksen tuloksiin vaikuttivat pääasiassa heikentyneet myyntihinnat ja pienemmät myyntimäärät.

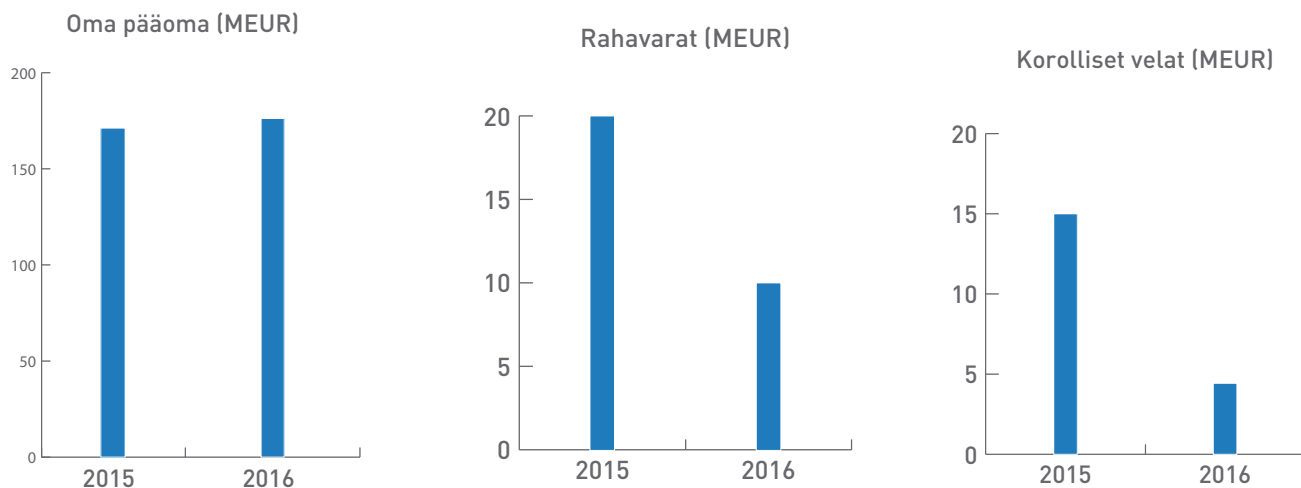
Yhteisyritys Synergy Africa onnistui saavuttamaan 0,1 (-0,1) miljoonan euron positiivisen tuloksen vuonna 2016. Lopetettujen toimintojen tulos vuonna 2016 oli 1,9 (0,8) miljoonaa euroa. Tulos sisältää lakkautettuun puunjalostusliiketoimintaan liittyvän varauksen purkua 0,8 (0,2) miljoonaa euroa, kun Yhtiö myi osan vuonna 2008 hankkimastaan sahalaitoskalustosta.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2016	2015
Liikevaihto	40,8	39,5	28,9	44,4	153,6	187,7
Käyttökate	3,3	0,8	-2,8	4,3	5,5	17,2
Käyttökate-%	8,0%	2,0%	-9,8%	9,6%	3,6%	9,2%
Liikevoitto	1,7	-0,9	-4,5	2,7	-1,0	9,9
Liikevoitto-%	4,2%	-2,2%	-15,7%	6,1%	-0,7%	5,3%
Tilikauden tulos	0,2	-1,0	-2,2	2,0	-0,9	8,5

Osakekohtainen tulos oli 0,00 (0,03).

TASE, KASSAVIRTA JA RAHOITUS

Yhtiö keskittyi läpi vuoden vahvistamaan tasettaan vaikeista markkinaolosuhteista huolimatta. Johto keskittyi optimoimaan käyttöpääomaa ja velkojen vähentämiseen.

Taseen loppusumma 31.12.2016 oli 260,2 (266,9) miljoonaa euroa ja oma pääoma oli 176,2 (171,2) miljoonaa euroa. Vuonna 2016 valuuttakurssimuutokset vaikuttivat positiivisesti Afarakin taseeseen. Muuntoero parani 11,9 (-16,6) miljoonalla eurolla johtuen pääasiassa Etelä-Afrikan randin vahvistumisesta.

Konsernin likviditeetti 31.12.2016 oli 9,7 (19,6) miljoonaa euroa. Kassavarat pienentyivät vuoden aikana, kun niitä käytettiin pääomanpalautusten maksuun ja velkojen vähentämiseen. Omavaraisuusaste oli 67,7 % (64,2%). Korollinen nettovelka oli 3,8 (15,1) miljoonaa euroa.

Yhdelle Yhtiön tytäryhtiöistä Maltalla on myönnetty 5,0 miljoonan USD:n luottolimiitti. Vuoden 2016 lopussa luottolimiitti ei ollut käytössä, mutta Yhtiö on antanut luottolimiitille 5,0 miljoonan USD:n takauksen.

INVESTOINNIT, YRITYSOSTOT JA -MYNNIT

Käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2016 olivat 2,8 (8,0) miljoonaa euroa. Erikoismetallisegmentin käyttöomaisuusinvestoinnit sisälsivät paineseulontajärjestelmän hankinnan Tavasın kaivoksen uudelle tuotantolaitokselle parantamaan sivukivien hyödyntämistä ja EWW:n uuden pölynpoistojärjestelmän, joka valmistui vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Rautametallisegmentin käyttöomaisuusinvestoinnit sisälsivät uunien tulenkestävien eristeiden uusimisen ja uusien työmaa-ajoneuvojen hankinnan Mogale Alloysilla

sekä malminetsintään liittyviä kuluja Vlakpoortin kaivoksella.

Vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla yhteisyritys Synergy Africa sai valmiiksi tärypöytälaitoksen llithan kaivoksella, mikä pienensi merkittävästi tonnikohtaista tuotantokustannusta kasvattaen sekä saantoa että tuotantokapasiteettia.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Afarakin tutkimus- ja kehitysprojektit tähtäävät varmistamaan Yhtiön kasvua arvioimalla uusien tuotteiden lanseerausta sekä tuotantotehokkuutta ja tuotantomäärää parantavia uusia teknologioita. T&K-työtä hallinnoidaan kussakin yksikössä itsenäisesti, minkä lisäksi Afarak käyttää myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Vuonna 2016 Afarakin T&K-kustannukset olivat 0,4 (0,5) miljoonaa euroa. Vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla yhteisyritys Synergy Africa sai valmiiksi tärypöytälaitoksen llithan kaivoksella, mikä pienensi merkittävästi tonnikohtaista tuotantokustannusta kasvattaen sekä saantoa että tuotantokapasiteettia. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä Yhtiö ilmoitti solmineensa kaivospalvelusopimuksen Pholagolwa Miningin kanssa jatkaakseen tuotantoa Mecklenburgin avolouhoksella. Avolouhoksen seinämiä pidennetään 40 metristä 65 metriin. Avolouhosprojekti helpottaa myös pääsyä maanalaisen kaivoksen alueelle. Maanalaisella kaivoksella on 4,5 miljoonan kromimalmitonnin tuotantopotentiaali.

TOIMINNAN KATSAUS

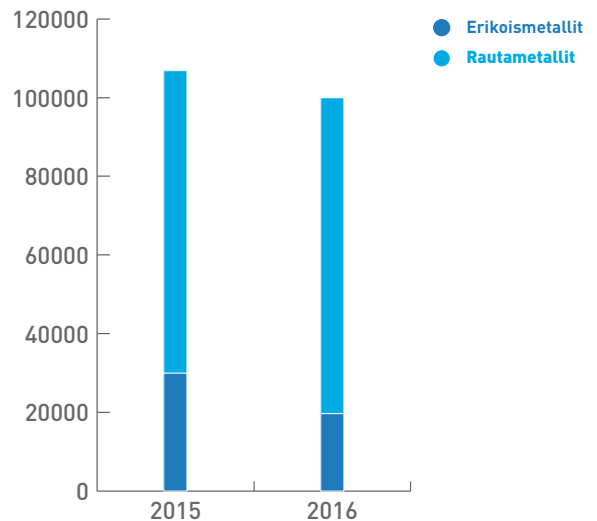
Markkinahinnat olivat laskussa lähes läpi koko vuoden. Myyntimäärät laskivat 8,2 prosenttia johtuen pääasiassa määrien pienentymisestä erikoismetallisegmentissä.

Erikoismetalliseosliiketoiminnassa myyntimäärät laskivat 26,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Lasku johtui heikosta kysynnästä ja hintapaineesta BRIC-maiden suunnalta, kun BRIC-maiden tuottajat laskivat hintojaan omia varastojaan pienentääkseen.

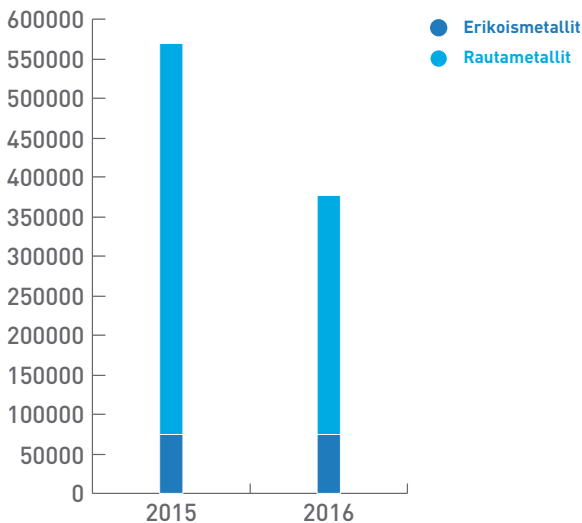
Rautametalliseosliiketoiminnassa myyntimäärät laskivat hieman edellisvuoteen verrattuna, kun piimanganin myyntimäärät laskivat. Piimanganin myyntimäärien laskua kompensoi osittain ferrokromin (charge chrome) ja keskihiilisen ferrokromin myyntimäärien kasvu.

Konsernin kokonaisvuosituotanto laski 36,7 % 358 005 (565 372) tonniin.

Myyntimäärät (tonnia)

Kokonaistuotanto (tonnia)

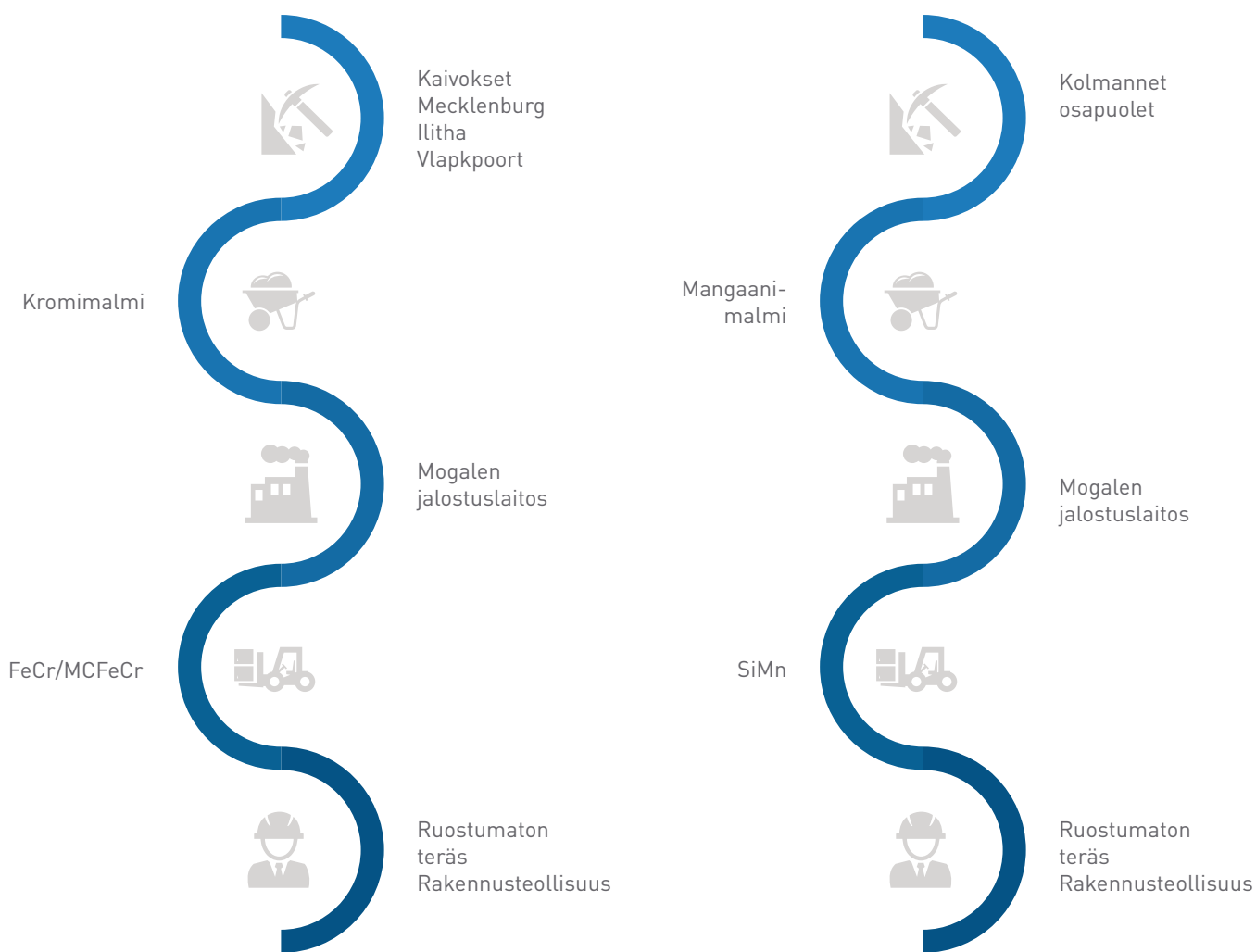
Rautametallisegmentin vuosituotannon lasku johtui Mecklenburgin kaivoksen toiminnan päättymisestä avolouhoksen osalta ja Vlakpoortin kaivoksen tyhjäkäynnistä. Nämä tekijät johtivat kaivostuotannon puolittumiseen edellisvuoteen verrattuna.

Vaisut markkinat erityisesti erikoismetallisegmentin osalta johtivat jalostustuotannon määrien pienentymiseen, kun johto päätti pysäyttää tuotannon neljännellä vuosineljänneksellä varastotasojen hallitsemiseksi. Jalostustuotannon laskua kompensoi osittain erikoismetallisegmentin kaivostoiminnan kasvu, kun Turkissa Tavasın kaivoksen rikastetuotanto kasvoi.

RAUTAMETALLISEGMENTIN KATSAUS

FERROKROMIN TUOTANTOKETJU

PIIMANGAANIN TUOTANTOKETJU

Kaivokset

Jalostuslaitos

Loppukäyttäjä

Raaka-aine

Jaloste

VLAKPOORTIN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Vlakpoortin kaivos sijaitsee Etelä Afrikassa Bushveld Complexin länsihaaran pohjoisosassa. Vlakpoortin malminetsintäoikeus hankittiin vuonna 2011. Siitä lähtien on tehty laajamittaista tutkimustyötä sisältäen geologisia porauksia, tutkimusojien kaivuuta ja koelouhintaa LG5 ja LG6-malmijuonilla, jotka valittiin ensimmäisinä testaukseen.

Kaivoksen varannot ovat yli 6 Mt kromia ja 330 314 unssia platinametalleja. LG1-6, MG1-4 ja UG1-2 sekä Merensky Reefin paljastumat muodostavat varannot. Afarak on hakenut etsintäoikeuden muuttamista kaivosoikeudeksi.

STELLITEN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Stelliten kaivos hankittiin vuoden 2010 lopulla osana Chromexin hankintaa. Kaivos on Mogale Alloysin ensisijainen malmin toimittaja integroiden näin rautametalliliiketoimintaa. Ylijäävä palamalmi viedään Kiinaan.

Stelliten kaivos sijaitsee Etelä-Afrikassa Bushveld Complexin länsihaarassa, missä sijaitsee yli 70 prosenttia maailman kromivarannoista ja mistä 40 prosenttia kromituotannosta on peräisin. Kaivoksen kromiittivarannot ovat noin 28 Mt koostuen neljästä malmijuonesta LG6, MG1, MG2 ja MG4. Kaikki neljä malmijuontaa paljastuvat kaivoksen alueella

MECKLENBURGIN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Mecklenburgin kaivos sijaitsee Bushveld Complexin itäkielekkeellä, joka on tunnettu siitä, että siellä sijaitsee iso osa maailman tunnetuista platinavarannoista. Alue on myös merkittävä kromiitin lähde. Mecklenburgin kaivoksella aloitettiin täysi tuotanto heinäkuussa 2013. Yhtiö arvioi parhailaan maanalaisen kaivoksen käynnistämistä. Avolouhos suljettiin marraskuussa 2015, mutta joulukuussa 2016 Afarak aloitti valmistelevat työt avolouhoksen käynnistämiseksi uudelleen pidentämällä avolouhoksen seinämiä 40 metristä 65 metriin.

MOGALE ALLOYSIN JALOSTUSLAITOS – ETELÄ-AFRIKKA

Mogalen hankinta vuonna 2009 mahdollisti Yhtiön pääsyn mineraaliprosessointisektorille Etelä-Afrikassa. Hankinta oli Afarakille strategisesti tärkeä, sillä näin Yhtiö sai käyttöönsä Mogalen tasavirtasulattoteknologian, joka on ollut Mogalella käytössä jo vuodesta 1983. Mogalea pidetään tämän teknologian osaamiskeskuksena.

Mogalella on käytössään neljä sulattoa, joista kaksi on tasavirtasulattoja ja kaksi upotettuja kaarisulattoja. Vuotuinen tuotantokapasiteetti on 110 000 tonnia. Sulatot pystyvät tuottamaan neljää avaintuotetta: piimangaania, plasmaferrokromia, ferrokromia sekä ruostumattoman teräksen valmistuksessa käytettävää kromi-nikkeli-rautametalliseosta. Vuoden 2014 loppupuolella saatiin valmiiksi 13 miljoonan euron investointi uuteen rautametallin jalostus- ja granulointilaitokseen. Vuonna 2016 tuotantolaitoksella muutettiin yksi uuni piimanganin tuotannosta ferrokromin tuotantoon. Myös viimeinen piimanganin tuotannossa oleva uuni tullaan muuttamaan ferrokromin tuotantoon lisäämään ferrokromin tuotantokapasiteettia, jotta voidaan hyötyä huomattavasti kohentuneista markkinaolosuhteista.

VUOSIKATSAUS 2016

Rautametallisegmentille vuosi oli kokonaisuutena haastava johtuen pääasiassa kromimalmin heikoista markkinoista. Segmentin viimeinen vuosineljännes oli kuitenkin erittäin positiivinen markkinoiden nousua

vuoden loppua kohden. Kaivostoiminnan tuotantomäärät pienentyivät merkittävästi Mecklenburgin kaivoksen avolouhoksen ehtymisen vuoksi.

JALOSTEIDEN MYYNTI

77 092t

(78 441 t)

TUOTANTO

278 833t

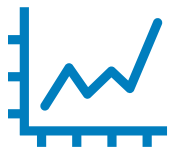
(75 386 t)

LIIVEVAIHTO

M€84,5

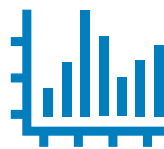
(M€ 91,8)

KÄYTTÖKATE

M€5,0

(M€ 7,5)

LIIVEVOITTO

M€0,9

(M€ 2,8)

TYÖNTEKIJÄMÄÄRÄ

369

(365)

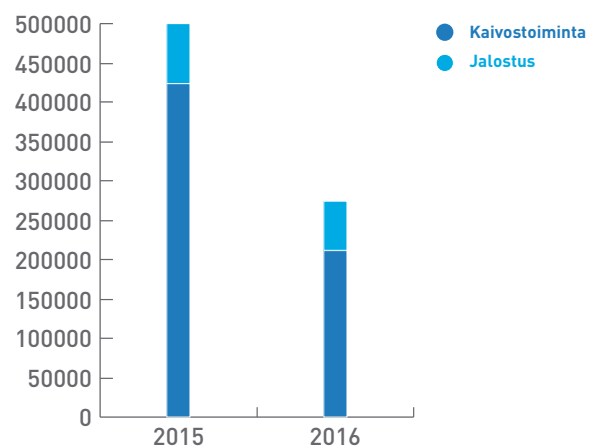
Vuosi 2016 oli erityisen haastava etelä-afrikkalaisille ferrokromin valmistajille, joista useat joutuivat yrityssaneeraukseen tai muuten leikkasivat merkittävästi ferrokromin tuotantoaan. Kun hintataso laski, ei myöskään Afarakin rautametallisegmentti ollut immuuni näille haasteille. Markkinaolosuhteet vaikuttivat sekä segmentin kaivostoimintaan että jalostukseen.

Vuosituotanto laski edellisvuodesta 43,1 prosenttia 278 833 (489 986) tonniin

Kaivostoiminta pienentyi merkittävästi, kun Mecklenburgin avolouhos ehtyi ja Vlakpoortin kaivos oli tyhjäkäynnillä. Mogale Alloysin jalostusmäärät olivat hieman edellisvuotta pienemmät.

Vastauksena markkinaolosuhteisiin johto päättää muuttaa yhden Mogalen piimangaaniuunin ferrokromin tuotantoon. Ilithan kaivoksen tärypöytäprojekti saatiin valmiiksi, minkä avulla tuotantokustannuksia saatiin alemmaksi. Nämä toimenpiteet auttoivat Afarafia saavuttamaan positiivisen neljännes vuosineljänneksen.

Rautametallisegmentin tuotanto (tonnia)

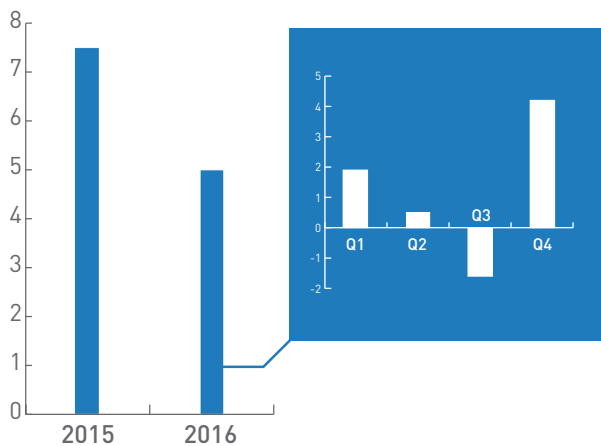

Segmentin koko vuoden liikevaihto laski 8,0 prosenttia 84,5 (91,8) miljoonaan euroon. Liikevaihto laski johtuen sekä piimanganin että ferrokromin (charge chrome) alemmista myyntihinnoista vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Alemmat myyntihinnat yhdessä merkittävästi vuoden jälkipuoliskolla kohonneiden mangaanimalmien hintojen ja energiakustannusten kanssa aiheuttivat

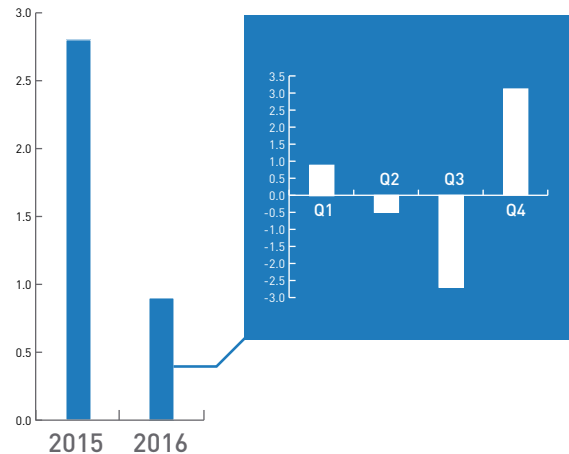
sen, että käyttökate laski 5,0 (7,5) miljoonaan euroon ja liikevoitto 0,9 (2,8) miljoonaan euroon. Vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä ferrokromin (charge chrome) hinnat elpyivät merkittävästi mahdollistaen segmentin positiivisen koko vuoden tuloksen. Yhteisyritysten tulo-osuus vuonna 2016 oli 0,1 (-0,1) miljoonaa euroa.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2016	2015
Liikevaihto	22,3	21,1	17,5	23,6	84,5	91,8
Käyttökate	1,9	0,5	-1,6	4,2	5,0	7,5
Käyttökate-%	8,6%	2,4%	-9,1%	17,9%	5,9%	8,1%
Liikevoitto	0,9	-0,5	-2,7	3,1	0,9	2,8
Liikevoitto-%	4,2%	-2,4%	-15,2%	13,2%	1,0%	3,0%

Käyttökate (MEUR)

Liikevoitto (MEUR)

Afarakin osuus yhteisyritysten vuoden 2016 liikevaihdosta laski 45,4 prosenttia 5,3 (9,7) miljoonaan euroon. Yhteisyrityksen myyntimäärät laskivat merkittävästi johtuen Mecklenburgin kaivoksen avolouhoksen toiminnan päätymisestä marraskuussa 2015. Stelliten kaivoksen myyntimäärät kasvoivat lähinnä tärypöytäinvestoinnin mahdollistaman rikasteiden myyntimäärien kasvun myötä. Osuus yhteisyrityksen käyttökatteesta oli 1,3 (1,3) miljoonaa euroa. Käyttökattetta heikensi 1,0 (0,1) miljoonalla

eurolla ennallistamisvarauksen kasvu neljänneksi vuosineljänneksellä. Varauksen kasvun aiheuttivat muutokset lainsäädännössä. Tämän negatiivisen vaikutuksen kompensoivat kromimalmimarkkinan elpyminen vuoden viimeisellä neljänneksellä ja Stelliten kaivoksen varoihin aiemmin tehdyn 1,1 (0,0) miljoonan euron alaskirjauksen peruuttaminen. Osuus yhteisyrityksen tuloksesta oli 0,1 (-0,1) miljoonaa euroa. Osuus yhteisyritysten tuloksista muodostui seuraavasti:

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2016	2015
Liikevaihto	0,8	0,9	0,7	2,8	5,3	9,7
Käyttökate	-0,1	0,1	-0,1	1,4	1,3	1,3
Käyttökate-%	-11,9%	5,6%	-9,3%	50,1%	24,4%	13,2%
Liikevoitto	-0,2	-0,0	-0,2	1,3	0,8	0,3
Liikevoitto-%	-20,6%	-5,3%	-29,6%	45,1%	15,7%	3,4%

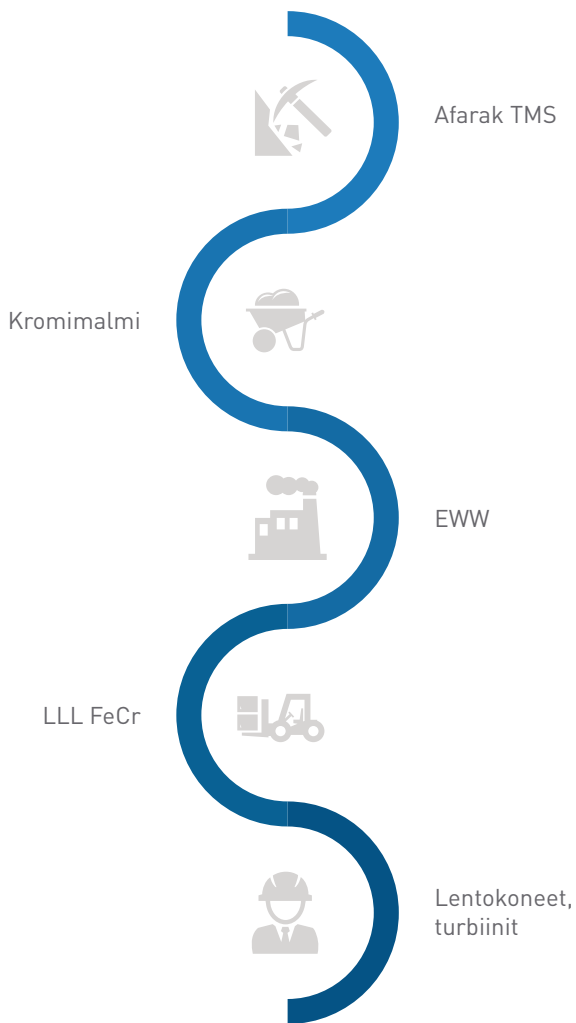
KATSE ETEENPÄIN

Vuoden loppua kohden ferrokromimarkkinat kääntyivät nousuun. Tätä taustaa vasten Afarak aloitti valmistelut vielä yhden piimangaaniuunin muuttamiseksi ferrokromin tuotantoon. Mecklenburgin avolouhos on käynnistetty

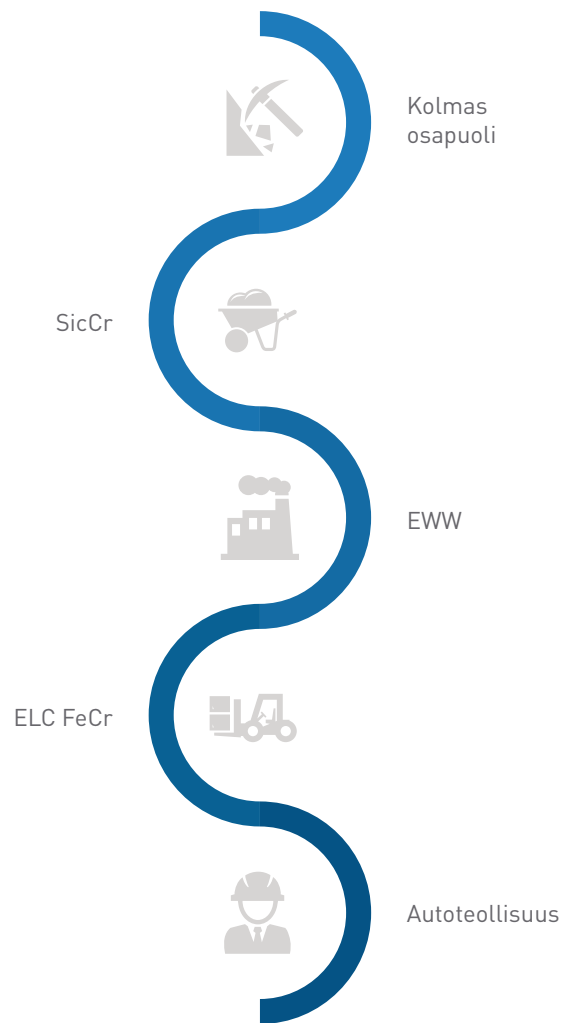
uudelleen ja ensimmäiset räjäytykset on suoritettu onnistuneesti maaliskuussa 2017. Täyteen tuotantoon odotetaan päästävän huhtikuussa ja avolouhoksesta saatavaksi tuotannoksi arvioidaan 200 000 tonnia kromimalmia. Afarak työskentelee myös vahvistaakseen omia resurssejaan vähentääkseen riippuvuutta kolmansista osapuolista.

ERIKOISMETALLISEGMENTIN KATSAUS

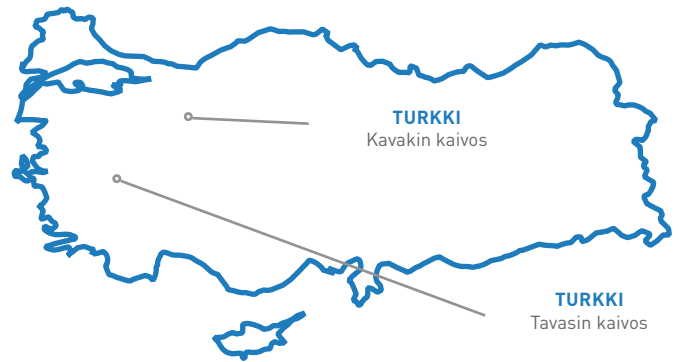
MATALAHIILISEN ERIKOISFERROKROMIN TUOTANTOKETJU

ERIKOISMATALAHIILISEN FERROKROMIN TUOTANTOKETJU

KORKEAN KROMIPITOISUUDEN FERROKROMIN TUOTANTOKETJU

TMS - TURKKI

TMS:n toiminta koostuu avolouhoksista ja maanalaisista kaivoksista sekä malmin rikastuslaitoksista, jotka on varustettu esi- ja välimurskauksella, seulonnalla ja jauhatuksella. Tuotantolaitokset sijaitsevat Kavakissa Eskisehirin maakunnassa ja Tavasissa Denizlin maakunnassa. TMS:llä on lisäksi 27 lisenssiä, joista 12 on hyödyntämislisenssejä.

TMS valmistaa kahta kromimalmityyppiä: erikoislaatuista kromiitirikastetta ja palamalmia.

EWW - SAKSA

EWW on maailmanlaajuisesti tunnustettu jalostuslaitos, jolla on huipputason laitteistot ja laboratoriot. EWW:llä on takanaan jo lähes 100 vuoden kokemus jalostuksesta. EWW tunnetaan erittäin pitkälle erikoistuneena sulattona, joka valmistaa laajaa valikoimaa erikoistuotteita kuten matalahiilistä ja erittäin matalahiilistä ferrokromia. Tuotteet myydään auto-, ilmailu- ja avaruus- sekä voimalaitosteollisuudessa toimiville kansainvälisille asiakkaille.

VUOSIKATSAUS 2016

Erikoismetallisegmentti ei ollut immuuni tämän teollisuudenalan yleisesti kohtaamille haasteille. Laskeneet hinnat vaikuttivat voimakkaasti myyntiin erityisesti ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Johto teki kolmannella vuosineljänneksellä päättäväisen ratkaisun

sulkea Saksan sulaton EWW:n tuotanto väliaikaisesti huolellisen pääomanhallinnan, tuotannon optimoinnin ja varastotasojen hallinnan vuoksi. Tämä EWW:n väliaikainen tuotannon pysäyttäminen mahdollisti TMS:n kromimalmin myynnin markkinoille kohonnein hinnoin

JALOSTEIDEN MYYNTI

20 003 t

(27 336 t)

TUOTANTO

79 172 t

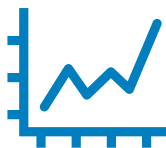
(75 386 t)

LIKEVAIHTO

M€ 68,7

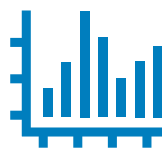
(M€ 95,6)

KÄYTTÖKATE

M€ 5,4

(M€ 12,7)

LIKEVOITTO

M€ 3,1

(M€ 10,1)

TYÖNTEKIJÄMÄÄRÄ

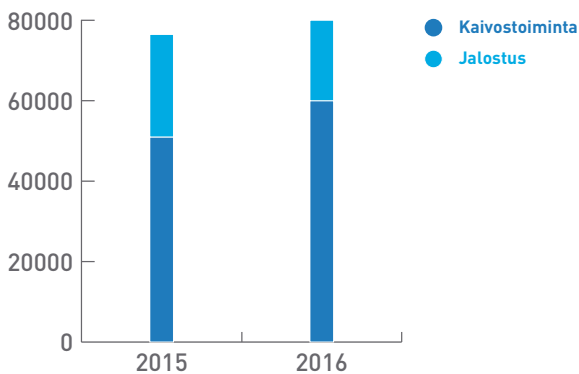
438

(402)

Vaisut markkinaolosuhteet johtivat Afarakin erikoismetalliseosten myyntimäärien merkittävään pienentymiseen kysynnän heikennyttyä ja hintapaineen kasvettua BRIC-maiden suunnalta, kun BRIC-maiden

tuottajat laskivat hintojaan pienentääkseen varastojaan. EWW:n väliaikaisesta sulkemisesta huolimatta kokonaisvuosituotanto kasvoi 5,0 prosenttia 79 172 (75 386) tonniin.

Erikoismetallisegmentin tuotanto (tonnia)

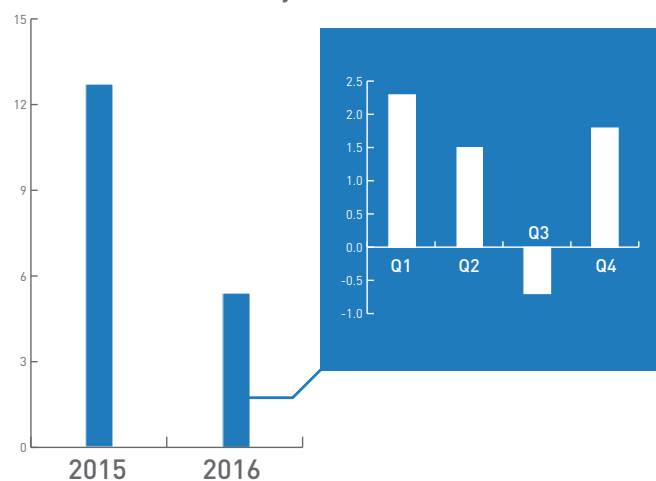
Kasvu syntyi täysin Turkin Tavasın kaivoksen rikastetun tuotannon kasvusta, minkä mahdollisti edellisvuonna valmistunut uusi tuotantolaitos. Vuoden loppua kohden TMS:n kromimalmille avautuneet markkinamahdollisuudet kiihdyttivät tuotantoa edelleen. EWW:n jalostusmäärät laskivat toisaalta merkittävästi johtuen tuotannon väliaikaisesta pysäyttämisestä neljänneksellä vuosineljänneksellä tuotannon optimoimiseksi ja varastotasojen hallitsemiseksi.

Segmentin liikevaihto vuonna 2016 laski 28,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja oli 68,7 (95,6) miljoonaa euroa. Liikevaihdon lasku perustui lähinnä heikon kysynnän myötä pienentyneisiin jalostettujen tuotteiden myyntimääriin ja heikentyneeseen hintatasoon. Hintatasoa laski kasvanut hintapaine BRIC-maiden suunnalta, kun BRIC-maiden tuottajat laskivat hintojaan pienentääkseen matalahiilisen ferrokromin varastojaan.

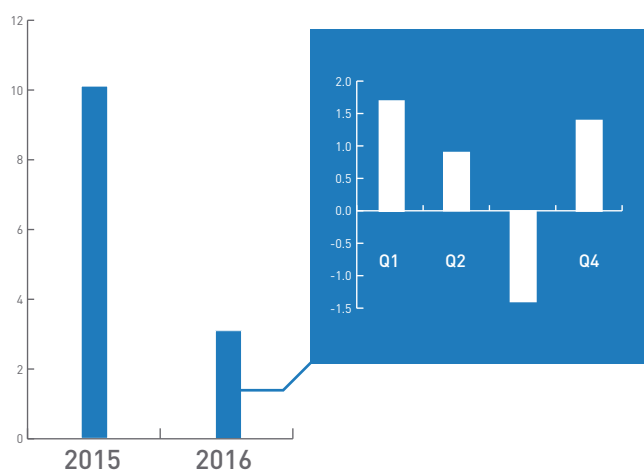
MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2016	2015
Liikevaihto	18,4	18,4	11,4	20,5	68,7	95,6
Käyttökate	2,3	1,5	-0,7	1,8	5,4	12,7
Käyttökate-%	12,3%	8,4%	-6,5%	8,8%	7,8%	13,3%
Liikevoitto	1,7	0,9	-1,4	1,4	3,1	10,1
Liikevoitto-%	9,2%	4,9%	-12,1%	6,6%	4,4%	10,6%

Markkinapaineista huolimatta Afarakin erikoismetallisegmentti saavutti positiivisen käyttökateen ja liikevoiton, joskin nämä olivat edellisvuotta pienempiä. Käyttökate oli 5,4 (12,7) miljoonaa euroa ja liikevoitto 3,1 (10,1) miljoonaa euroa.

Käyttökate

Liikevoitto

KATSE ETEENPÄIN

Afarak jatkaa keskittymistä ydintoimintoonsa eli ferrokromin erikoistuotteisiin. Johto keskittyy tuotannon optimointiin ja huolelliseen pääomanhallintaan. Yhtiö keskittyy tuotevalikoiman laajentamiseen vuonna 2017. Tuotannon optimoinnin, kustannusleikkausten ja pitkän tähtäimen investointien osalta tutkitaan parhaillaan eri vaihtoehtoja.

RISKIENHALLINTA

Afarakin huolellinen suhtautuminen riskienhallintaan on merkittävä osatekijä menestyksessämme. Riskienhallinta on mukana kaikkien toimintojemme johtamisessa. Ymmärtämällä ja hallinnoimalla riskejä tarjoamme varmuutta ja luottamusta osakkeenomistajillemme, työntekijöillemme, asiakkaillemme, toimittajillemme ja paikallisyhteisöille. Itse asiassa uskomme, että menestyksekkäs riskienhallinta muodostaa kilpailuedun.

Riskejämme tarkastellaan ja hallitaan koko konsernin tasolla. Ollessamme aidosti globaali yhtiö toimintojemme moninaisuuden hallinta koskien tuotevalikoimaa, maantieteellistä sijaintia, eri talousalueita ja valuuttoja muodostaa keskeisen osan riskienhallintaamme.

Riskienhallinta on yksi hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja terveys- ja turvallisuusvaliokunnan päävastaista.

KEHITYS VUONNA 2016

Raaka-ainehintojen lähes koko vuoden jatkuneen merkittävän laskun aiheuttama markkinariski muodosti vuoden 2016 merkittävimmän riskin. Ferrokromin hintojen lasku vaikutti markkinointiimme ja taloudelliseen suorituskeuhme. Yhtiön

johto ja hallitus reagoivat tähän haasteeseen keskittymällä huolelliseen käyttöpääomanhallintaan, mihin kuului myös tuotannon väliaikainen pysäyttäminen Saksassa.

Osana riskienhallintamandaattiaan tarkastusvaliokunta käynnisti Yhtiön avainlukujen ja perustekijöiden jatkuvan arvioinnin. Arvioitaviin asioihin kuuluvat mm. rahavarojen riittävä määrä, luottoriski ja avoimiin eriin liittyvä valuuttariski. Virallinen suojauspolitiikka on viimeistelyvaiheessa ja tavoitteena on systemaattisesti hallita Yhtiön luonnollista altistumista valuuttakurssimuutosten vaikutuksille.

Hallitus on myös ottanut prioriteetiksi tuotantoyksiköiden terveys- ja turvallisuusasiat. Hallitus on laatinut toimintaperiaatteiden puuteanalyysin ja tehnyt useita toimenpiteitä varmistaakseen, että nolavahinkotavoitteen ("Zero Harm") mukaista politiikkaa noudatetaan.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Lukuisilla eri tekijöillä voi olla vaikutus tulokseemme ja toimintoihimme. Seuraavassa kuvataan olennaisimpia riskejä, jotka voivat vaikuttaa Afarakiin:

ULKOISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Valuuttariski	Suora riski – valuuttakurssimuutokset vaikuttavat liiketoiminnan kassavirtaan ja rahavarojen määrään Epäsuora riski – kilpailukyvyyn menetys	<ul style="list-style-type: none">Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä valuuttasuojauksia
Korkoriski	Korkotason muutokset voivat: <ul style="list-style-type: none">• vaikuttaa lainojen takaisinmaksuun• vaikuttaa investointien kannattavuuteen• muuttaa Konsernin varojen käypiä arvoja	<ul style="list-style-type: none">Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä korkosuojauksia
Polttoaineiden ja energian hintojen heilahtelut	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin erityisesti sen jalostuslaitoksilla, millä voi edelleen olla vaikutusta Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	<ul style="list-style-type: none">Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä taloudellisia järjestelyjä riskin pienentämiseksi
Poliittinen ja sosiaalinen riski	Muutokset kaivosteollisuudessa, työvoimapolitiikassa ja pakottavissa ympäristösäädöksissä voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle. Hallitusten määrittämät säädökset voivat vaihtelevassa määrin vaikuttaa toimintoihin.	<ul style="list-style-type: none">Afarak pyrkii säilyttämään hyvät suhteet kaikkiin sidosryhmiinsä
Hintariski	Konsernin jalostustoiminnot altistuvat riskille koskien raaka-aineiden hintamuutoksia, saatavuutta ja laatua.	<ul style="list-style-type: none">Raaka-aineiden hintariskiä hallitaan lisäämällä, aina kun se on mahdollista, kauppasopimukseen ehto, joka oikeuttaa hinnanmuutoksiin raaka-aineiden hintamuutosten perusteella.Konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät tekemään pitkäaikaisia sopimuksia tunnettujen vastapuolten kanssa.

Hinta- ja kysyntävaihtelut hyödykemarkkinoilla	Yhtiön tuotteiden globaali markkina ei kehity ennusteiden mukaisesti ja kysynnän laskulla voi olla haitallinen vaikutus Yhtiön liikevaihtoon ja kannattavuuteen.	<ul style="list-style-type: none"> • Käyttämällä vahvaa asiakasrajapintaansa ja markkinatuntemustaan Yhtiö sopeuttaa tuotantomäärät vastaamaan kysyntää. • Yhtiön laajaa tuotevalikoimaa sopeutetaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita.
---	---	---

TALOUDELLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Likviditeettiriski – likviditeetin riittäminen toiminnan rahoittamiseen ja lainojen lyhentämiseen	Toteutunut likviditeettiriski voi aiheuttaa: <ul style="list-style-type: none"> • Viivästyskorkoja • Negatiivinen vaikutus toimittajasuhteisiin • Vaikuttaa ostettavien tuotteiden ja palveluiden hinnoitteluun ja muihin ehtoihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Konserni seuraa ja arvioi jatkuvasti käyttöpääomaansa varmistaakseen, että sillä on riittävästi varoja velvoitteista suoriutumiseen • Ennusteiden laatiminen ja arviointi
Luottoriski	<ul style="list-style-type: none"> • Afarakin avainasiakkaat ovat tyypillisesti pitkäaikaisia asiakkaita, joiden joukossa on tärkeimpiä kansainvälisiä terästeollisuuden yhtiöitä ja terästeollisuuteen myyviä agenteja. • Merkittävät muutokset toimialan näkymissä tai kannattavuudessa voi kasvattaa Konsernin luottoriskiä. 	<p>Luottorajojen analysointi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Todennäköisyyksien arviointi sille, että luotonsaaja ei selviydy velvoitteistaan.
Strateginen riski liittyen yritysostoihin ja orgaaniseen kasvuun	<p>On olemassa riski, että investointi ei tuota odotetusti ja Konserni ei saavuta investoinnista haluttua liiketoiminnan kassavirtaa.</p> <p>On olemassa riski, että Konserni ei löydä sopivaa toimipaikkaa tai ei saa tarvittavia kehitys- ja toimintalupia tai ei pysty varmistamaan tarvittavaa rahoitusta.</p>	Konserni panostaa laajamittaiseen T&K-työhön pienentääkseen investointien epäonnistumisen riskiä.

TOIMINNALLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Avaintoimittajien menetys	Haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Avaintoimittajien taloudellista asemaa seurataan jatkuvasti • Avaintoimittajien kontrollien arviointi häiriöiden vaikutusten minimoimiseksi • Varastojen turvatasojen määrittely • Toimitusvaihtoehtojen ja niiden aktivoiminnan keston ymmärtäminen
Kilpailu	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin, millä voi edelleen olla vaikutus Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	Tuleva menestys riippuu kyvystä houkutella ja säilyttää Afarakin tarpeisiin koulutukseltaan ja osaamiseltaan sopivaa henkilökuntaa. Afarak arvioi säännöllisesti palkitsemispolitiikkaansa.
Jakeluverkostoon liittyvä riski	Voi olla haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	Riskin pienentämiseksi Afarakilla on toimenpideohjelma kaikkein todennäköisimpien olosuhteiden varalta.
Teknologiariski	Markkinoilla voi olla teknologisia ratkaisuja, joista Yhtiö ei ole tietoinen tai joiden tasalla Yhtiö ei ole pysynyt. Tämä voi mahdollisesti haitata Yhtiön toimintaa ja vaikuttaa taloudelliseen tulokseen.	Afarak arvioi säännöllisesti uusinta saatavilla olevaa teknologiaa.

Avainhenkilöstön menetykset tai epäonnistuneet rekrytoinnit	Haitallinen vaikutus toimintaan erityisesti jalostuslaitoksilla. Voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Palkitsemispolitiikan säännöllinen uudelleenarviointi osaavan ja koulutetun henkilöstön houkuttelemiseksi ja säilyttämiseksi. • Afarakilla on palkitsemisvaliokunta, joka määrittelee palkitsemisen suuntaviivat
---	--	---

RISKI LIITTYEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTTÄMISEEN

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Oikeudellinen riski	Oikeusriita voi koskea sopimuksia, muita velvoitteita, ympäristöasioita tai muita sääntelyasioita	Tällä hetkellä ei ole käynnissä mitään merkittävää oikeustapausta. Konsernin politiikkana on julkaista kaikki sitä koskevat merkittävät oikeustapaukset ja niiden tulokset.
Työvoimalainsäädäntö	Jos ei noudateta, voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak uudelleenarvioi säännöllisesti politiikkaansa suhteessa työvoimalainsäädäntöön.
Veroriski	Muutoksilla verolainsäädännössä ja veroviranomaisten tulkinnoissa voi olla haitallinen vaikutus Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak pysyttelee ajan tasalla koskien muutoksia verolainsäädännössä. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään tunnistamaan potentiaaliset verovastuut ja varmistamaan, että voimassa olevaa verolainsäädäntöä noudatetaan.
Tietoturvariski	Jos tietoturvalainsäädäntöä ei noudateta, sillä voi olla haitallinen vaikutus taloudelliseen tulokseen.	Tietoturvalainsäädäntöä ja sen vaikutusta Konsernin toimintoihin arvioidaan huolellisesti säännöllisin väliajoin.

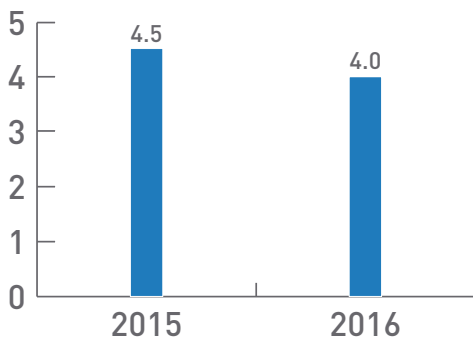
KESTÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Onnettomuusriski kaivoksilla ja sulatoilla (tulipalo, tulva, räjähdykset, sääolosuhteet, seismiset ilmiöt ja muut luonnonilmiöt)	Voi vaikuttaa sekä työntekijöihin että toimintaan aiheuttaen toiminnan keskeytymisen	<ul style="list-style-type: none"> • "Zero Harm"-politiikka • Terveys ja turvallisuus -ohjeistukset ja menettelytavat • Työntekijöiden jatkuva koulutus
Sosiaalinen riski	Sosiaaliset ja teollisuuden levottomuudet sekä työmarkkinaselkkaukset voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle aiheuttaen väliaikaisia toiminnan keskeytyksiä.	Afarak pyrkii ratkaisemaan asiat suoraan kaikkien sidosryhmien kanssa pienentääkseen sen toiminnalle aiheutuvaa vaikutusta
Ympäristöriski	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollinen suora vahinko ympäristölle • Mahdollinen tuotannon lopettamisen jälkeinen kunnostus- tai maisemointivelvoite 	<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristöriskien säännöllinen ja huolellinen arviointi • Ympäristövastuiden säännöllinen arviointi • Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään auttamaan potentiaalisten vastuiden tunnistamisessa ja ympäristölainsäädännön määräysten täyttämisen varmistamisessa

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KATSAUS

Kestävä kehitys on keskeisessä asemassa liiketoimintastrategiassamme ja se on integroitu meidän päätöksentekoon. Terveys ja turvallisuus ovat meidän prioriteettimme. Toimimme vastuullisesti ympäristön suhteen ja olemme ylpeitä tukiemme paikallisyhteisöjä.

Tapaturma-aste

TERVEYS JA TURVALLISUUS

Afarak pyrkii saavuttamaan nollavahinkotason ("Zero Harm") kaikissa toiminnoissaan ja tarjoamaan työntekijöilleen ja urakoitsijoilleen turvallisen ja terveellisen työympäristön, missä työskennellä, kasvaa ja kehittyä. Afarakilla on terveyden, turvallisuuden ja kestävä kehityksen valiokunta, jonka tehtävänä on integroida Yhtiön toimintoihin sosiaaliset ja ympäristöasiat sekä kaikkien sidosryhmien terveys ja turvallisuus. Ennakoivien turvallisuus- ja ympäristötoimenpiteiden ohjelmaa jatketaan osana "Zero Harm" -tavoitettamme, ja valiokunnan jäsenet määrittävät vakiotoimintavat varmistamaan, että Yhtiön toimintoja johdetaan, valvotaan ja raportoidaan jatkuvasti Yhtiön periaatteiden mukaisesti.

Vuonna 2016 Afarak keskittyi parantamaan terveyden ja turvallisuuden raportointikehyksiä ja suoritti toimintatapojen ja -periaatteiden puuteanalyysin kaikissa yksiköissään. Menetetyn työajan seurantaan otettiin käyttöön kansainvälisten standardien mukainen mittaristo. Vuonna 2016 tapaturmien määrä väheni koko Konzernissa. Itse asiassa tapaturma-aste, joka mittaa tapaturmia sataa työntekijää kohti, laski hieman edellisvuodesta.

Vuonna 2016 tapahtui valitettavasti Yhtiön ensimmäinen kuolemaan johtanut tapaturma. Tapaturma sattui Mogalen tehtaalla, jossa työntekijä menehtyi työtapaturmassa saamiinsa vakaviin vammoihin. Afarak Groupin piti keskeyttää Mogale Alloysin toiminta onnettomuuden jälkeen, ja tehtaalla tehtiin lukuisia terveys- ja turvallisuustoimenpiteitä. Onnettomuuden jälkeen johto järjesti kriisiapua työntekijöille ja muistotilaisuuden tehtaalla sekä tuki menehtyneen työntekijän perhettä.

Vuonna 2016 Konzernissa tehtiin noin 1 823 806 työtuntia, joiden aikana sattui vain 14 työajan menetykseen johtanutta tapaturmaa. Työajan menetykseen johtaneeksi tapaturmaksi luokitellaan mikä tahansa työhön liittyvä tapaturma tai sairaus, joka estää työntekijää tekemästä työtään tapaturmaa seuraavasta päivästä lähtien. Työajan menetyksiin johtaneiden tapaturmien tiheys mittaa tällaisten tapaturmien määrää miljoonaa työtuntia kohden. Vuonna 2016 työajan menetyksiin johtaneiden tapaturmien tiheys nousi tapaturmien määrän laskusta huolimatta, koska Konzernissa tehtyjen työtuntien määrä laski edellisvuoteen verrattuna.

MOGALE

Eri puolille tuotantolaitosta asennettiin turvallisia kulkuväyliä. Lukuisia muutostöitä tehtiin parantamaan senkkavaunun turvallisuutta. Työntekijöille hankittiin turvapuvut ja -kengät. Palonsammutusjärjestelmiä laajennettiin ja parannettiin.

TMS

Terveyden ja turvallisuuden koulutusohjelma käynnistettiin ja uudet maanalaiset elektroniset seurantajärjestelmät asennettiin.

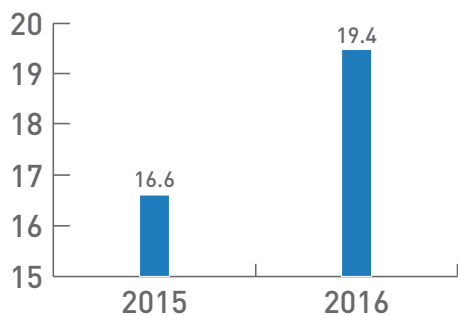
ETELÄ-AFRIKAN KAIVOKSET

Etelä-Afrikan kaivoksilla vahvistettiin terveys- ja turvallisuusyksiköitä määrittämällä nämä vastualueet organisaatorakenteeseen. Ilthassa juhlittiin 3 000 päivää ilman kuolemantapausta.

EWW

Uusien säännösten mukainen palo- ja pelastussuunnitelma otettiin käyttöön yhteistyössä paikallisviranomaisten kanssa. Vuonna 2016 ei ollut yhtään tapaturmaa.

Työajan menetykseen johtaneiden tapaturmien tiheys

Afarak jatkaa investointejaan terveyteen ja turvallisuuteen. Alla olevassa taulukossa on tiivistelmä tärkeimmistä Yhtiön käynnistämistä terveys- ja turvallisuushankkeista.

YMPÄRISTÖ

Pyrimme toteuttamaan ympäristövastuumme minimoimalla toimintamme ympäristövaikutukset ja jättämällä pysyviä hyötyjä. Ympäristöasiat on integroitu riskienhallinta- ja suunnitteluprosesseihimme.

Afarak kunnioittaa ympäristöä ja pyrkii hoitamaan toimintonsa kestäväällä tavalla ja minimoimaan jalanjälkensä suojellakseen luontoa. Esimerkiksi Turkissa TMS ei käytä

tuotantoprosesseissaan kemiallisia reagensseja. Lisäksi Tavasin kaivoksella Yhtiö toteutti tutkimusohjelman, jonka tavoitteena oli kierrättää aiempien vuosien tuotannosta jääneet hienojakeet takaisin tuotantoon. Tämän avulla hienojakeiden varastokasoja saatiin pienennettyä merkittävästi ja myös tuotantokustannusta saatiin alemmaksi.

Etelä-Afrikassa Yhtiöllä on käynnissä lukuisia ympäristövaikutusten pienentämiseen tähtäviä hankkeita. Vesien suojele säilyy tärkeänä osana strategiaamme. Tärypöytien käytöllä saadaan pienennettyä varastokasoja.

EWW:ssä Yhtiö investoi merkittäviä summia tutkimukseen ja kehitykseen tuotantoprosessien tuottaman jätteen vähentämiseksi. Tavoitteena on pystyä kierrättämään materiaalit 100 %:sesti.

Afarakin molemmilla jalostuslaitoksilla, EWW:llä ja Mogale Allosyilla, on ISO 9001 sertifikaatti osoituksena, että Yhtiössä sovelletaan parhaita laatukäytäntöjä. Tämä vahvistaa sitoutumisemme konsernitasolla jatkuvasti parantamaan ja kehittämään kaikkia integroitujen johtamisjärjestelmiemme prosesseja.

Toimintojemme kestävyys, erityisesti Etelä-Afrikassa, pohjautuu kykyymme hankkia sopiva määrä sopivanlaatuista vettä sekä käyttää ja hallita sitä vastuullisesti. Tunnistamme roolimme veden käytön kestävä kehityksen edistämisessä ja sen johdosta jatkoimme vuonna 2016 investointeja veden talteenotto- ja kierrätys Hankkeisiin.

Alla on kerrottu Yhtiön muutamista tärkeimmistä ympäristöhankkeista, jotka toteutettiin vuonna 2016.

MOGALE

Painopiste vuonna 2016 oli vesivarojen hallinnassa. Mogale sai hankittua vedenkäyttölisenssinsä lukuisten investointien ja hankkeiden jälkeen. Kaikki prosessin vesivirrat on onnistuneesti ohjattu laitosalueella olevaan patoaltaaseen. Mogalen tuotantolaitos saavuttaa tällä hetkellä 20 %:n säästön kunnallisen veden käytössä. Laitos myös kierrättää prosessivesiä. Lisäksi laitokselle asennettiin pölynsidontalaitteistoja minimoimaan ympäristövaikutusta.

TMS

Tavasiin asennettiin suodatinpuristin, mikä pienentää sivukivien ympäristövaikutusta. Se vähentää myös

sivukivimassan sitoman veden määrää ja siten edistää vastuullista vedenkulutusta.

ETELÄ-AFRIKAN KAIVOSTOIMINTA

Tärypöytäprojekti otettiin käyttöön, mikä avulla saatiin kierrätettyä materiaalia ja pienennettyä kaivosten varastokasoja.

EWV

Pölynpoistojärjestelmä otettiin käyttöön, mikä vähentää tehtaan pölypäästöjä vähentäen siten edelleen toimintojemme ympäristövaikutusta.

YHTEISÖINVESTOINNIT

Pyrimme olemaan arvostettu kumppani paikallisyhteisöissämme. Kanssakäymisellä pyrimme vaalimaan pitkäaikaista ja merkittävää suhdetta, joka kunnioittaa paikalliskulttuureja ja luo kestäviä hyötyjä koko yhteisölle. Uskomme, että tämä on yksi

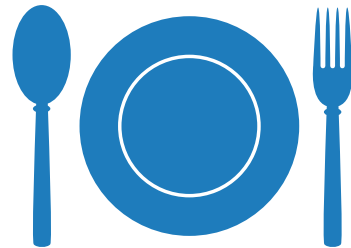
perustekijöistä liiketoimintastrategiassamme.

Pääasiassa Etelä-Afrikassa jatkamme investointeja laajempaan yhteisöön tukemalla useita paikallisia hyväntekeväisyysjärjestöjä ja koulutushankkeita. Alla on yhteenvedo keskeisimmistä Afarak Groupin vuonna 2016 tukemista hankkeista.

2 000

ruokittua lasta

600 000

jaettua ateriaa ja ruokapakkausta

UMEPHI JADE HOUSE, MOGALE CITY

Afarak tukee seitsemää orpoa, jotka tällä hetkellä asuvat Jade Housessa. Jade House rakennettiin turvapaikaksi orvoille ja se tarjoaa kasvatuskodin näille lapsille.

PATRICK MASEGO CITY, MOGALE CITY

Afarakilla on useita projekteja Rietvalleissa koskien erityisesti Patrick Masegon peruskoulua. Afarakin tuen avulla koululla on myös laaja puutarha, jossa viljellään vihanneksia ja hedelmiä, joita käytetään osana koulun ylläpitämää ruokaohjelmaa. Patrick Masegon koulu tarjoaa päivittäin ruoan lähes 2 000 lapselle myös viikonloppuisin ja loma-aikoina.

POLEKEGO-KESKUS, KRUGERSDORP

Afarak tukee tätä keskusta Krugersdorpissa. Keskus

tarjoaa suojan hyväksikäytetyille naisille ja lapsille. Keskus pystyy majoittamaan 40 äitiä.

RUOKAOHJELMAT

Afarak tukee viittä päivähoitokeskusta Rietvallein alueella ja tarjoaa päivittäiset ateriat 155 lapselle. Nämä viisi päivähoitokeskusta ovat Thembelihle, Ntlanta, Wise Girl, Little Achievers ja Busy Bee. Samankaltaiset ruokaohjelmat ovat käynnissä Magda Fourien yhteydessä Paardekraalissa ja Millenium-peruskouluissa.

CK-SÄÄTIÖ

Afarak tukee CK-säätiötä maksamalla palkan lisäopettajalle tukeakseen köyhiä lapsia Patrick Mashegon peruskoulussa. Opettaja on erikoistunut tukemaan rikkinaisista perheistä tulevien lasten henkistä hyvinvointia.

KATSE ETEENPÄIN

Afarak jatkaa sitoutumistaan kestävä kehityksen arvojen ylläpitämiseen ja toteuttamiseen Yhtiön toiminnoissa. Terveys ja turvallisuusasiat pysyvät hallituksen avainprioriteettina. Turvallisuuteen liittyvien toimintaperiaatteiden ja -tapojen tarkastelu on käynnissä Mogalassa tuotantolaitoksen

turvallisuuskulttuurin parantamiseksi. Ympäristöasiat ovat tärkeitä Afarakille ja ympäristövaikutusten minimointiin tähtäviä hankkeita jatketaan läpi vuoden 2017. Jatkamme myös investointeja paikallisyhteisöihin. Olemme jo sitoutuneet jatkamaan useiden ruokaohjelmien ja muiden hankkeiden tukemista. Hankkeiden avulla olemme omalta osaltamme saamassa aikaan positiivista muutosta ihmisten elämään.

**MINERAALIVARAT
JA -VARANNOT**

Mineraalivarat ¹ (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnit (1 000)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnit (1 000)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETTU:				MITATTU:			
Stellite, sivukivikasat				Stellite, sivukivikasat			
LG6-MG4	732	24,10	1,14	LG6-MG4	732	24,10	1,14
Stellite; maanalaiset				Stellite; maanalaiset			
MG4				MG4	4 810	33,59	1,24
MG3				MG3	2 830	31,51	1,19
MG1				MG1	3 460	35,30	1,28
LG6	4 568	34,98	1,36	LG6	5 680	37,70	1,41
Stellite; avolouhos				Stellite; avolouhos			
MG4	29	30,39	1,20	MG4	28	31,86	1,22
MG3	96	30,64	1,18	MG3	371	31,68	1,19
MG2	-			MG2	188	37,20	1,32
MG1	-			MG1	158	39,00	1,40
LG6+6A	70	33,68	1,37	LG6+6A	120	38,11	1,46
Mecklenburg; maanalaiset				Mecklenburg; maanalaiset			
LG6+6A	3 416	41,85	1,57	LG6+6A	4 188	43,36	1,59
Mecklenburg; avolouhos				Mecklenburg; avolouhos			
LG6+6A	354	40,76	1,58	LG6+6A	320	44,10	1,64
Vlakpoort; avolouhos				Vlakpoort; avolouhos			
LG1-3	23	37,30	1,74	LG1-3	32	41,57	1,82
LG5	18	39,12	1,52	LG5	42	38,77	1,55
LG6	65	36,72	1,51	LG6	151	36,85	1,53
MG1-4	52	29,72	1,25	MG1-4	131	30,01	1,29
UG1-2	101	22,40	1,14	UG1-UG2	164	21,46	1,12
Vlakpoort; maanalaiset				Vlakpoort; maanalaiset			
LG6				LG6	398	33,32	1,59
UG2				UG2	754	19,65	1,06
TODISTETUT				MITATUT			
YHTEENSÄ	9 524	36,62	1,42	YHTEENSÄ	24 557	35,62	1,35
TODENNÄKÖISET:				OSOITETUT:			
Stellite; maanalaiset				Stellite; maanalaiset			
MG4				MG4	1 490	33,80	1,25
MG3				MG3	1 040	31,88	1,20
MG1				MG1	800	36,50	1,30
LG6	1 241	34,26	1,35	LG6	1 600	37,50	1,41
Stellite; avolouhos				Stellite; avolouhos			
MG4	568	30,75	1,21	MG4	561	32,35	1,23
MG3	254	30,82	1,19	MG3	990	31,68	1,19
MG2	-			MG2	320	37,30	1,31

MG1	-			MG1	260	38,80	1,41
LG6+6A	165	33,88	1,37	LG6+6A	280	38,54	1,46

Mecklenburg; maanalaiset				Mecklenburg; maanalaiset			
LG6+6A	2 447	41,83	1,57	LG6+6A	3 006	43,37	1,59

Mecklenburg; avolouhos				Mecklenburg; avolouhos			
LG6+6A	-			LG6+6A	0		

Vlakpoort; avolouhos				Vlakpoort; avolouhos			
LG1-3	40	37,93	1,78	LG1-3	53	41,57	1,86
LG5	3	35,01	1,45	LG5	10	39,92	1,55
LG6	37	31,25	1,63	LG6	64	33,95	1,58
MG1-4	16	30,52	1,36	MG1-4	75	29,92	1,35
UG1-2	9	27,09	1,22	UG1-UG2	24	27,61	1,25

Vlakpoort; maanalaiset				Vlakpoort; maanalaiset			
LG6				LG6	793	33,92	1,58
UG2				UG2	421	19,83	1,06

TODENÄKÖISET				OSOITETUT			
YHTEENSÄ	4 780	37,50	1,44	YHTEENSÄ	11 787	36,34	1,38
TODISTETUT JA TODENÄKÖISET YHTEENSÄ				MITATUT JA OSOITETUT YHTEENSÄ			
	14 304	36,91	1,43		36 344	35,86	1,36

PÄÄTELLYT

Stellite; avolouhos			
MG4	1 480	33,18	1,24
MG3	790	32,64	1,26
MG2	210	37,10	1,32
MG1	80	38,90	1,41
LG6+6A	40	37,82	1,44

Mecklenburg; maanalaiset			
LG6+6A	1 142	43,41	1,59

Mecklenburg; avolouhos			
LG6+6A			

Vlakpoort; avolouhos			
LG1-3	41	41,55	1,79
LG5			
LG6	1	33,49	1,59
MG1-4	119	28,61	1,30
UG1-UG2			

Vlakpoort; maanalaiset			
LG6	1 321	33,67	20,27
UG2	115	20,27	1,08

PÄÄTELLYT YHTEENSÄ			
	5 339	35,37	1,41

VARAT YHTEENSÄ	14 304	36,91	1,43	VARANNOT YHTEENSÄ (pl. kartoitustulok- set ²)	41 683	35,79	1,36
Kartoitustulokset²:							
Vlakpoort; maanalaiset							
LG6				1 243		34,16	1,60
UG2							
Vlakpoort; avolouhos							
LG1				10		38,35	1,70
LG2				7		33,51	1,75
LG3				33		38,73	2,01
LG5							
LG6				365		33,55	1,60
MG1				20		39,73	2,09
MG2							
MG3				5		27,47	1,21
MG4+4A				264		29,70	1,23
UG1							
UG2							
				Kartoitus- tulokset² yhteensä	1 947	33,58	1,56
				VARANNOT YHTEENSÄ (sis. kartoitus- tulokset²)	43 630	35,69	1,37

- Mineraalivarat¹ -termiä käytetään SAMREC ja IMM –säännöissä kun taas JORC-säännöissä käytetään termiä Malmivarat.
- Kartoitustulokset²-termiä (Exploration Results) käytetään SAMREC-säännöissä kun taas JORC-säännöissä käytetään termiä Tutkimuskohdevarannot (Exploration Target Mineralisation). Potentiaalinen määrä ja laatu ovat käsitteellisiä, ja tutkimuksen määrä ei ole ollut riittävää määrittämään mineraalivarantoja. On epävarmaa pystytäänkö jatkotutkimuksilla määrittämään mineraalivarannot.

Tässä raportissa annettu Stelliten, Mecklenburgin ja Vlakpoortin kaivoksia koskeva tutkimusinformaatio perustuu MSA Groupin, Andrew Scoginsin ja Shango Solutionsin kokoamiin tietoihin.

MSA:n ja Shango Solutionsin arviointiprosessiin osallistuneet henkilöt on listattu alla:

Henkilö:	Asema:	Yhteydet:
Sifiso Siwela (MSA)	Tutkimusprojektipäällikkö	Pr.Sci.Nat, MGSSA
Mike Hall (MSA)	Mineraalivarantokonsultti	Pr.Sci.Nat, MGSSA, MAusIMM
Andrew Scogings (riippumaton)	Geologinen konsultti	MAusIMM, MAIG
Hendrik Pretorius (Shango)	Geologinen konsultti	Pr.Sci.Nat, MGSSA
Stefanie Weise (Shango)	Geologinen konsultti	MGSSA

Stelliten, Mecklenburgin ja Vlakpoortin mitatut ja osoitetut varannot yhteensä 31.12.2016 olivat 0,2 miljoonaa tonnia pienemmät kuin joulukuussa 2015 ilmoitetut määrät johtuen varantojen vähentymisestä lähinnä Stelliten kaivoksella.

Stelliten, Mecklenburgin ja Vlakpoortin kokonaismineraalivarannot 31.12.2016 olivat 0,183 miljoonaa tonnia pienemmät kuin joulukuussa 2015. Cr203-laatu ja Cr:Fe-suhde säilyivät ennallaan.

Stelliten mineraalivarannot 31.12.2016 olivat 0,198 miljoonaa tonnia pienemmät kuin joulukuussa 2015 johtuen pääasiassa MG4 avolouhoksen varantojen vähenemisestä. Varantojen määrään vaikutti positiivisesti sivukivien lisäys, jonka vaikutus oli 0,049 miljoonaa tonnia.

Mecklenburgin ja Vlakpoortin mineraalivarannot 31.12.2016 olivat samat kuin 31.12.2015, koska näillä kaivoksilla ei ollut toimintaa vuonna 2016.

Stelliten, Mecklenburgin ja Vlakpoortin mineraalivarat¹ yhteensä 31.12.2016 kasvoivat 0,896 miljoonalla tonnilla joulukuusta 2015 johtuen Stelliten MG4-avolouhoksen seinämien pidentämisestä 20 metristä 40 metriin ja Mecklenburgin LG6-avolouhoksen seinämien pidentämisestä 40 metristä 65 metriin. Cr203 -laatu nousi 0,13 %-yksiköllä 36,91 %:iin. Cr:Fe-suhde pysyi 1,43:ssa.

Lausunto Afarak Groupin mineraalivarannoista ja mineraalivaroista¹ Etelä-Afrikassa 31.12.2016 koskien platinametalleja.

Mineraalivarat ¹ (raakamalmina)			Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)				
Tonnit (1 000)	2E+Au (g/t)	Unssia	Tonnit (1 000)	2E+Au (g/t)	Unssia		
TODISTETTU:			MITATUT :				
Stellite: maanalaiset			Stellite: maanalaiset				
MG4			MG4	3 050	1,18	115 723	
MG3			MG3	1 720	1,86	102 868	
MG1			MG1	2 250	0,79	57 154	
LG6			LG6	3 191	0,63	64 641	
Stellite: avolouhos			Stellite: avolouhos				
MG4			MG4	28	1,14	1 026	
MG3			MG3	221	1,46	10 375	
MG2			MG2	110	1,62	5 730	
MG1			MG1	60	0,71	1 370	
LG6+6A			LG6+6A	39	0,49	614	
Vlakpoort: avolouhos			Vlakpoort: avolouhos				
LG1-3			LG1-3	32	0,18	185	
LG5			LG5	42	0,74	999	
LG6			LG6	151	0,46	2 233	
MG1-4			MG1-4	131	1,13	4 760	
UG1-MR	159	1.40	7 158	UG1-MR	205	1,77	11 667
Vlakpoort: maanalaiset			Vlakpoort: maanalaiset				
LG6			LG6	398	0,43	5 503	
UG2			UG2	754	4,04	97 947	
MR			MR	618	2,15	42 723	
TODISTETUT YHTEENSÄ			MITATUT YHTEENSÄ				
	159	1.40	7 158	13 000	1.26	525 521	
TODENNÄKÖISET:			OSOITETUT:				
Stellite; maanalaiset			Stellite; maanalaiset				
MG4			MG4	3 020	1,24	120 412	
MG3			MG3	2 141	1,86	128 047	
MG1			MG1	1 810	0,80	46 559	
LG6			LG6	3 220	0,54	55 910	
Stellite; avolouhos			Stellite; avolouhos				
MG4			MG4	561	1,18	21 286	
MG3			MG3	690	1,59	35 277	
MG2			MG2	260	1,66	13 878	
MG1			MG1	130	0,74	3 093	
LG6+6A			LG6+6A	70	0,48	1 080	
Vlakpoort; avolouhos			Vlakpoort; avolouhos				
LG1-3			LG1-3	53	0,22	375	
LG5			LG5	10	0,66	212	
LG6			LG6	64	0,40	823	
MG1-4			MG1-4	75	0,85	2 050	

UG1-MR	9	0,19	55	UG1-UG2	24	0,31	239
Vlakpoort; maanalaiset				Vlakpoort; maanalaiset			
LG6				LG6	793	0,43	10 964
UG2				UG2	421	4,45	60 240
MR				MR	208	2,96	19 797
TODENÄKÖISET				OSOITETUT			
YHTEENSÄ	9	0,19	55	YHTEENSÄ	13 550	1,19	520 241
TODISTETUT JA				MITATUT JA			
TODENNÄKÖI-				OSOITETUT			
SET YHTEENSÄ				YHTEENSÄ			
	168	1,34	7 213		26 550	1,22	1 045 762

PÄÄTELTYT

Stellite sivukivikasat

LG6-MG4	732	1,37	32 246
---------	-----	------	--------

Stellite; maanalaiset

MG4	200	1,59	10 225
MG3	20	1,86	1 196
MG1	190	0,78	4 765
LG6	860	0,48	13 273

Stellite; avolouhos

MG4	1 970	1,27	80 447
MG3	1 240	1,51	60 206
MG2	310	0,76	7 576
MG1	140	0,63	2 836
LG6+6A	490	0,47	7 405

Vlakpoort; avolouhos

LG1-3	41	0,23	303
LG5			-
LG6	1	0,42	14
MG1-4	119	1,00	3 826
UG1-MR			

Vlakpoort; maanalaiset

LG6	1 321	0,42	17 840
UG2	115	4,78	17 675
MR			-

PÄÄTELTYT

YHTEENSÄ	7 749	1,04	259 833
-----------------	--------------	-------------	----------------

VARANNOT YHTEENSÄ (pl. kartoitustulok- set²)

	34 299	1,18	1 305 595
--	---------------	-------------	------------------

Kartoitustulokset²:

Vlakpoort; maanalaiset

LG6	1 243	0,41	16,387
UG2			-
MR			-

Vlakpoort; avolouhos

LG1	10	0,30	96
LG2	7	0,17	38

LG3	33	0,27	286
UG2			-
LG5			-
LG6	365	0,42	4 929
MG1	20	0,85	547
MG2			-
MG3	5	1,67	268
MG4+4A	264	0,87	7 385
UG1			
MR			
Kartoitus- tulokset² yhteensä	1 947	0,48	29 938
VARANNOT YHTEENSÄ (sis. kartoitus- tulokset²)	36 246	1,15	1 335 533

- Mineraalivarat¹ -termiä käytetään SAMREC ja IMMM -säännöissä kun taas JORC-säännöissä käytetään termiä Malmivarat.
- Kartoitustulokset²-termiä (Exploration Results) käytetään SAMREC-säännöissä kun taas JORC-säännöissä käytetään termiä Tutkimuskohdevarannot (Exploration Target Mineralisation). Potentiaalinen määrä ja laatu ovat käsitteellisiä, ja tutkimuksen määrä ei ole ollut riittävää määrittämään mineraalivarantoja. On epävarmaa pystytäänkö jatkotutkimuksilla määrittämään mineraalivarannot.
- Platinametallien oikeudet Mecklenburgissa eivät kuulu Afarakille ja siten kaikki raportointiedellytykset eivät täyty.
- Stelliten mineraalivarajoja ei voitu ilmoittaa vielä, koska platinametallien louhinnan toteutettavuustutkimus on vielä kesken.

Stelliten mitatut ja osoitetut mineraalivarannot 31.12.2016 ovat pienemmät kuin joulukuussa 2015 johtuen varantojen vähenemisestä MG4-avolouhoksella.

Vlakpoortin mitatut ja osoitetut mineraalivarannot 31.12.2016 olivat samat kuin 31.12.2015, koska Vlakpoortin kaivoksella ei ollut toimintaa vuonna 2016.

Stelliten ja Vlakpoortin mineraalivarannot yhteensä 31.12.2016 kasvoivat 0,027 miljoonalla tonnilla joulukuusta 2015 ja platinametallilaatu säilyi ennallaan. Stelliten MG4-avolouhoksen varantojen vähenemistä kompensoi sivukivimateriaalin määrän kasvu.

Tämän lausunnon tiedot koskien kartoitustuloksia ja mineraalivarantoja perustuvat Hermanus Berhardus Swartin kokoamiin tietoihin. Hermanus Swart on Pätevä Henkilö (Competent Person), joka on ammatiltaan luonnontieteilijä, joka on rekisteröity Etelä-Afrikan akkreditoitujen luonnontieteellisten ammattilaisten joukkoon (No. 400101/00). Swart on Etelä-Afrikan Geologisen yhdistyksen jäsen. Yhdistys on tunnustettu ammatillinen organisaatio, joka on ASX:n verkkosivuilla julkaistavalla listalla. Pätevän Henkilön työnantaja on Dunrose Trading 186 (PTY) Ltd, joka tarjoaa geologisten konsulttien palveluita Shango Solutions-nimellä. Tutkimuksen suorittaneella Pätevällä Henkilöllä on riittävä kokemus tarkasteltavana olleiden kohteiden arvioimiseen sekä kohteiden laadun että suoritettujen tutkimustoimenpiteiden osalta. Täten Pätevä Henkilö täyttää seuraavien säännösten vaatimukset. JORC:n (2012) australaasialaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja malmivarojen raportoinnista, IMMM:n (2001) säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Euroopassa sekä SAMREC:n (2007) Etelä-Afrikan säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista.

Pätevä Henkilö hyväksyy antamiensa tietojen esittämisen siinä muodossa ja yhteydessä kuin ne tässä lausunnossa ovat.

H.B. Swart
Pr.Sci.Nat and FGSSA
Päägeologi – Shango Solutions

**HALLINNOLLINEN
KATSAUS >**

PUHEENJOHTAJAN JOHDANTO

IVAN JAKOVČIĆ
Puheenjohtaja

Arvoisat osakkeenomistajat,

vuosi 2016 oli haastava vuosi kaikille ferrokromisektorilla toimiville yrityksille hintojen jatkettua laskuaan lähes koko vuoden. Vasta vuoden loppua kohden, erityisesti joulukuussa, nähtiin käänne markkinoilla. Vaikeista markkinaolosuhteista huolimatta Afarak pystyi saavuttamaan positiivisen käyttökattteen ja lyhentämään edelleen velkojaan.

Kun haasteiden mittakaava selventyi vuoden aikana, hallituksemme reagoi tilanteeseen päättäväisesti varhaisessa vaiheessa ja tehokkaalla tavalla.

Afarakin suhtautuminen markkinoiden perustekijöihin on kurinalaista. Vuonna 2016 hallituksemme joutui tekemään useita vaikeita päätöksiä mukaan lukien tuotannon väliaikainen keskeytys EWW:n sulatollamme Saksassa. Näitä päätöksiä ei tehty kevyesti ja ne osoittautuivat erittäin tärkeiksi. Kun markkinat vahvistuivat vuoden loppua kohden, Yhtiö pystyi päättämään vuoden taseeltaan entistäkin vahvempana.

Afarakin ainutlaatuinen asema vertikaalisesti integroituneena erikoismetalliseosten valmistajana, joka toimii sekä kaivosyhtiönä, jalostajana että raaka-aineiden markkinoijana, mahdollistaa Yhtiön hyötymisen ketjun jokaisesta vaiheesta. Tämän seurauksena Yhtiömme on paremmassa asemassa moneen muuhun verrattuna, kun markkinaolosuhteet ovat heikot. Tätä todistaa esimerkiksi se, että useat muut valmistajat Etelä-Afrikassa ovat joutuneet yrityssaneeraukseen.

Hallituksen puolesta haluan kiittää kaikkia paikallistiimejä Yhtiön eri yksiköissä kovasta työstä vuoden aikana. Heidän panoksensa ja sitoutumisensa tukivat hallitusta läpi näiden haastavien aikojen.

Hallitus on priorisoinut terveys- ja turvallisuusasiat. Jatkamme pyrkimyksiämme vahvistaa turvallisuuskulttuuriamme kaikissa toiminnoissamme. Olen vakuuttunut, että tavoittelemamme nollavahinkotasoa (Zero Harm) on saavutettavissa.

Myöhemmin tässä vuosikertomuksessa olemme tarkemmin kuvanneet hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa vuoden aikana. Haluan kuitenkin erityisesti korostaa:

* tarkastusvaliokunnan työtä erityisesti koskien valuuttariskiä ja taloudellisen raportoinnin kehittämistä konsernitasolla;

* työtä yhdessä Yhtiön johdon ja tytäryhtiöiden kanssa Yhtiön strategian toteuttamiseksi ja taseen vahvistamiseksi;

* hallituksen keskittymistä terveys- ja turvallisuusasioihin.

Afarak Group noudattaa Suomen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa säännöstöä. Hallituksena olemme sitoutuneet velvollisuuksiimme julkisena pörssiyhtiönä, ja johto keskittyy vahvistamaan Yhtiön rakenteita. Läpi vuoden 2016 olemme Yhtiönä lisänneet viestintäämme ja julkaisseet useita tiedotteita meneillään olevista projekteista ja hankkeista. Viime vuoden varsinaisessa yhtiökokouksessa järjestetty sijoittajien kyselysessio sai hyvää palautetta ja vastaava aiotaan järjestää tänäkin vuonna. Olette saattaneet viime aikoina nähdä suomalaisessa lehdistössä Yhtiötä koskevaa negatiivista kommentointia ja jopa perättömyyksiä. Afarak pysyy avoimesti toimivana yhtiönä, joka noudattaa viranomaisten asettamia korkeimman tason etiikan, ammattimaisuuden sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmien standardeja. Olemme ylpeitä monikansallisesta ja monikulttuurisesta tiimistämme. Jatkamme työskentelyämme yhdessä tiiminä, jossa vallitsee syvä keskinäinen kunnioitus. Emme anna epäoikeudenmukaisten ja perusteettomien kommenttien häiritä työtämme.

Yhtiönä olemme sitoutuneet tuottamaan lisäarvoa osakkeenomistajillemme. Olemme aina jakaneet osinkoa perustuen positiiviseen tulokseen ja varojen jakomme on tehty varovaisesti vaarantamatta Yhtiön keskipitkän aikavälin perustekijöitä. Ottaen huomioon vuoden 2016

tappiollisen tuloksen, koemme, että on järkevää olla jakamatta osinkoa. Vuosi 2016 oli kuitenkin positiivinen vuosi Afarakin osakkeelle Helsingin pörssissä. Kaupankäynti Yhtiön osakkeella kasvoi ja osakekurssi lähes kaksinkertaistui vuoden aikana. Osakkeenomistajien osakkeiden arvo kasvoi 94 prosenttia vuoden aikana.

Tunnistamme, että voimme menestyksekkäästi täyttää sitouksemme tuottaa lisäarvoa osakkeenomistajillemme vain luomalla pitkän tähtäimen kestäviä hyötyjä kaikille sidosryhmillemme. Tätä taustaa vasten hallituksemme on ylpeä jatkuvista toimenpiteistään ympäröivien yhteisöjen tukemiseksi Etelä-Afrikassa lukuisilla sosiaalisilla investoinneilla ja hankkeilla, jatkuvista pyrkimyksistämme ylläpitää korkeimpia mahdollisia turvallisuusstandardeja, kunnioituksestamme ympäristöä kohtaan ja jatkuvista investoinneista aina puhtaampiin tuotantovälineisiin ja -menetelmiin.

Lopuksi haluan vielä todeta, että reagointimme Yhtiön vuoden aikana kohtaamiin huomattaviin haasteisiin heijastaa Yhtiön johdon vahvaa johtajuutta ja kaikkien työntekijöidemme jatkuvaa vahvaa panosta kaikissa toimintoissamme. Kaikki ovat työskennelleet yhdessä varmistaaksemme Yhtiön jatkuvan menestyksen. Joulukuussa Hallitus nimitti Guy Konsbruckin toimitusjohtajaksi eronneen Alistair Ruitersin tilalle. Lisäksi päätettiin perustaa talousjohtajan vakanssi, johon valittiin Predrag Kovacevic.

Keskitymme ja sitoudumme toimimaan tehokkaasti sekä pitämään kulut matalina ja toimintomme turvallisina. Tämä antaa meille luottamusta siihen, että Yhtiön keskipitkän ja pitkän aikavälin perustekijät säilyvät vahvoina.

Minä ja muut hallituksen jäsenet kiitämme Teitä tuestanne.

Ivan Jakovčić
Hallituksen puheenjohtaja

VIITTAAMALLA SISÄLLYTETYT TIEDOT

Konsernin avainluvut, lähipiiritapahtumat sekä tiedot osakepääomasta ja optio-oikeuksista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Konsernin emoyhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osakeomistus on esitetty emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedoissa. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja palkka- ja

palkkioselvitys on annettu erillisinä raporteina tässä vuosikertomuksessa.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisvaatimusten (UK Listing Authority listing rules "LR" 9.8.4C R) mukaiset liitetiedot löytyvät seuraavasti:

	Aihe	Sijainti
[1]	Aktivoidut korot	1.7. Taseen liitetiedot, 10. Aineelliset hyödykkeet
2	Tilintarkastamattoman talousinformaation julkaiseminen	Ei sovelleta
4	Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien yksityiskohdat	1.7. Taseen liitetiedot, 19. Osakeperusteiset maksut
5	Johdon palkkaeduista luopuminen	Ei sovelleta
6	Johdon luopuminen tulevista palkkaeduista	Ei sovelleta
7	Maksullinen suunnattu anti	Ei sovelleta
8	Kohta 7 liittyen merkittäviin tytäryhtiöihin	Ei sovelleta
9	Emoyhtiön osallistuminen listatun tytäryhtiön markkinoille saattamiseen	Ei sovelleta
10	Merkittävät sopimukset	1.7. Taseen liitetiedot, 1.8.2 Lähipiiritapahtumat
11	Määräysvaltaisen osakkaan palveluiden tarjoaminen	Ei sovelleta
12	Osakkaiden luopuminen osingoista	Ei sovelleta
13	Osakkaiden luopuminen tulevista osingoista	Ei sovelleta
14	Sopimukset määräysvaltaisten osakkaiden kanssa	Ei sovelleta

Kaikki yllämainittu ristiin viitattu informaatio on täten sisällytetty tähän hallituksen toimintakertomukseen viittaamalla.

JOHTOMME HALLITUS

PUHEENJOHTAJA

> Ivan Jakovčić

BA (ulkomaankauppa) Syntynyt 1950

Ivan Jakovčić on kroatialainen poliitikko ja Euroopan parlamentin jäsen, missä hän toimii aluekehityskomiteassa, maatalouden ja maaseudun kehittämiskomiteassa sekä Euroopan unionin alueiden komiteassa. Ennen valintaa Euroopan parlamenttiin, Ivan Jakovčić on toiminut monissa eri poliittisissa tehtävissä Kroatiaassa kuten parlamentin jäsenenä, Istrian Democratic Assembly -puolueen puheenjohtajana sekä eurooppalaisen yhdentymisen ministerinä. Jakovčić valittiin Afarakin hallitukseen 11.2.2013 ja puheenjohtajaksi hänet valittiin 11.5.2016.

HALLITUKSEN EI-RIIPPUMATON JÄSEN

> Alistair Ruiters

BA Hons (taloushistoria), Ph.D. (sosiologia) Syntynyt 1964

Alistair Ruiters työskenteli valtion virkamiehenä Etelä-Afrikan uudessa demokraattisessa hallituksessa 1994 - 2005. Hänellä oli useita merkittäviä tehtäviä hallituksessa. Hän toimi muun muassa komissaarina kilpailukomissiossa (Competition Commission) ja johtajana kauppa- ja teollisuusministeriössä. Siirryttyään pois julkiselta sektorilta Alistair Ruiters perusti oman yrityksen ja toimi lisäksi useiden yritysten hallituksissa. Hän aloitti uransa Afarakissa lokakuussa 2009, kun hänet nimitettiin konsultiksi. Täysipäiväisen työskentelyn Afarakissa hän aloitti vuonna 2010 toimien Etelä-Afrikan toimintojen johtajana. Yhtiön toimitusjohtajana hän työskenteli toukokuusta 2015 joulukuuhun 2016. Hänellä on yliopistotutkinto Kapkaupungin yliopistosta ja hän on suorittanut tohtorintutkinnon Oxfordin yliopistossa.

EI-RIIPPUMATON, EI YHTIÖÖN TYÖSUHTEESSA OLEVA HALLITUKSEN JÄSEN

> Jelena Manojlovic

Ph.D. (lääketiede), Clin. D. (psykologia), MA (psykoterapia) syntynyt 1950

Jelena Manojlovic on toiminut hallituksen jäsenenä 11.7.2008 alkaen ja hallituksen puheenjohtajana hän toimi 16.6.2009 – 8.5.2015. Hän on nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja. Manojlovic on toiminut pitkään luennoitsijana yliopistoissa sekä organisaatiokonsulttina. Hänellä on 35 vuoden kokemus henkilöstöasioista, joista 20 vuotta eri organisaatioiden johtotehtävissä. Manojlovic on toiminut henkilöstöjohtajana Kermas Ltd:ssä, joka on Yhtiön merkittävä osakkeenomistaja sekä johtotehtävissä Yhdistyneen kuningaskunnan National Health Servicen palveluksessa. Manojlovic on riippumaton Yhtiöstä, mutta hän ei ole riippumaton Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista aviomiehensä Danko Koncarin määräysvaltaitehtoisuuden kautta.

HALLITUKSEN RIIPPUMATTOMAT JÄSENET

> Barry Rourke

Laillistetun tilintarkastajan tutkinto (FCA) Syntynyt 1950

Barry Rourke toimi jo aiemmin Yhtiön hallituksen jäsenenä, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana sekä palkitsemisvaliokunnan jäsenenä 21.4.2010 – 11.2.2013. Vuosina 1984 – 2001 hän oli tilintarkastajana PWC:ssä, jossa hän erikoistui öljy-, kaasu- ja mineraalisektoreihin. Hän toimii useiden yritysten hallituksen jäsenenä sekä eri listayhtiöiden tarkastusvaliokunnissa.

> Markku Kankaala

Insinööri Syntynyt 1963

Markku Kankaala on ollut Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsen 30.6.2003 alkaen. Hän on myös sekä tarkastusvaliokunnan että nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen. Hän toimi Ruukki Group Oyj:n (nykyinen Afarak Group Oyj) toimitusjohtajana vuosina 2003 – 2004 ja toimialajohtajana 31.8.2006 saakka. Markku Kankaala on toinen vuonna 1993 perustetun Ruukki Groupin perustajista. Vuodesta 1993 lähtien hän työskenteli 10 vuotta yrittäjänä ja yhtiön toimitusjohtajana. Ennen Ruukki Groupia hän työskenteli eri tehtävissä mm. Ahlströmillä ja Rautaruukissa. Markku Kankaala erosi hallituksesta maaliskuussa 2017.

> Milan Djakov

M.SC (kansainvälinen kauppa); BA (Hons) (kansainvälinen pankkitoiminta) Syntynyt 1982

Milan Djakov on suorittanut pankki- ja rahoitusalan tutkinnon. Opintojensa jälkeen Djakov sai merkittävää työkokemusta työskentelemällä julkisella sektorilla Serbiassa erityisesti maatalous-, metsätalous- ja vesihuoltoministeriössä. Julkiselta sektorilta Djakov siirtyi yksityiselle sektorille työskentelemään Afarak Groupissa. Hän on ollut aktiivisesti mukana Yhtiön toiminnassa ja työskennellyt Yhtiössä useissa erilaisissa projekteissa.

JOHTOMME OPERATIIVINEN JOHTO

Yhtiön toimitusjohtajaa avustaa hänen tehtävissään johtoryhmä. Johtoryhmä on hallituksen marraskuussa 2009 perustama neuvoa-antava toimielin. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvia valtuuksia

tai itsenäistä päätöksentekovaltaa. Päätökset johtoryhmän käsittelemistä asioista tekee toimitusjohtaja tai kyseisestä asiasta vastaava johtoryhmän jäsen, ellei asiasta päättä Yhtiön hallitus.

> **Alistair Ruiters**

toimitusjohtaja 15.1.2017 saakka
BA Hons (taloushistoria), Ph.D. (sosiologia)

> **Guy Konsbruck**

toimitusjohtaja
BA (Hons); MBA (SHU Fairfield) MA (Strasbourg) Syntynyt 1965

Guy Konsbruck aloitti Afarakin toimitusjohtajana 15.1.2017. Konsbruck työskenteli ennen Afarakia MFC Industrialin varatoimitusjohtajana vuodesta 2014 lähtien. Sitä ennen hän työskenteli FESIL:n globaalien myyntiyhtiöiden toimitusjohtajana ja hän oli myös yksi Luxalloysin perustajista.

> **Predrag Kovacevic**

talousjohtaja
BA, MA (taloustiede ja liikkeenjohto) Syntynyt 1974

Predrag Kovacevicilla on laaja 17 vuoden kansainvälinen kokemus yritysrahoituksesta, rahamarkkinoista ja rahoitusalaista. Hän tuli Afarakin palvelukseen vuoden 2016 alussa työskennellen liiketoiminnan kehitystehtävissä. Hänet nimitettiin talousjohtajaksi joulukuussa 2016. Ennen Afarakia hän oli työskennellyt neuvonanto- ja johtotehtävissä sekä julkisella että yksityissektorilla. Kovacevic on toiminut mm. Serbiassa useiden eri ministeriöiden neuvonantajana ja Deloitte Keski-Euroopan taloudellisten neuvonantopalveluiden johtajana. Hän asui yli 10 vuotta Etelä-Afrikassa suorittaen ensin yliopistotutkinnon ja työskennellen sen jälkeen kansainvälisessä luottoluokitusyhtiössä johtotehtävissä.

> **Danko Koncar**

liiketoiminnan kehitysjohtaja

Diploma (tekniikka), M.Sc. (tekniikka), Ph.D. (tekniikka) Syntynyt 1942

Danko Koncar toimi Yhtiön toimitusjohtajana 11.2.2013 - 20.5.2015 sekä vt. toimitusjohtajana lokakuusta 2010 huhtikuuhun 2011. Koncar oli Yhtiön hallituksen jäsen 11.8.2010 - 7.5.2015. Yhtiön liiketoimintajohtajaksi hänet nimitettiin 21.5.2015. Koncarilla on pitkä kokemus mineraalien jalostamisesta ja kaupasta, mukaan lukien yli 20 vuoden kokemus ferrokromiliiketoiminnasta. Hänellä on myös kokemusta tasavirtateknologian soveltamisesta ferrokromin tuotantoon kuuden vuoden ajalta. Koncar on Kermas Ltd:n johtaja ja on toiminut Samancor Chromen hallituksen puheenjohtajana sekä RCS Ltd:n johtajana.

> **Michael Lillja**

myynti- ja markkinointijohtaja

Kauppätieteiden maisteri Syntynyt 1962

Michael Lillja on Afarakin myynti- ja markkinointiyhtiön Afarak Trading Limitedin markkinointijohtaja. Ennen Afarakia Lillja on toiminut vuosikymmeniä useissa eri tehtävissä metalli- ja kaivosalalla, energiasektorilla sekä kansainvälisessä kaupassa, yrityksissä kuten Alloy 2000 SA/ENRC-Kazakhstan, International Ferro Metals Ltd ja SamChrome Ltd/Samancor Cr.

YRITYSJOHTO

Yritysjohtoon kuuluvat johtoryhmän lisäksi seuraavat henkilöt:

> Willem Smith

Afarak Mogalen toimitusjohtaja
B. Eng Metallurgia; MA Liikkeenjohto Syntynyt 1976

Willem Smith on koulutukseltaan metallurgi. Hän tuli Afarak Mogalen palvelukseen vuonna 2006. Hänet nimitettiin Afarak Mogalen toimitusjohtajaksi vuonna 2012. Ennen Afarakia Smith hankki mittavan kokemuksen teräs- ja rautametallisektorilta työskentelemällä ArcelorMittalin ja Samancor Chromen palveluksessa.

> Seyda Caglayan

Afarak TMS:n toimitusjohtaja
MSc kaivostekniikka Syntynyt 1958

Seyda Caglayan tuli Afarak TMS:n palvelukseen joulukuussa 2007. Ennen Afarakia hän oli työskennellyt johtotehtävissä kaivos- ja kromiteollisuudessa. Lisäksi hänellä oli johtokuntapaikka useassa alan yhdistyksessä kuten Istanbul Mineral Exporters' Associationissa ja International Chromium Development Associationissa (ICDA). Tällä hetkellä Caglayan on hallituksen jäsen Turkish Miners Associationissa, jäsen Chrome Committee of ICDA:ssa ja hallituksen jäsen Trustees of the Turkish Mining Development Foundationissa.

> Christoph Schneider

Afarak EWW:n toimitusjohtaja
MA taloustiede Syntynyt 1964

Christoph Schneider toimii tällä hetkellä Afarak EWW:n toimitusjohtajana. Hän aloitti EWW:llä vuonna 1992 myyntipäällikkönä. Vuosien saatossa Schneider yleni EWW:llä ja toimitusjohtajaksi hänet nimitettiin joulukuussa 2003.

> Kurt Maske

Afarak SA Miningin vt. toimitusjohtaja
PhD (mineraalitekniikka) Syntynyt 1955

Kurt Maske on Afarakin Etelä-Afrikan kaivostoimintojen vt. toimitusjohtaja ja hän johtaa Etelä-Afrikan toimintojen markkinointia ja logistiikkaa. Ennen Afarakiin tuloaan vuonna 2011 Maske työskenteli BHP Billitonilla lähes 25 vuotta. BHP Billitonilla hän aloitti työuransa prosessi-insinöörinä, jonka vastuualueena oli tasavirtavalokaariuuniteknologian kehittäminen ferrokromin tuotantoon paikassa, joka on tänä päivänä Mogale Alloys. Työskenneltyään tehdaspäällikkönä hänet siirrettiin Samancorin markkinointitiimiin, joka hoiti konsernin matala- ja keskihiilisten ferrokromituotteiden myynnin maailmanlaajuisesti.

► **Melvin Grima**

Rahoitusjohtaja
ACCA, MIA, CPA syntynyt 1982

Melvin Grima aloitti Afarakissa vuonna 2013 konsernin rahoituspäällikkönä. Hän vastasi konsernin taloustoimintojen siirrosta Maltalle ja niiden organisoinnista. Hänet nimitettiin rahoitusjohtajaksi vuonna 2015. Ennen Afarakia Grima työskenteli useissa eri johtotehtävissä mm. hotelliketjun konsernikirjanpitäjänä ja rahoituspäällikkönä öljyteollisuudessa.

► **Jean Paul Fabri**

Sijoittajasuhde- ja viestintäpäällikkö
MA (taloustiede) syntynyt 1983

Jean Paul Fabri tuli Afarakin palvelukseen vuonna 2016 sijoittajasuhde- ja viestintäpäälliköksi. Ennen Afarakia hän työskenteli Maltan entisen pääministerin ja kansallisen keskuspankin johtajan puheenkirjoittajana ja taloustutkijana. Hän on työskennellyt myös kansainyhteisön sihteeristön teknisenä konsulttina. Hän toimii myös vierailevana apulaisluennoitsijana Maltan yliopistossa.

HALLINTORAKENNE

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden ("Konserni") päätöksenteko ja hallinto on jaettu osakkeenomistajien ja hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Lisäksi Yhtiöllä on tarkastusvaliokunta, nimitys- ja palkitsemisvaliokunta ja terveyden, turvallisuuden ja kestävä kehityksen valiokunta, jotka toimivat hallituksen alaisuudessa.

YRITYSJOHTO

JOHTORYHMÄ

TOIMITUS

Tarkastus

Terveyden, turvallisuuden ja kestävä kehityksen valiokunta

HALLITUS JA HALLITUS

OSAKKEEN
(YHTIÖK)

JOHTAJA

valiokunta

VALIOKUNNAT

**OMISTAJAT
(OKOUS)**

**YRITYSJOHTO
JOHTORYHMÄ**

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

YHTIÖKOKOUS

Afarakin ylimpänä päättävänä elimenä toimii yhtiökokous. Tavallisesti yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ja varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan Yhtiön verkkosivuilla ja pörssitiedotteella aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään 21 vuorokautta ennen kokousta. Kutsu tulee kuitenkin toimittaa vähintään yhdeksän vuorokautta ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

Yhtiökokouskutsu ja yhtiökokoukselle esitettävä aineisto, kuten päätösesitykset ja muu yhtiökokoukselle toimitettava aineisto, kuten tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastuskertomus, on myös nähtävillä Yhtiön verkkosivustolla sekä Yhtiön Helsingin toimistolla vähintään kolme viikkoa ennen kokousta. Yhtiö julkistaa yhtiökokouksen päätökset pörssitiedotteena ilman aiheutonta viivästystä. Päätökset ja yhtiökokouksen pöytäkirja ovat nähtävillä Yhtiön verkkosivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Asiaa koskeva vaatimus on esitettävä hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Afarak julkaisee kotisivuillaan internetissä hyvissä ajoin määräpäivän, johon mennessä osakkeenomistajan tulee ilmoittaa vaatimuksestaan hallitukselle sekä tavan, jolla ilmoitus tulee tehdä.

Yhtiö käyttää yhtiökokousta tapana kerätä tietoa ja ymmärrystä siitä, mitä osakkeenomistajat Yhtiöstä ajattelevat ja millaisena he Yhtiön näkevät.

Hallitus kutsuu koolle ylimääräisen yhtiökokouksen tarvittaessa, tai mikäli tilintarkastaja tai Yhtiön osakkeista vähintään 10 % omistavat osakkeenomistajat kirjallisesti sitä vaativat tietyn asian ratkaisemiseksi tai mikäli laki tai muut säädökset sitä muuten edellyttää.

Varsinaisen yhtiökokouksen esityslistan tärkeimpiä kohtia ovat:

- tilinpäätöksen vahvistamisesta päättäminen;
- tuloksen käsittelystä, voitonjaosta tai muusta varojen

- jaosta, kuten pääoman palauttamisesta, päättäminen;
- hallituksen jäsenten määrästä ja heidän palkkioistaan päättäminen ja jäsenten valitseminen; ja
- tilintarkastajien valitseminen ja heidän palkkioistaan päättäminen.

Lisäksi tietyt merkittävät asiat (kuten yhtiöjärjestyksen muuttaminen tai osakeannista päättäminen) edellyttävät yhtiökokouksen päätöstä.

Yhtiökokous järjestetään siten, että osakkeenomistajat voivat tehokkaasti käyttää omistajaoikeuksiaan. Yhtiökokoukseen osallistuvan osakkeenomistajan on ilmoitettava osallistumisestaan kokouskutsussa määrättyllä tavalla. Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen on osakkeenomistajilla, jotka ovat olleet merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakasrekisteriin kahdeksaa arkipäivää ennen kokousta edellyttäen, että he ovat asianmukaisesti ilmoittaneet osallistumisestaan. Jos hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden omistaja haluaa osallistua kokoukseen, tulee osakkeenomistajan rekisteröityä väliaikaisesti osakasrekisteriin. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan osakasluetteloon rekisteröitymistä sekä valtakirjan antamista koskevat ohjeet.

Yhtiökokouksen päätökset tehdään tavallisesti yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Osakeyhtiölain mukaan, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamista tai suunnattua osakeantia koskevat päätökset, edellyttävät kuitenkin tiettyä määräenemmistöä kokouksessa edustettuina olevista osakkeista ja äänistä.

Enemmistö hallituksen jäsenistä, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja osallistuvat yhtiökokouksiin. Lisäksi ensi kertaa hallitukseen ehdotettavat henkilöt ovat läsnä valintakokouksessa.

YHTIÖKOKOUKSET 2016

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 11.5.2016 ravintola Palacessa Helsingissä.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset löytyvät Yhtiön internetsivuilta osoitteesta:
<http://www.afarak.com/fi/sijoittajat/yhtiokokoukset/2016/>

HALLITUS

TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Yhtiön hallitukseen kuuluu kolmesta yhdeksään yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten lukumäärän ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Kenelläkään hallituksen riippumattomista jäsenistä ei ole työsopimusta Yhtiön kanssa ja yksikään hallituksen jäsenistä ei ole luopunut tai sopinut luopuvansa Yhtiön tai sen tytäryhtiön maksamista palkkioista.

Hallituksen tehtävät on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa. Yhtiön hallituksen toiminta perustuu kirjalliseen työjärjestykseen.

Hallitus vastaa Yhtiön hallinnosta sekä varojen, rahoituksen ja kirjanpidon sisäisen valvonnan järjestämisestä osakkeenomistajien puolesta. Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus:

- määrittää Konsernin liiketoimintastrategian ja valvoo sen toteuttamista;
- päättää Konsernin pääomarakenteesta;
- päättää merkittävistä investoinneista, omaisuuserien myynneistä, luotoista ja vakuuksista, takauksista ja muista merkittävistä sitoumuksista;
- käsittelee ja hyväksyy osavuosisikatsaukset, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tulevaisuuden ennusteet;
- päättää Konsernin organisaatorakenteesta;
- nimeää emoyhtiön toimitusjohtajan ja päättää toimitusjohtajan palkasta sekä muista etuisuuksista; ja
- tekee yhtiökokoukselle esitykset ja kutsuu yhtiökokouksen koolle

Hallituksen kirjallisen työjärjestyksen keskeisiä kohtia ovat:

- hallitus kutsutaan koolle etukäteen sovittuina päivämäärinä tavoitteenaan säännönmukainen kokoontuminen noin kerran kuukaudessa; lisäksi hallitus kokoontuu tarvittaessa useamminkin tarpeellisten asioiden hoitamista varten. Kokoukset voidaan järjestää myös puhelinkokouksina.
- hallituksessa käsiteltävien asioiden esittelijöinä toimivat hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja tai muu asiaa valmistellut henkilöt
- hallitus pyrkii aina tekemään yksimielisiä päätöksiä
- hallitus valmistelee toimintaansa varten vuosisuunnitelman
- hallitus toimii huolellisesti Yhtiön ja sen kaikkien osakkeenomistajien etujen mukaisesti.

Hallitus huolehtii, että Yhtiö noudattaa pörssisääntöjen ja finanssivalvontaviranomaisten viestintää, raportointia sekä muita asioita koskevia vaatimuksia. Lisäksi hallitus tekee säännöllisiä itsearviointeja. Yhtiöllä on hallintoa ja siihen liittyviä prosesseja koskevia erityisiä kehitystavoitteita, ja se jatkaa jo käynnistettyjen kehityshankkeiden toteuttamista.

Hallitus päättää myös tytäryhtiö- ja osakkuusyhtiöiden ostoista ja myynneistä. Varmistaakseen hallitus- ja valiokuntatyöskentelyn tehokkuuden hallitus arvioi hallituksen ja valiokuntien työskentelyä ja toimintatapoja säännöllisesti. Arviointi suoritetaan sisäisenä itsearviointina. Hallitus on myös säännöllisesti yhteydessä Yhtiön suurimpiin osakkeenomistajiin varmistaakseen, että hallitus on tietoinen heidän näkökannoistaan.

Vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallitus koostuu seitsemästä jäsenestä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Jelena Manojlovic, Barry Rourke, Markku Kankaala, Ivan Jakovcic ja Alistair Ruiters. Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin Keith Scott ja Milan Djakov. Keith Scott erosi hallituksesta joulukuussa 2016 ja Markku Kankaala erosi hallituksesta maaliskuussa 2017.

HALLITUKSEN JÄSENTEN PÄTEVYYS, KOKEMUS JA OMINAISUUDET

Hallitus arvioi, että liiketoiminnan tehokkaan hallinnoinnin varmistamiseksi hallituksen kokoonpanolta vaaditaan monipuolisuutta koskien hallituksen jäsenten taitoja, tietoja, taustoja, kokemusta, maantieteellistä sijaintia, kansallisuutta ja sukupuolta. Hallitus ja sen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta työskentelevät varmistaakseen, että hallituksessa on jatkuvasti sopiva tasapaino suhteessa jäsenten taitoihin, kokemukseen, riippumattomuuteen ja Konsernin tuntemiseen, jotta hallitus pystyy hoitamaan tehtävänsä korkeimpien hallintostandardien mukaisesti.

Kyetäkseen hoitamaan tehtäviään tehokkaasti, niillä hallituksen jäsenillä, jotka eivät ole työsuhteessa Yhtiöön, tulee olla selvä käsitys Yhtiön kokonaisstrategiasta, konsernin rakenteesta ja teollisuuden aloista, joilla konserni toimii. Heidän pitää myös riittävässä määrin tuntea Yhtiön ydinliiketoiminnot, jotta he voivat tuoda lisäarvoa strategiatyöhön ja toiminnan arvioimiseen.

Hallitus edellyttää, että hallituksen jäsenet sitoutuvat hallituksen yhteisiin päätöksentekoprosesseihin. Yksittäisten hallituksen jäsenten edellytetään keskustelemaan asioista avoimesti ja rakentavasti ja olevan valmiita kyseenalaistamaan tai haastamaan toisten mielipiteet. Jokaisen hallituksen jäsenen tulee varmistaa, että yhtään

sellaista päätöstä tai toimea ei tule tehtyä, jossa hallituksen jäsenen omat edut ajavat Yhtiön edun edelle.

HALLITUKSEN NYKYINEN KOKOONPANO

Hallitus arvioi, että jokaisella hallituksen jäsenellä, joka ei ole työsuhteessa Yhtiöön, on seuraavat ominaisuudet:

- aikaa hoitaa hallitusjäsenyyden vaatimat velvollisuudet;
- kiistaton rehellisyys ja nuhteettomuus;
- halu ymmärtää korkeimpia hallintostandardeja ja sitoutua niihin;
- raaka-ainemarkkinoiden ja kaivosteollisuuden tuntemus;
- kyky ajatella strategisesti;
- valmius kyseenalaistaa, haastaa ja esittää kritiikkiä;
- kokemus johtamisesta epävarmuudessa ja
- Yhtiön riskiympäristön ymmärtäminen sisältäen potentiaalisen riskin vaikuttaa terveyteemme ja turvallisuuteemme, ympäristöön, yhteisöihin, maineeseen, sääntelyn noudattamiseen, markkinoihin ja taloudelliseen tulokseen;
- maailman pääomamarkkinoiden tuntemus

HALLITUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA (SENIOR INDEPENDENT DIRECTOR)

Barry Rourke toimi katsauskaudella hallituksen varapuheenjohtajana (Senior Independent Director) Iso-

Britannian yritysjohdon valvontasäännösten (UK Corporate Governance Code) mukaisesti. Hän toimi riippumattomana Yhtiön parhaan edun mukaisesti. Hänen laaja kansainvälinen kokemuksensa nosti hallituksen osaamis- ja kokemustasoa. Hänen kauttaan osakkeenomistajat voivat esittää sellaisia kysymyksiä, joita ei voi esittää puheenjohtajan, toimitusjohtajan tai talousjohtajan kautta.. Hallituksen varapuheenjohtajana hän toimii myös palautteen välittäjänä puheenjohtajalle ja tarvittaessa välimiehenä toisille hallituksen jäsenille.

HALLITUKSEN RIIPPUMATTOMUUS

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi edellyttää, että hallituksen jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi vähintään kahden mainittuun enemmistöön kuuluvista jäsenistä on oltava riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiö arvioi, että Barry Rourke, Ivan Jakovic ja Markku Kankaala ovat riippumattomia hallituksen jäseniä ja myös riippumattomia Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Jelena Manojlovic ja Milan Djakov ovat riippumattomia Yhtiöstä, mutta eivät riippumattomia Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

	Nykyinen asema	Nimitetty hallitukseen	Status	Tarkastusvaliokunta	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta	Terveyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksen valiokunta
Ivan Jakovic	Puheenjohtaja	11.2.2013	Riippumaton	Jäsen	Jäsen	-
Jelena Manojlovic	jäsen	11.7.2008	Ei-riippumaton	Jäsen	Puheenjohtaja	-
Barry Rourke	jäsen	8.5.2015	Riippumaton	Puheenjohtaja	-	Jäsen
Markku Kankaala		30.6.2003 - 17.3.2017	Riippumaton	-	-	-
Keith Scott		11.5.-8.12.2016	Riippumaton	-	-	-
Milan Djakov	jäsen	11.5.2016	Riippumaton	-	-	Jäsen
Alistair Ruiters	jäsen, johtoryhmän jäsen	8.5.2015	Ei-riippumaton, työsuhteessa	-	-	Puheenjohtaja

HALLITUKSEN TYÖSKENTELY VUONNA 2016

Uusi hallitus asetti toimikautensa prioriteetiksi Afarakin eri toimintojen ja hallinnointitavan tarkastelun. Katsaus olennaisimmista keskusteluista ja päätöksistä on esitetty alla. Hallitus piti strategiapäivät pian valintansa jälkeen, jolloin arvioitiin useita eri osatekijöitä koskien Afarakin ydinliiketoimintoja.

KONSERNIN RAKENNE JA HALLINNOINTI

Hallitus keskittyi ottamaan käytäntöön uuden markkinoiden väärinkäyttö –direktiivin (MAR) säännökset. Hallitus jatkoi konsernirakenteen, johdon virtaviivaistamisen ja organisaation sisäisen tiedonkulun arviointia. Hallitus käynnisti myös Yhtiön tietojärjestelmien tarkastelun. Lisäksi hallitus tuki konsernin sisäisten toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen vahvistamista koskien erityisesti terveys- ja turvallisuusasioita sekä budjetoitiprosesseja.

RISKIENHALLINTA

Ottaen huomioon markkinoiden volatiliiteetin, hallitus keskittyi olennaisimpiin tekijöihin, jotka muodostavat riskejä Yhtiölle. Tällaisten riskien lieventämiseksi tehtiin useita toimenpiteitä. Valuuttakurssiriskien osalta tehtiin seikkaperäinen tarkastelu.

HALLINNOINTI

Hallitus on sitoutunut hyvään hallinnointitapaan ja on varmistanut, että Yhtiö toimii kaikkien sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Vuonna 2016 hallitus otti käyttöön markkinoiden väärinkäyttöasetuksen määräykset ja kehitti hallinnointirakennetta ja raportointia.

SIJOITTAJASUHTEET JA VIESTINTÄ

Läpi vuoden Yhtiö lisäsi sijoittajaviestintäänsä julkaisemalla säännöllisesti pörssitiedotteita. Vuoden 2016 varsinaisessa yhtiökokouksessa pidettiin kyselysessio, jossa osakkeenomistajat saivat esittää kysymyksiään. Vastaava kyselysessio tullaan järjestämään myös jatkossa. Vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä Hallitus käynnisti Yhtiön tytäryhtiöiden uudelleenbrändäyksen, joka tullaan julkistamaan vuonna 2017.

TERVEYS JA TURVALLISUUS

Hallitus nosti terveyden ja turvallisuuden keskeiseksi prioriteetiksi. Terveysten ja turvallisuuden liittyviin toimintatapoihin ja -periaatteisiin käynnistettiin syvälinen tarkastelu ja puuteanalyysi. Hallitus työskentelee tiiviissä yhteistyössä tuotantoyksiköiden kanssa vahvistakseen Yhtiön terveys- ja turvallisuuskulttuuria. Hallitus on sitoutunut jatkamaan investointeja koulutukseen, kalustoon ja raportointiin varmistaakseen, että sen ”Zero Harm” –politiikkaa noudatetaan läpi koko konsernin.

TOIMINTAPERIAATTEIDEN JA –TAPOJEN TARKASTELU

Hallitus jatkoi läpi vuoden Yhtiön toimintaperiaatteiden ja –tapojen yksityiskohtaista tarkastelua. Hallitus on

ottanut asiaan hyvin kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja linjassa riskienhallintatoimenpiteiden kanssa hallitus on nyt laatimassa uusia toimintaperiaatteita ja –tapoja, joilla voidaan pienentää Yhtiön merkittävimpiä riskejä. Osana tätä hanketta työntekijöille tullaan laatimaan käsikirja.

YHTIÖN SUORITUSKYKY

Osana Yhtiön suorituskyvyn parantamista päätettiin vahvistaa tytäryritysten valvontaa sekä raportointikehyksiä. Useiden toteutettujen hankkeiden myötä Yhtiö on tänä päivänä virtaviivaisempi ja Yhtiö kykenee paremmin ja nopeammin reagoimaan muuttuviin markkinaolosuhteisiin. Hallitus tuki Mogalen muuttamista joustavaksi tuotantolaitokseksi, kun Mogale käynnisti piimangaaniuunien muuttamisen ferrokromin valmistukseen.

Hallitus piti tilikauden aikana 11 kokousta. Hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin vuonna 2016 on esitetty alla olevassa taulukossa:

Osallistuminen kokouksiin	
Ivan Jakovcic	10/11
Jelena Manojlovic	11/11
Barry Rourke	11/11
Markku Kankaala	11/11
Alistair Ruiters	11/11
Milan Djakov	7/7
Keith Scott	4/6
Alfredo Parodi	4/4
Michael Lillja	4/4

Tilikauden aikana pidettiin kaikkiaan 11 kokousta. Erot kokousten määrissä eri henkilöiden kohdalla johtuu muutoksista hallituksen kokoonpanossa tilikauden aikana.

PALKITSEMINEN

Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 4 500 euroa ja tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi yhtiön operatiiviseen johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille, jotka ovat yhtiön valiokuntien jäseniä, maksetaan valiokuntatyöstä 1 500 euroa kuukaudessa.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Vuonna 2016 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita hallitustyöskentelystä ja valiokuntatyöstä yhteensä 363 000 euroa.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

TARKASTUSVALIOKUNTA

Tarkastusvaliokunnassa oli 31.12.2016 kaksi jäsentä: Barry Rourke (valiokunnan puheenjohtaja) ja Markku Kankaala. Valiokunnan kolmas jäsen Keith Scott erosi hallituksesta ja valiokunnasta 8.12.2016. Markku Kankaalan erottua hallituksesta ja valiokunnasta 17.3.2017 valiokuntaan valittiin Jelena Manojlovic ja Ivan Jakovcic.

Hallitus on määritellyt tarkastusvaliokunnan tehtävät Suomen ja Yhdistyneiden kuningaskuntien listayhtiöiden hallinnointikoodien suositusten mukaisesti. Tarkastusvaliokunta valvoo tilintarkastajan toimintaa ja seuraa Yhtiön taloudellista asemaa ja taloudellista raportointia. Tarkastusvaliokunta arvioi sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa sekä pitää yhteyttä tilintarkastajiin ja arvioi heidän raporttejaan. Valiokunta raportoi säännöllisesti toiminnastaan hallitukselle.

Vuonna 2016 tarkastusvaliokunta jatkoi Yhtiön taloudellisen suorituksen ja raportoinnin valvomista. Valiokunta myös työskenteli yhdessä johdon kanssa tiedonkulun edelleen parantamiseksi johdon ja hallituksen välillä. Valiokunta jatkoi myös säännöllistä valvontaa koskien lakien, säännösten ja parhaiden toimintatapojen noudattamista. Valiokunta keskittyi erityisesti uuden markkinoiden väärinkäyttö – direktiivin säännösten täytäntöönpanoon.

Läpi vuoden valiokunta jatkoi Yhtiön kustannusrakenteiden yksityiskohtaista tarkastelua ja analysointia. Yhdessä johdon kanssa valiokunta työskenteli sisäisen budjetoinnin ja ennustamismallien ja –prosessien parantamiseksi. Nyt valiokunnan tarkastelun alla on Yhtiön altistuminen valuuttakurssiriskeille ja kuinka näitä riskejä voidaan pienentää.

Valiokunta myös tarkasti jokaisen osavuosikatsauksen ennen niiden julkistusta ja suositteli niihin tarvittaessa muutoksia ennen osavuosikatsausten hyväksymisen suositusta hallitukselle.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Yhdistetyssä nimitys- ja palkitsemisvaliokunnassa oli

31.12.2016 kolme jäsentä: Jelena Manojlovic (valiokunnan puheenjohtaja), Markku Kankaala ja Ivan Jakovcic. Markku Kankaala erosi valiokunnasta 17.3.2017.

Valiokunta johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän nimitysprosessia ja antaa näistä suosituksia hallitukselle. Valiokunnan tehtävänä on myös johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän palkitsemiseen liittyviä prosesseja sekä antaa niistä suosituksia hallitukselle ja yhtiökokoukselle.

Kun Alistair Ruiters ilmoitti luopuvansa Yhtiön toimitusjohtajuudesta, valiokunta toteutti uuden toimitusjohtajan rekrytointiprosessin ja tuki uuden talousjohtajan toimen perustamista täydentämään Yhtiön johtoryhmää.

TERVEYDEN, TURVALLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN VALIOKUNTA

Terveiden, turvallisuuden ja kestävä kehityksen valiokunnassa oli 31.12.2016 neljä jäsentä: Alistair Ruiters, Barry Rourke, Markku Kankaala ja Milan Djakov. Alistair Ruiters korvasi valiokunnassa Keith Scottin, joka toimi valiokunnan puheenjohtajana ennen kuin hän erosi Yhtiön hallituksesta joulukuussa 2016. Markku Kankaala erosi valiokunnasta 17.3.2017.

Valiokunnan tehtävänä on varmistaa, että Afarak toimii vastuullisella ja eettisellä tavalla kaikkien sidosryhmiensä hyväksi. Vuonna 2016 valiokunta laati puuteanalyysin Yhtiön kaikista tytäryhtiöissä käytössä olevista turvallisuusperiaatteista ja –menettelytavoista. Analyysin pohjalta valiokunta alkoi käydä puutteita läpi tytäryhtiöiden kanssa. Raportointikehyksiä myös päivitetään tässä yhteydessä. Johtuen Mogalessa tapahtuneesta kuolemantapauksesta valiokunta keskittyy nyt parantamaan Mogalen turvallisuuskulttuuria.

Afarak investoi jatkuvasti ympäristöhankkeisiin. Olemme sitoutuneet kunnostamaan kaivosalueemme ja asentamaan teknologiaa, joka pienentää ympäristövaikutusta. Valiokunta jatkoi myös Afarakin paikallisyhteisöissä tekemän työn ja sosiaalisten investointien ohjelmien valvontaa erityisesti Etelä-Afrikassa.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Afarak Group Oyj ("Afarak", "Yhtiö" tai "Konserni") on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on listattu NASDAQ Helsingissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssissä (AFRK).

Afarakin hallinto- ja ohjausjärjestelmät perustuvat Suomessa voimassa olevaan lainsäädäntöön, Yhtiön yhtiöjärjestykseen, Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, Finanssivalvonnan määräyksiin, Yhdistyneen Kuningaskunnan Listing, Disclosure and

Transparency Rules -sääntöihin sekä NASDAQ Helsingin ja Lontoon pörssin sääntöihin.

Afarak noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("Suomen koodi"). Tämän vuoksi Afarak ei noudata tiukasti tiettyjä Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa olevan, syyskuussa 2012 julkaistun hallinnointikoodin ("UK koodi") osioita. Yhtiö kuitenkin uskoo, että niillä osa-alueilla, joilla Yhtiö poikkeaa UK koodista, Yhtiön käytännöt ovat kuitenkin hyväksyttäviä alla olevassa taulukossa kerrotuista syistä.

UK koodin kohta	Kuvaus	Poikkeaman syy
C.3.8	Vuosikertomuksessa tulee olla kuvaus tarkastusvaliokunnan toiminnasta.	Vaikka tämä raportti sisältää kuvauksen tarkastusvaliokunnan toiminnasta, kaikkia UK koodin tämän kohdan sisältövaatimuksia ei edellytetä Suomen koodissa eikä kaikkia UK koodin sisältövaatimuksia ole täten noudatettu.
E.2.1	Osakkeenomistajalla tulee olla mahdollisuus valtakirjalla määrittää esityskohtaisesti, äänestääkö valtuutettu yhtiökokouksessa yksittäisen esityksen puolesta vai sitä vastaan vai pidättäytykö kokonaan äänestämästä.	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain määräysten mukaisesti, joten jotkin yksityiskohdat eroavat UK koodin suosituksista. Yhtiö ei tarjoa valtakirjaäänestyskaavakkeita.
E.2.2	Muut yhtiökokouskäytännöt	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain mukaisesti, joten tietyiltä osin yhtiökokouskäytäntö poikkeaa UK koodin suosituksista.

Koska Afarak-konsernilla on ulkomaisia tytäryhtiöitä, huomioon otetaan myös paikalliset lait ja säädökset, kuten kirjanpito-, vero- ja valuuttamääräykset. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta tilikaudelta 1.1.2016 – 31.12.2016. Selvitys on saatavilla myös Yhtiön verkkosivustolla www.afarak.com. Selvitys on laadittu

perustuen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin.

Yhtiö noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, joka on luettavissa Arvopaperiyhdistyksen verkkosivuilla osoitteessa: www.cgfinland.fi. Afarak ei ole tehnyt poikkeuksia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin noudattamisessa.

SISÄINEN VALVONTA

Hallitus vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet. Konsernin johtoryhmän jäsenet vastaavat päivittäisestä johtamisesta ja valvontatoimenpiteistä kukin omalla vastuualueellaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN YLEISET PERIAATTEET

Riskiennhallinnan tarkoituksena on havaita strategian toteutukseen liittyvät uhat ja mahdollisuudet sekä edistää strategisten tavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riskit ovat sopivassa suhteessa riskinsietokykyyn.

Riskiennhallinnan tavoitteista ja organisoinnista päättää Yhtiön hallitus. Hallitus tarkastelee ja arvioi Afarakin keskeisimpiä riskejä säännöllisesti. Liiketoimintasegmentit ja segmenttien liiketoimintayksiköt ovat ensisijaisesti vastuussa omasta riskinotostaan, taloudellisesta tuloksestaan sekä sisäisen valvonnan periaatteiden ja riskienhallintaa koskevien toimintaohjeiden noudattamisesta.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava riittävästä ja tehokkaasta sisäisestä valvonnasta, jonka käytännön toteutuksesta vastaa Yhtiön toimiva johto sekä muu henkilöstö tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella.

Hallitus päättää Konsernin johtamisjärjestelmästä ja kunkin liiketoimintayksikön vaatimasta toiminta- ja organisaatorakenteesta luodakseen kunnolliset edellytykset tehokkaalle sisäiselle valvonnalle. Taloudelliseen raportointiin liittyvä konsernitason sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutetaan keskitetysti liiketoiminta-alueista riippumattoman toiminnon avulla. Kunkin tytäryhtiön johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta Konsernin soveltamien periaatteiden sekä toimintaohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta antaa riittävän varmuuden siitä, että Konsernin liiketoiminnan tavoitteet saavutetaan hallituksen määrittämällä hyväksyttävällä riskitasolla, mutta valvonta ei takaa siitä mitään ehdotonta varmuutta. Sisäinen valvonta tarkoittaa johtamiseen liittyviä toimia, joiden tavoitteena on:

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen;
- voimavarojen tehokas ja taloudellinen käyttö sekä omaisuuserien turvaaminen;

- riittävä riskienhallinta;
- luotettavan ja täsmällisen taloudellisen ja operatiivisen informaation saaminen ilman tarpeettomia viivästyksiä;
- lakien ja säädösten sekä sisäisten toimintaohjeiden noudattaminen; ja
- järjestelmien toiminnan ja keskeisten toimintojen turvaaminen sekä liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

SISÄISEN VALVONTAJÄRJESTELMÄN RAKENNE

Afarakin sisäisen valvontajärjestelmän keskeiset elementit ovat:

- hallituksen asettamat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet sekä toimintaohjeet;
- näiden periaatteiden ja toimintaohjeiden toteutus Yhtiön johtoryhmän valvonnassa;
- Yhtiön johtoryhmän toteuttama liiketoimintojen tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden valvonta;
- Yhtiön talousosaston toteuttama taloudellisen raportoinnin laadun ja sääntöjenmukaisuuden valvonta;
- tehokas valvontaympäristö kaikilla organisaatiotasolla ja liiketoimintayksiköissä mukaan lukien kullekin liiketoimintaprosessille soveltuvat räätälöidyt kontrollit; ja
- sisäiset tarkastukset, joita suoritetaan tarvittaessa.

TALOUSRAPORTOINTIPROSESSIN SISÄINEN VALVONTA

Afarakin taloushallinto on järjestetty siten, että kullakin liiketoimintayksiköllä on oma operatiivinen talousorganisaationsa. Talousjohto sekä tietyt asiantuntijatoiminnot kirjanpitoon, verotukseen ja rahoitukseen liittyen on keskitetty Konsernin emoyhtiöön.

Konsernin taloushallinnon tehtävänä on varmistaa Konsernin ulkoisen ja sisäisen raportoinnin sääntöjenmukaisuus, laatu ja oikea-aikaisuus. Sisäisen valvontajärjestelmän mekanismit perustuvat Yhtiön hallituksen määrittelemiä ja hyväksymiä sääntöihin, ohjeistuksiin ja valtuutuksiin. Kontrollimekanismien lisäksi koulutus ja tiedon jakaminen ovat sisäisen valvonnan keskeisiä työvälineitä.

Liiketoimintayksiköiden talousjohto raportoi Konsernin talousosastolle. Yksiköiden talousosastot ovat vastuussa kirjanpidon, rahansiirtojen, muiden päivittäisten talusasioden ja sisäisen raportoinnin järjestämisestä.

Liiketoimintayksiköiden johto seuraa ja valvoo yksiköiden taloushallinnon organisaatioita, ja he raportoivat ensisijaisesti sen liiketoimintasegmentin johdolle, johon yksikkö kuuluu.

Konsernin emoyhtiön taloushallinnon tehtäviin kuuluu muun muassa Konsernin talousraporttien kuukausittainen konsolidointi, osavuositarkastusten ja konsernitilinpäätösten laadinta, Konsernin rahoitus sekä verosuunnittelu.

Konsernitilinpäätös laaditaan konsernilaskentajärjestelmän avulla. Kunkin konserniyhtiön kirjanpito tehdään kirjanpitojärjestelmällä ja yhtiöiden kirjanpitäjät syöttävät laskentainformaation suoraan konsernilaskentajärjestelmään tai joissakin tapauksissa toimittavat informaation ennalta määrättyssä muodossa Konsernin talousosastolle konsolidoitavaksi.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ROOLIT JA VASTUUALUEET

HALLITUS

Hallituksen tehtävänä on vastata Konsernin hallinnon ja organisaatorakenteen järjestämisestä. Hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hallinnon toimintaohjeet. Hallitus päättää myös Konsernin riskinottoasteesta ja riskinsietokyvystä ja arvioi niitä säännöllisesti osana Konsernin strategiaa ja tavoitteenasettelua. Hallitus raportoi Yhtiön osakkeenomistajille.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Hallituksen tarkastusvaliokunta vastaa seuraavista sisäiseen valvontaan liittyvistä tehtävistä:

- tilinpäätösten laadintaprosessin valvonta;
- talousraportointiprosessin ohjaaminen;
- Konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden valvonta; sekä
- tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten lakisääteisen tilintarkastuksen valvonta.

KONSERNIJOHTO

Konsernin johto vastaa Konsernin päivittäisestä johtamisesta hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Konsernin

johto muodostaa sisäisen valvontaympäristön perustan ja on vastuussa Konsernin riskienhallintaprosesseista ja niiden jatkuvasta kehittämisestä, työnjaosta, riskienhallintaohjeiden tarkastelusta sekä toiminnan ja prosessien periaatteiden määrittelystä.

TILINTARKASTUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan Yhtiöllä on oltava yksi varsinainen tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, varatilintarkastajaa ei tarvitse valita. Tilintarkastajan toimikausi päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastajaksi valittiin Afarak Group Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy ("EY"). Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Erkki Talvinko. EY toimii myös muiden konserniyhtiöiden paikallisena tilintarkastajana.

Vuonna 2016 Konserni maksoi Ernst & Youngille tilintarkastuspalkkioita 369 000 (365 000) euroa ja muista palveluista 51 000 (29 000) euroa.

SISÄPIIRIHALLINTO

Yhtiö noudattaa lakimääräistä sisäpiirisääntelyä kuten on määritelty markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (EU) No. 596/2014 (MAR). Sen lisäksi Yhtiö noudattaa NASDAQ Helsingin Pörssin hyväksymää listayhtiöiden sisäpiiriohjetta sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

JULKINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Yhtiön julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, Yhtiön johtoryhmä ja tilintarkastajat. Julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt sekä lain edellyttämät tiedot heistä, heidän lähipiiristään sekä heidän määräys- ja vaikutusvalta-yhteisöistään on merkitty Yhtiön verkkosivustolla olevaan julkiseen sisäpiirirekisteriin.

Konsernissa on käytössä sisäpiiriläisten kaupankäyntiä koskeva rajoitus, joka kieltää sisäpiiriläisten kaupankäynnin Yhtiön arvopapereilla 30 vuorokautta ennen tulosjulkistuksia. Ennen vuositilinpäätöksen ja vuosikertomuksen julkaisemista kaupankäyntikielto on kuitenkin voimassa 60 vuorokautta tai vähintään edellisen tilikauden päättymisestä

tilinpäätöstiedotteen julkaisemiseen saakka.

Sisäpiirisäännösten noudattamista valvotaan säännöllisin väliajoin tehtävin pistokokein.

YRITYSKOHTAINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Julkisen sisäpiirirekisterin lisäksi Afarak Group Oyj:llä on yrityskohtainen ei-julkinen sisäpiirirekisteri. Siihen kuuluvat henkilöt saavat säännöllisesti tietoja, joilla voi olla merkittävä vaikutus Yhtiön arvopapereiden arvoon. Tällaisia henkilöitä ovat Konsernin tai ulkopuolisten palveluntarjoajien työntekijät, jotka saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa.

Yhtiö luo tarvittaessa hankekohtaisia sisäpiirirekisterejä. Hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat sellaiset henkilöt, jotka hankkeen yhteydessä saavat tietoonsa sellaisia Yhtiötä koskevia tietoja, jotka saattavat julkisiksi tullessaan olennaisesti vaikuttaa Afarak Group Oyj:n osakkeen arvonmuodostukseen. Hankkeen perustamisesta päättää Yhtiön hallitus tai toimitusjohtaja.

Julkisen sisäpiirin osakeomistukset 31.12.2016

Hallituksen jäsenet	Asema	Osakkeet	Lähipiirin omistamat osakkeet	Optiot
Ivan Jakovcic	Puheenjohtaja	0	0	0
Barry Rourke	Hallituksen jäsen	150 000	0	0
Jelena Manojlovic	Hallituksen jäsen	150 000	0	0
Markku Kankaala	Hallituksen jäsen	7 066 116	0	0
Milan Djakov	Hallituksen jäsen	0	0	0
Alistair Ruiters	Hallituksen jäsen, työsuhteessa yhtiöön	900 000	0	600 000
Tilintarkastajat				
Erkka Talvinko	Tilintarkastaja	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Danko Koncar	Johtoryhmän jäsen	0	70 945 967	800 000

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Yhtiön varsinainen yhtiökokous pidettiin 11.5.2016. Yhtiökokous vahvisti konsernin ja emoyhtiön tilinpäätökset. Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2015 ei jaeta osinkoa. Yhtiökokous hyväksyi uuden varojenjakokäytännön, jonka mukaisesti Yhtiö arvioi jatkossa varojenjakoa osakkeenomistajille kahdesti vuodessa vuosikatsauksen ja puolivuotiskatsauksen yhteydessä. Varojenjakoa voi tapahtua joko pääomanpalautuksena tai osinkona. Tämä uusi käytäntö antaa hallitukselle mahdollisuuden tehdä huolellisia päätöksiä perustuen markkinatilanteeseen jatkaen positiivisten tulosten jakamista osakkeenomistajille.

Tämän uuden käytännön mukaisesti yhtiökokous päätti, että tilikauden 2015 vahvistetun taseen perusteella jaetaan pääomanpalautusta 0,01 euroa osakkeelta. Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään harkintansa mukaan lisäjako-osuuksista ja/tai varojen jakamisesta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tai molemmista siten, että lisäjako-osuuksien/pääomanpalautuksen kokonaissumma on enintään 0,01 euroa osakkeelta.

20.5.2016 maksettiin pääomanpalautuksena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta 2,6 (5,1) miljoonaa euroa ja toiset 2,6 (0,0) miljoonaa euroa maksettiin 16.9.2016.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 4 500 euroa ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja muille hallituksen jäsenille maksetaan 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi Yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1.500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä maksettaviin palkkioihin.

Yhtiökokous päätti, että Afarakin hallitukseen valitaan seitsemän (7) jäsentä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Markku Kankaala, Jelena Manojlovic, Barry Rourke, Alistair Ruiters ja Ivan Jakovcic. Hallitukseen valittiin uusina jäseninä Keith Scott sekä Milan Djakov. Hallitus nimitti keskuudestaan hallituksen valiokuntien jäsenet seuraavasti:

TARKASTUSVALIOKUNTA

Barry Rourke, puheenjohtaja
Markku Kankaala
Keith Scott

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Jelena Manojlovic, puheenjohtaja
Markku Kankaala
Ivan Jakovcic

TERVEYDEN, TURVALLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN VALIOKUNTA

Keith Scott, puheenjohtaja
Markku Kankaala
Milan Djakov
Barry Rourke

Yhtiökokous päätti, että Yhtiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin uudelleen KHT-yhteisö Ernst & Young Oy.

Yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta. Omien osakkeiden hankkimista koskevan valtuutuksen nojalla voidaan hankkia enintään 15 000 000 omaa osaketta. Yhtiökokous päätti, että valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset ja, että se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2017

Afarakin varsinainen yhtiökokous vuonna 2017 pidetään 23.5.2017 Helsingissä.

OSINGONJAKOEHDOTUS

Tilikauden 2016 tappiollisen kokonaistuloksen johdosta Yhtiön hallitus tulee esittämään 23.5.2017 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että Yhtiö ei jaa pääomanpalautusta tai osinkoa. Yhtiön osingonjakopolitiikan mukaisesti varojen jakoa osakkeenomistajille arvioidaan uudelleen puolivuotistuloksen julkistamisen yhteydessä.

LISÄTIETOJA

YHTIÖN OSAKE

Afarak Group Oyj:n osake on listattu NASDAQ Helsingin pörssissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssin päälistalla (AFRK).

31.12.2016 Afarak Group Oyj:n rekisteröity osakkeiden määrä oli 263 040 695 (263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,59 (23 642 049,59) euroa.

31.12.2016 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 744 717 (4 244 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,42 (1,61) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2016 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon ei sisälly Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 295 978 (258 795 978).

Yhtiön osakekurssi oli katsauskauden alussa NASDAQ Helsingissä 0,40 euroa ja Lontoon pörssissä 0,33 punttaa. Katsauskauden lopussa osakekurssi oli vastaavasti 0,78 euroa ja 0,38 punttaa. Vuoden 2016 aikana Yhtiön osakekurssi oli NASDAQ Helsingissä 0,39 - 0,90 euroa

osakkeelta ja Yhtiön markkina-arvo 31.12.2016 oli 203,9 (1.1.2016: 105,7) miljoonaa euroa. Lontoon pörssissä osakekurssi oli 0,28 - 0,38 punttaa osakkeelta ja markkina-arvo 31.12.2016 oli 98,6 (1.1.2016: 85,5) miljoonaa punttaa.

Varsinaisen yhtiökokouksen 11.5.2016 tekemän päätöksen mukaisesti hallituksella on valtuutus hankkia enintään 15 000 000 omaa osaketta. Tämä valtuutus on voimassa 12.11.2017 saakka. Yhtiö ei hankkinut omia osakkeitaan vuoden 2016 aikana.

LIPUTUSILMOITUKSET

21.6.2016 Afarak ilmoitti vastaanottaneensa arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 mukaisen liputusilmoituksen Hong Kongiin rekisteröityneeltä Hino Resources Ltd:ltä. Ilmoituksen mukaan Hino oli myynyt Afarak Group Oyj:n osakkeita ja tämän transaktion seurauksena Hino osuus Afarakin osakkeista oli laskenut alle 15 prosentin 14,06 prosenttiin Yhtiön kaikista osakkeista ja äänistä

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS

Tässä raportissa kuvataan Afarakin hallituksen ja johtoryhmän palkitsemisperiaatteet ja -käytännöt sekä kerrotaan heidän palkkioistaan ja osakeomistuksestaan vuonna 2016.

PALKITSEMISPERIAATTEET

Afarak toimii erittäin kilpaillulla alalla, jossa pätevistä ja kokeneista johtotason henkilöistä on pulaa. Palkitsemisen tavoite on houkutella, sitouttaa ja motivoida korkeatasoisia avainhenkilöitä Yhtiön liiketoimintastrategian toteuttamiseksi ja osakkeenomistajien arvon kasvattamiseksi.

Palkitsemisperiaatteiden avulla pyritään yhdistämään liiketoiminnan ja osakkeenomistajien edut, palkitsemaan avainhenkilöitä yksilöllisten ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä varmistamaan pitkäaikaisen arvon luominen kaikkien osakkeenomistajien hyväksi.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta antaa suosituksia hallitukselle avainhenkilöiden palkitsemisesta sekä valmisteleo ehdotukset hallituksen palkkioista yhtiökokoukselle.

Valiokunta vastaa palkitsemisperiaatteiden yleisestä suunnittelusta sekä sovituisissa puitteissa johtoryhmän tiettyjen palkkioiden määrittelystä. Näitä ovat eläke-etuudet, johdon kannustinjärjestelmät sekä muut mahdolliset palkkiot. Valiokunta varmistaa, että Konzernin palkitsemisjärjestelmä on asianmukainen ja kilpailukykyinen vertaamalla sitä markkinaperusteiseen palkitsemistasoon vastaavissa yritysissä.

Valiokunnan jäsenet vuonna 2016 olivat Jelena Manojlovic (puheenjohtaja), Markku Kankaala ja Ivan Jakovcic.

TOIMITUSJOHTAJASOPIMUS

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja

johtaa, kehittää, ohjaa ja valvoo Konzernin liiketoimintaa sekä toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta palkitsemisvaliokunnan suositusten perusteella.

Toimitusjohtajalle maksetaan 360 000 euron vuosipalkka. Lisäksi hän saa 500 000 Yhtiön osaketta kannustinpalkkiona jokaisesta täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Alistair Ruiters sai 14.9.2016 kannustinpalkkion ensimmäisen erän, 500 000 osaketta.

Toimitusjohtajalla ei ole lakisääteisen työeläkkeen lisäksi muita eläke-etuuksia, eikä eläkkeelle jäänti-ikää ole määritelty.

Alistair Ruiters luopui toimitusjohtajan tehtävistä 8.12.2016. Uuden toimitusjohtajan sopimus on samanlainen kuin mikä Ruitersilla oli.

HALLITUKSEN JÄSENTEN PALKKIOT

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen palkkiot koostuvat kiinteistä kuukausipalkkioista. Varsinainen yhtiökokous 11.5.2016 päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 4 500 euroa ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi yhtiön operatiiviseen johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille, jotka ovat yhtiön valiokuntien jäseniä, maksetaan valiokuntatyöstä 1 500 euroa kuukaudessa.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettaviin palkkioihin.

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, alla olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot, vaikka palkkatulot eivät liity hallitusjäsenyyteen.

tEUR		2016			2015		
		Palkat	Palkkiot	Osake- palkkiot	Palkat	Palkkiot	Osake- palkkiot
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003 - 17.3.2017		60			58	0
Koncar Danko	Toimitusjohtaja 11.2.2013 – 20.5.2015, Hallituksen jäsen 11.8.2010 – 7.5.2015	0			86		
Lillja Michael	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016	54			120		
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, Puheenjohtaja 17.6.2009 – 7.5.2015		60			58	0
Parodi Afredo	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016, Puheenjohtaja 8.5.2015 – 12.5.2016		26			66	
Smart Bernice	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 7.5.2015					19	0
Ruiters Alistair	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, Toimitusjohtaja 21.5.2015 – 9.12.2016	360	0	178	242	0	183
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		80			47	0
Jakovcic Ivan	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, Puheenjohtaja 12.5.2016 lähtien		68			39	0
Scott Keith	Hallituksen jäsen 12.5.2016 - 9.12.2016		35				
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016 lähtien		35				
Yhteensä		414	363	178	448	286	183

MUIDEN JOHTORYHMÄN JÄSENTEN TYÖSOPIMUKSET

Afarak toimii erittäin kilpailluilla markkinoilla ja sen menestys riippuu toimivan johdon ja muiden ylempään johtoon kuuluvien työntekijöiden suorituksesta. Palkitsemisjärjestelmät on suunniteltu houkuttelemaan, motivoimaan ja sitouttamaan johtotason henkilöitä tehtävissään ja palkita heitä osakkeenomistajan arvon kasvattamisesta.

Johtoryhmän palkkio on yhdistelmä peruspalkasta ja pitkän aikavälin osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä. Luontoisetuja ovat mm. vastuuvakuutus, matkavakuutus ja puhelinedut.

Johtoryhmän jäsenten työsopimuksissa ei ole varhaiseläkemahdollisuutta. Irtisanomisaika ja/tai kilpailukieltoaika on yleensä kuusi kuukautta, ellei toisin ole sovittu.

Taulukossa on esitetty johtoryhmän palkat lukuun ottamatta toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan ja hallituksen palkat ja palkkiot on esitetty erikseen.

Toimivaan johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole saaneet palkkioita toimimisesta hallituksen jäsenenä muissa yhtiöissä.

Johtoryhmän työsuhde-etuudet

tEUR	2016	2015
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	366	258
Yhteensä	366	258

OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

Optio-ohjelmat

Yhtiöllä on kolme kannustimiin liittyvää optio-ohjelmaa, I/2005, I/2008 ja I/2011.

Optio-ohjelman I/2005 optio-oikeuksia myönnetään Yhtiön johtoryhmän jäsenille sekä muille avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille hallituksen suositusten mukaisesti. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 700 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika on porrastettu eri kirjaintunnuksilla merkityillä optio-oikeuksilla aikavälille 1.7.2007 – 30.6.2015 ja osakkeiden merkintähinta välille 0,32 – 0,78 euroa (osingoilla ja pääomanpalautuksella oikaistuna). Tähän mennessä optio-ohjelman I/2005 optio-oikeuksia A-, B-, C-, D-, E- ja F-sarjasta on jaettu yhteensä 1 175 000 kappaletta.

Optio-ohjelman I/2008 optio-oikeuksia myönnettiin Yhtiön entiselle toimitusjohtajalle Alwyn Smitille lokakuussa 2008. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita hintaan 2,18 euroa/osake (osingoilla ja pääomanpalautuksella oikaistuna). Osakkeiden merkintäaika alkoi 1 450 000 optio-oikeuden osalta 1.10.2009 ja 1 450 000 optio-

oikeuden osalta 1.10.2010. Merkintäaika päättyi 31.12.2015, ja kaikki 2 900 000 optiota on myönnetty.

Optio-ohjelman I/2011 optio-oikeuksia on myönnetty Yhtiön avainhenkilöille hallituksen suosituksen mukaisesti. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 6 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Ohjelman perusteella on tähän mennessä jaettu 6 291 997 optio-oikeutta. Osakkeiden merkintäaika eri kirjaintunnuksilla ja vuosilla merkityillä optio-oikeuksilla on 1.7.2014 – 1.8.2017. Merkintähinta lasketaan Yhtiön osakkeen volyympainotetun keskihinnan mukaan, ja se vaihtelee sarjasta riippuen.

Toukokuussa 2015 Yhtiö päätti myöntää toimitusjohtajalleen Alistair Ruitersille 1 000 000 Yhtiön osaketta. Ruiters sai ensimmäiset 500 000 osaketta 14.9.2016, kun hänen ensimmäinen vuotensa toimitusjohtajana oli tullut täyteen. Toinen palvelusvuosi toimitusjohtajana olisi tullut täyteen 22.5.2017. Koska toinen palvelusvuosi ei tullut täyteen Ruitersin erottua toimitusjohtajan tehtävästä, toisesta 500 000 osake-erästä Ruiters tulee saamaan osakkeita toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 322 581 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta. Vielä merkitsemättömän osakeosuuden arvo vuoden päättyessä oli 121 505 euroa.

HALLITUKSEN JA JOHTORYHMÄN JÄSENTEN OSAKEOMISTUKSET JA OPTIOT 31.12.2016

Hallituksen jäsenet	Asema	Osakkeet	Lähipiirin omistamat osakkeet	Optiot
Ivan Jakovic	Puheenjohtaja	0		0
Barry Rourke	Hallituksen jäsen	150 000	0	0
Jelena Manojlovic	Hallituksen jäsen	150 000	0	0
Markku Kankaala	Hallituksen jäsen	7 066 116	0	0
Milan Djakov	Hallituksen jäsen	0	0	0
Alistair Ruiters	Hallituksen jäsen, työsuhteessa yhtiöön	900 000	0	600 000
Tilintarkastajat				
Erkka Talvinko	Tilintarkastaja	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Danko Koncar	Johtoryhmän jäsen	0	70 945 967	800 000

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

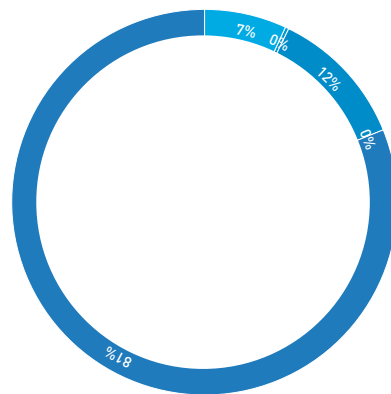
Afarakin osake on listattu NASDAQ Helsingin pörssissä pienten yhtiöiden listalla kaupankäyntitunnuksella AFAGR. Kaikilla Afarakin osakkeilla on yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet.

OSAKKEENOMISTAJAT OSAKASRYHMITTÄIN 31.12.2016

	Osakemäärä	%
Yritykset ja asuntoyhteisöt	18 021 195	6,9
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	754 564	0,3
Kotitaloudet	30 763 180	11,7
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 001	0,0
Ulkomaiset ja hallintarekisteröidyt	213 499 755	81,2
Yhteensä	263 040 695	100

31.12.2016 Afarakin osakkeiden kokonaismäärä oli 263 040 695, joista 3 744 717 osaketta oli Yhtiön hallussa.

Osakkeenomistajat osakasryhmittäin 31.12.2016

- Yritykset ja asuntoyhteisöt
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
- Kotitaloudet
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
- Ulkomaiset ja hallintarekisteröidyt

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2016

	Osakemäärä	%
Hino Resources Co Ltd	36 991 903	14,1
Joensuun Kauppa ja Kone Oy	12 176 240	4,6
Hanwa Company Limited	9 000 000	3,4
Kankaala Markku Olavi	7 066 116	2,7
Hukkanen Esa Veikko	4 164 848	1,6
Lemmetti Juhani	1 065 034	0,4
Kakkonen Kari Heikki Ilmari	1 000 000	0,4
	71 464 141	27,2
Hallintarekisteröidyt osakkeenomistajat	167 328 388	63,6
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	3 744 717	1,4
Muut osakkeenomistajat	20 503 449	7,8
Yhteensä	263 040 695	100,00

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.2016

Osakkeita	Omistajien lkm	%-osuus omistajista	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
1-100	806	15,7	48 707	0,0
101-1000	2372	46,1	1 272 843	0,5
1001-10000	1632	31,8	5 786 185	2,2
10001-100000	287	5,6	7 801 039	3,0
100001-1000000	32	0,6	7 176 798	2,7
1000001-10000000	8	0,2	31 596 324	12,0
10000001-	3	0,1	209 358 799	79,6
Yhteensä	5140	100,0	263 040 695	100,0
<i>joista hallintarekisteröityjä</i>	9	0,2	167 328 388	63,6

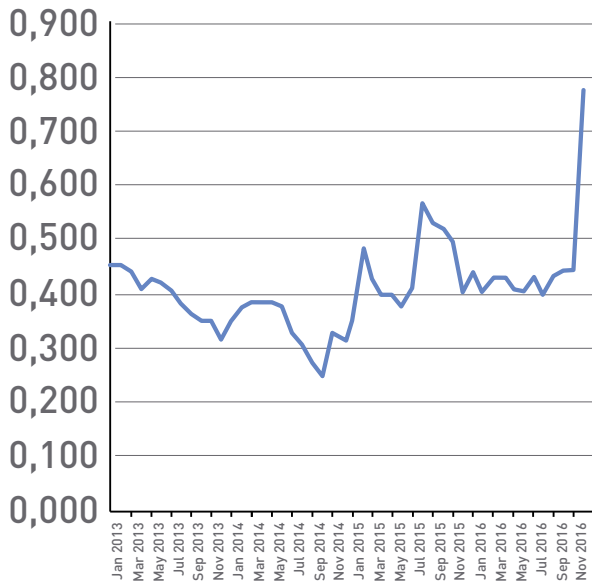
Afarakin osake on listattu myös Lontoon pörssiin päälistalla kaupankäyntikoodilla AFRK.

AFARAK PÄÄOMAMARKKINOILLA

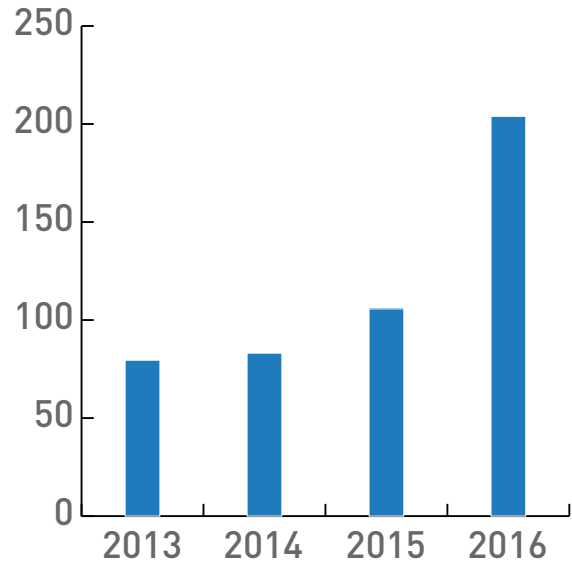
Afarak jatkoi vuonna 2016 keskusteluaan sijoittajien ja taloudellisten neuvonantajien kanssa. Vuoden aikana järjestettiin useita neuvottelupuheluita ja tapaamisia, ja Afarak järjesti varsinaisen yhtiökokouksensa Helsingissä.

Osana varsinaista yhtiökokousta osakkeenomistajille järjestettiin interaktiivinen kyselysessio, joka tullaan toistamaan myös vuonna 2017. Yhtiö piti jatkuvasti yhteyttä markkinoihin tiedottamalla hankkeistaan ja investoinneistaan. Afarak on nimittänyt Inderesin analyyttikokseen ja tulee tekemään toimenpiteitä lisätäkseen kommunikaatiotaan osakkeenomistajiensa kanssa. Osakkeenomistajat voivat ottaa yhteyttä Yhtiöön myös tähän tarkoitukseen varatun sähköpostiosoitteen kautta (investors@afarak.com).

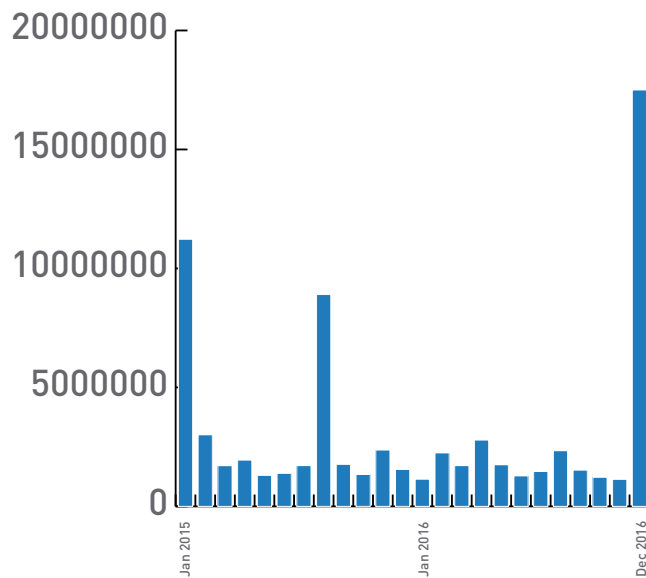
Osakekurssin kehitys (EUR)

Markkina-arvo (MEUR)

Kuukausittainen kaupankäyntimäärä (1000 osaketta)

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA YHTIÖN MARKKINA-ARVO

Vuonna 2016 Afarakin osake oli korkeimmillaan 0,90 euroa ja alimmillaan 0,39 euroa [vuonna 2015 vastaavasti 0,67/0,33]. Vuoden 2016 päätöskurssi oli 0,78, mikä tarkoittaa 95 prosentin nousua edellisvuoden päätöskurssiin [31.12.2015: 0,40].

Vuoden 2016 lopussa Yhtiön markkina-arvo oli 203,8 miljoonaa euroa, kun se edellisvuoden lopussa oli 105,7 miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 Afarakin osakkeiden vaihto NASDAQ Helsingissä oli 18,3 miljoonaa euroa, kun edellisvuonna vaihto oli 16,9 miljoonaa euroa. Osakekaupassa oli piikki joulukuussa 2016.

VAROJENJAKOPOLITIikka

Afarak on sitoutunut tuottamaan omistaja-arvoa osakkeenomistajille. Olemme aina suorittaneet varojenjakoja positiivisen tuloksen pohjalta, ja olemme tehneet niin

harkitusti turvataksemme Yhtiön keskipitkän aikavälin perustekijät, kuten alla oleva taulukko osoittaa. Varoja on jaettu osakkeenomistajille, kun tulos on sen mahdollistanut. Varojenjakoja ei suoritettu vuosilta 2016 ja 2013 tappiollisten tulosten vuoksi.

	2016	2015	2014	2013
Liikevoitto (MEUR)	-1	9,9	1,7	-7,9
Varojenjako (MEUR)	-	5,2	5,2	-
Varojenjako per osake (EUR)	-	0,02	0,02	-

TILINPÄÄTÖS >

KONSERNIN AVAINLUVUT

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

Jatkuvat toiminnot		2016	2015	2014
Liikevaihto	tEUR	153 570	187 711	172 669
Käyttökate	tEUR	5 478	17 190	8 447
% liikevaihdosta		3,6 %	9,2%	4,9%
Liikevoitto/-tappio	tEUR	-1 010	9 888	1 725
% liikevaihdosta		-0,7 %	5,3%	1,0%
Voitto / tappio ennen veroja	tEUR	-3 137	6 520	460
% liikevaihdosta		-2,0 %	3,5%	0,3%
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	-1,6 %	4,4%	1,2%
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	%	0,9 %	9,3%	3,1%
Omavaraisuusaste	%	67,7 %	64,2%	62,8%
Nettovelkaantumisaste	%	-3,3 %	-2,6%	-0,7%
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa		813	773	698

KONSERNIN AVAINLUVUT

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

		2016		2015		2014	
		Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot
Osakekohtainen tulos, laimentamaton	EUR	0,00	-0,01	0,03	0,03	0,01	0,00
Osakekohtainen tulos, laimennettu	EUR	0,00	-0,01	0,03	0,03	0,01	0,00
Osakekohtainen oma pääoma	EUR	0,66	0,66	0,65	0,65	0,69	0,69
Varojen jako *	tEUR	0		5 176		5 106	
Varojen jako per osake*	EUR	N/A		0,02		0,02	
Hinta/voitto-suhde (P/E)	EUR	-328,6		11,7		27,9	
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo tilikauden aikana, laimentamaton	1 000	258 945		256 652		249 280	
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo tilikauden aikana, laimennettu	1 000	259 796		259 849		253 077	
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	1 000	263 040		263 040		259 562	

Osaketietoa (NASDAQ Helsinki)

Keskikurssi	EUR	0,51		0,44		0,32	
Alin kurssi	EUR	0,39		0,33		0,21	
Ylin kurssi	EUR	0,90		0,67		0,42	
Osakekannan markkina-arvo	tEUR	203 857		105 742		83 060	
Osakkeiden vaihto	tEUR	18 315		16 936		6 638	
Osakkeiden vaihto	%	13,7 %		14,5%		8,1%	

Osaketietoa (Lontoon pörssi)

Keskikurssi	EUR	0,37		0,45		0,37	
	GBP	0,30		0,33		0,30	
Alin kurssi	EUR	0,34		0,34		0,30	
	GBP	0,28		0,25		0,24	
Ylin kurssi	EUR	0,46		0,45		0,39	
	GBP	0,38		0,33		0,2	
Osakekannan markkina-arvo	tEUR	115 210		116 479		84 144	
	tGBP	98 640		85 488		65 540	
Osakkeiden vaihto	tEUR	902		6		9	
	tGBP	739		4		7	
Osakkeiden vaihto	%	0,9 %		0,0%		0,0%	

* Vuonna 2015 Yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Vuonna 2016 Yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Pääomanpalautus maksettiin kahdessa osassa: yksi sentti toukokuussa 2016 ja yksi sentti elokuussa 2016. Vuonna 2017 Yhtiön hallitus tulee esittämään varsinaiselle yhtiökokoukselle, että pääomanpalautusta tai osinkoa ei maksettaisi.

KONSERNIN AVAINLUVUT

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT JA LASKENTAPERUSTEET

Taloudelliset tunnusluvut

Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Tilikauden tulos / (Oma pääoma + määräysvallattomat omistajat) keskimäärin * 100
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE)	(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut) / (Taseen loppusumma - korottomat velat) keskimäärin * 100
Omavaraisuusaste	(Oma pääoma + määräysvallattomat omistajat) / (Taseen loppusumma - saadut ennakot) * 100
Nettovelkaantumisaste	(Korolliset velat - likvidit varat) / Oma pääoma * 100
Käyttökate	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
Liikevoitto/-tappio	Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella oikaistuna, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot, arvonalentumistappiot ja liiketoiminnan muut kulut. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvistä eristä. Rahoitukseen liittyvät kurssierot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Osakekohtaiset tunnusluvut

Tulos / Osake (EPS), laimentamaton	Emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta / Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana
Tulos / Osake (EPS), laimennettu	Emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta / Ulkona olevien osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana
Oma pääoma / Osake	Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä
Varojen jako / Osake	Varojen jako / osakkeiden lukumäärä tarkastelujakson päättyessä. Yllä olevassa tunnuslukutaulukossa on esitetty kyseisen vuoden tulokseen perustuva osingonjako ja pääomanpalautus; varsinainen osingonjako ja pääomanpalautus tapahtuu seuraavan vuoden aikana.
Hinta / Voitto-suhde (P/E)	Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi / osakekohtainen tulos
Keskikurssi	Osakkeen valuuttamääräinen kokonaisvaihto tilikaudella / tilikaudella vaihdettujen osakkeiden lukumäärä
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä * tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOS

tEUR	Liitetieto	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2015
Liikevaihto	1	153 570	187 711
Liiketoiminnan muut tuotot	2	1 705	2 331
Materiaalit ja palvelut		-117 185	-142 349
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	3	-19 976	-17 836
Suunnitelman mukaiset poistot	4	-6 488	-7 302
Liiketoiminnan muut kulut	5	-12 752	-11 928
Osakkuusyrittösten tuloksista	12	0	-327
Osuus osakkuusyrittösten tuloksista	12	0	2
Osuus yhteisyritysten tuloksista	13	116	-414
Liikevoitto / -tappio		-1 010	9 888
Rahoitustuotot	6	2 610	7 906
Rahoituskulut	6	-4 737	-11 274
Voitto / tappio ennen veroja		-3 137	6 520
Tuloverot	7	339	1 236
Tilikauden voitto / tappio jatkuvista toiminnoista		-2 798	7 756
Lopetetut toiminnot			
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista	8	1 861	783
Tilikauden voitto / tappio		-937	8 539
Jakautuminen:			
Emoyhteisön omistajille		-615	8 854
Määräysvallattomille omistajille		-322	-315
		-937	8 539
Emoyhteisön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:	9		
laimentamaton (EUR), konserni yhteensä		0,00	0,03
laimennusvaikutuksella oikaistu (EUR), konserni yhteensä		0,00	0,03
laimentamaton (EUR), jatkuvat toiminnot		-0,01	0,03
laimennusvaikutuksella oikaistu (EUR), jatkuvat toiminnot		-0,01	0,03

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

tEUR	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2015
Tilikauden voitto / tappio	-937	8 539
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisen eläkevelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-1 609	986
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot - konserni	5 736	-18 844
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot - osakkuus- ja yhteisyritykset	6 797	-3 126
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	0	4 552
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	10 924	-16 432
Tilikauden laaja tulos	9 987	-7 893
Jakautuminen:		
Emoyhteisön omistajille	9 681	-6 790
Määräysvallattomille omistajille	306	-1 103
	9 987	-7 893

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TASE

€EUR	Liitetieto	31.12.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	10	45 131	43 559
Liikearvo	11	63 780	58 349
Muut aineettomat hyödykkeet	11	18 311	17 015
Muut rahoitusvarat	14	172	597
Saamiset	14	34 040	38 638
Laskennalliset verosaamiset	20	4 439	3 260
		165 873	161 418
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	48 424	45 153
Myyntisaamiset ja muut saamiset	16	36 292	40 779
Rahavarat	17	9 651	19 644
		94 367	105 576
Varat yhteensä		260 240	266 994

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TASE

tEUR	Note	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	18	23 642	23 642
Ylikurssirahasto		25 740	25 740
Vararahasto		160	187
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		235 242	240 240
Muuntoero		-16 787	-28 692
Kertyneet voittovarot		-95 963	-93 755
		172 034	167 362
Määräysvallattomat omistajat		4 151	3 845
Oma pääoma yhteensä		176 185	171 207
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	20	5 857	5 949
Korolliset velat	14	29	2 977
Osuus yhteisyritysten tappioista	13	16 234	23 218
Eläkevelat	22	20 097	18 734
Muut velat	23	4 170	1 969
Varaukset	21	10 691	9 309
		57 078	62 156
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	23	18 459	15 364
Varaukset	21	99	99
Tuloverovelat	23	4 655	6 036
Korolliset velat	14	3 764	12 133
		26 977	33 632
Velat yhteensä		84 055	95 787
Oma pääoma ja velat yhteensä		260 240	266 994

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tEUR	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto / tappio	-937	8 539
Oikaisut:		
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa:		
Poistot ja arvonalentumiset	6 488	7 302
Rahoitustuotot ja -kulut	2 127	3 191
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	-116	414
Verot	-339	-1 236
Osakeperusteiset maksut	194	103
Pitkäaikaisten varojen luovutustuotot	-1 093	-563
Käyttöpääoman muutokset:		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	7 792	-5 525
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 490	12 234
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-189	-9 148
Varausten muutos	-192	-145
Maksetut korot	-876	-1 796
Saadut korot	207	369
Muut rahoituserät	-2 667	-218
Maksetut verot	-831	-1 163
Lopetetut toiminnot	925	177
Liiketoiminnan nettorahavirta	9 003	12 535
Investointien rahavirrat		
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	0	-201
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, netto	-2 596	-7 317
Investoinnit muihin sijoituksiin, netto	414	-239
Tytäryritysosakkeiden myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	0	212
Osakkuusyrittöskakkeiden myynti	0	109
Lainasaamisten takaisinmaksu ja annetut lainat, netto	54	3 517
Investointien nettorahavirta	-2 128	-3 919
Rahoituksen rahavirrat		
Pääomanpalautus	-5 176	-5 106
Lainojen nostot	7 093	8 728
Lainojen takaisinmaksut	-18 802	-5 649
Rahoitusleasingvelkojen maksut	-65	-71
Rahoituksen nettorahavirta	-16 950	-2 098

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tEUR	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Rahavarojen muutos	-10 075	6 518
Rahavarat tilikauden alussa	19 644	13 332
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	81	-206
Rahavarat tilikauden lopussa	9 651	19 644
Muutos taseessa	-10 075	6 518

Liiketoiminnan kassavirta 2016 sisältää lopetettuihin toimintoihin liittyvän vuonna 2016 saadun maksusuorituksen 1 080 000 euroa sekä 14 000 euron vuokratuoton vähennettynä sahalaitoskaluston varastointikustannuksella 61 000 euroa ja komissioilla 108 000 euroa.

Liiketoiminnan kassavirta 2015 sisältää lopetettuihin toimintoihin liittyvän, joulukuussa 2015 saadun maksusuorituksen 560 000 euroa vähennettynä sahalaitoskaluston varastointikustannuksella 327 000 euroa ja komissioilla 56 000 euroa.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSESTA

A = Osakepääoma
 B = Ylikurssirahasto
 C = Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
 D = Muuntoero
 E = Kertyneet voittovarot
 F = Vararahasto
 G = Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä
 H = Määräysvallattomat omistajat
 I = Oma pääoma yhteensä

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

tEUR	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 31.12.2014	23 642	25 740	243 424	-12 061	-103 657	210	177 298	4 947	182 245
Tilikauden voitto 1-12/2015					8 854		8 854	-315	8 539
Muut laajan tuloksen erät				-16 631	986		-15 645	-788	-16 433
Tilikauden laaja tulos				-16 631	9 840		-6 791	-1 103	-7 894
Osakeperusteiset maksut			183		91		274	1	275
Osakeanti			1 739				1 739		1 739
Pääomanpalautus			-5 106				-5 106		-5 106
Tytäryritysten hankinnat ja luovutukset					-29		-29		-29
Muut oman pääoman muutokset						-23	-23		-23
Oma pääoma 31.12.2015	23 642	25 740	240 240	-28 692	-93 755	187	167 362	3 845	171 207
Tilikauden voitto 1-12/2016					-615		-615	-322	-937
Muut laajan tuloksen erät				11 905	-1 609		10 296	628	10 924
Tilikauden laaja tulos				11 905	-2 224		9 681	306	9 987
Osakeperusteiset maksut			178		16		194		194
Osakeanti									
Pääomanpalautus			-5 176				-5 176		-5 176
Muut oman pääoman muutokset						-27	-27		-27
Oma pääoma 31.12.2016	23 642	25 740	235 242	-16 787	-95 963	160	172 034	4 151	176 185

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1.1 YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Afarak Group on kaivos- ja mineraaliyhtiö, joka tavoittelee vakaata kasvua. Yhtiöllä on erikoismetalliliiketoimintaa Etelä-Euroopassa ja rautametalliliiketoimintaa eteläisessä Afrikassa. Konsernin emoyritys on Afarak Group Oyj (Y-tunnus: 0618181-8). Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Unioninkatu 20-22, 00130 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Afarak Group Oyj:n pääkonttorista ja se on myös nähtävillä Yhtiön verkkosivuilla: www.afarak.com.

Afarak Group Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ Helsinki Oy:ssä (kaupankäyntitunnus AFAGR) pienten yhtiöiden luokassa perusteellisuus-toimialaryhmässä sekä Lontoon pörssin päälisellä (AFRK).

1.2 TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Tämä Afarak Group -konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2016 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä EU:n asetuksessa (EY) 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, ellei laadintaperiaatteissa jäljempänä muuta ole kerrottu. Konsernitilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Afarak Group Oyj:n hallitus on 30.3.2017 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajat päättävät tilinpäätöksen vahvistamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä varsinaisessa yhtiökokouksessa.

ESITTÄMISTAPA

Konsernitilinpäätöksessä esitetään edellisen tilikauden vertailutiedot. Lisäksi Konserni esittää ylimääräisen taselaskelman takautuvasti silloin, kun kirjanpitosäädöksissä tapahtuu takautuvasti vaikuttava muutos, jolla on merkittävää vaikutusta Konsernille.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisytykset sekä osakkuusyrytykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivallan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä ja määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eräänään taseessa oman pääoman osana.

Afarak Group Oyj on yhdistellyt 1.11.2008 alkaen konsernitilinpäätökseen Elektrowerk Weisweiler GmbH:n osto-option perusteella syntyvään potentiaaliseen äänivaltaan perustuen. 10.5.2012 Yhtiö käytti osto-optiotaan ja osti Elektrowerk Weisweiler GmbH:n koko osakekannan. Osto-option käyttö on käsitelty alkuperäisen kauppahinnan oikaisuna vuonna 2008 voimassa olleen IFRS 3:n mukaisesti.

Konserni omistaa Synergy Africa Ltd -nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Ltd:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä, jossa osakkailla on yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi kyseistä yhtiötä ja sen tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group -konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa kullakin yhteisyrityksen osapuolella on omistusosuus ja osapuolten välillä on sopimukseen perustuva järjestely, joka synnyttää yhteisen määräysvallan, joka kohdistuu yksikön taloudelliseen toimintaan. Konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisyritysten varoista ja veloista esitetään yhdellä rivillä konsernitaseessa. Myös Konsernin osuus yhteisyritysten voitoista tai tappioista esitetään yhdellä rivillä tuloslaskelmassa.

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa Afarak Group -konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen Afarak Group Oyj:n toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia tai keskuspankkien julkaisemia keskikursseja. Ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi kunkin raportointijakson päätöspäivän kursein. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevaihdossa, liiketoiminnan kuluissa ja rahoituserissä. Suojauslaskentaa ei ole sovellettu.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi kauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet raportointikauden päättymispäivän valuuttakursseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Myös ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvä muuntoeron muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaisten yritysten hankinnoista kirjatut liikearvot sekä muut hankintojen yhteydessä tunnistetut varat ja velat on kirjattu kunkin hankitun tytäryhtiön toimintavaluutassa. Toimintavaluutan summat on muunnettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kursseihin.

IAS 21:n mukaisesti kurssierot nettosijoituksista ulkomaisiin yksiköihin kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Nettosijoitukset käsittävät myös konsernin ulkomaisille yksiköille myöntämiä pitkäaikaisia lainoja, joiden suorittamista ei ole suunniteltu ja joiden suorittaminen ei ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna, kun sijoituksesta ulkomaiseen yksikköön luovutaan.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään materiaali- ja palveluostot sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneet kulut, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulo-osuudet sisältyvät liikevoittoon niiltä osin kun ne liittyvät konsernin ydinliiketoimintoihin. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton ulkopuolella. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä kolmansien osapuolten kanssa; muutoin ne on kirjattu rahoituseriin.

IAS 1 muutoksessa tuli vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelystä. Ne muut laajan tuloksen erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi pitää esittää erillään eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää luokittelun muutoksesta johtuvina erinä tulosvaikutteisiksi. Tämä standardimuutos vaikutti muiden laajan tuloksen erien esitystapaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle, mihin vaikuttavat muun muassa käytetyt toimitusehdot (Incoterms). Toimitusehto on pääsääntöisesti FCA tai FOB, jolloin tuloutus tapahtuu, kun tavara on luovutettu ostajan rahdinkuljettajalle tai toimitettu ostajan nimeämään alukseen. Toimialalle tyypillisesti mineraalirikasteita myytäessä laskutetaan toimituksen yhteydessä ennakkolasku, jonka lopullinen laskutusmäärä laskutetaan ja tuloutetaan, kun kyseisen toimituserän lopullinen määrä ja mineraalipitoisuus sekä hinnoittelu on määritetty.

Tuotot, jotka syntyvät muusta kuin Yhtiön pääasiallisesta liiketoiminnasta, kirjataan liiketoiminnan muiksi tuotoiksi. Pitkäaikaisten omaisuuserien tai omaisuuserien ryhmien luovutuksista aiheutuneet menot vähennetään luovutusvoitoista.

ELÄKEVELVOITTEET

Afarak Group -konsernissa on voimassa sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä (Saksa ja Turkki). Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee. Etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden vastuun nykyarvo tilinpäätöshetkellä on arvioitu ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä ja kirjattu taseen pitkäaikaisiin velkoihin.

IAS 19 Työsuhde-etuudet standardia on uudistettu. Uudistettu standardi sisältää muutoksia etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen ja esittämiseen. Lisäksi se sisältää muita täsmennyksiä työsuhde-etuuskien kirjanpitokäsittelyyn. Uudistuksessa muuttui käytettävän diskonttokoron määrittely ja myös mahdollisuus käyttää nk. putkimenetelmää poistui, jolloin kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan välittömästi muihin laajan tuloksen eriin ja taseeseen merkitään työsuhde-etuuksista syntynyt täysimääräinen nettovelka tai -saaminen.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Optioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Käypä arvo määritetään soveltuvan optiohinnoittelumallin perusteella (esimerkiksi Black-Scholes). Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden optioiden arvioidussa määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta optioiden määrästä jokaisen tilikauden päätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan. Kun optio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuna.

Yhtiö voi suunnata Yhtiön hallituksen jäsenille tai Konsernin avainhenkilöille maksuttoman osakeannin varsinaisen yhtiökokouksen hyväksymänä. Palkitsemisohjelma maksetaan osakkeina ja se luokitellaan osakeperusteisesti suoritettavaksi etuudeksi konsernin tilinpäätöksessä. Luovutettujen osakkeiden käypä arvo määritetään perustuen Afarak Groupin osakkeen arvoon myöntämispäivänä. Siten yhteenlaskettu käypä arvo on luovutettavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen arvolla myöntämispäivänä. Tuloslaskelmassa kulu merkitään oikeuden syntymisajanjakson aikana henkilöstökuluihin ja vastaava lisäys merkitään omaan pääomaan.

BLACK ECONOMIC EMPOWERMENT (BEE) TRANSAKTIOT

Etelä-Afrikan Black Economic Empowerment (BEE) –säädösten tarkoituksena on edesauttaa historiallisesti vähäosaisen väestön tarkoituksenmukaista osallistumista Etelä-Afrikan talouselämään. Konserni on sitoutunut omalta osaltaan BEE-ohjelman tavoitteisiin. Kun Konserni luovuttaa osan eteläafrikkalaisesta tytäryhtiöstään tai toiminnostaan BEE-kumppanille käypää arvoa alempaan hintaan, transaktio käsitellään osakeperusteisena maksuna (eteläafrikkalaisen laskentaperiaatetulkinnan AC 503 "Accounting for Black Economic Empowerment (BEE) Transactions" mukaisesti). Alihinta tai annettu etuus lasketaan IFRS 2:n mukaisesti ja kirjataan kuluksi. Mikäli järjestely sisältää palvelusehtoja, kulu jaksotetaan oikeuden syntymisajanjaksolle. Muutoin kulu kirjataan välittömästi oikeuden myöntämispäivänä.

VUOKRASOPIMUKSET (KONSERNI VUOKRALLEOTTAJANA)

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu keskimäärin samansuuruinen korkoprosentti. Vuokraveloitteet sisältyvät korollisiin velkoihin. Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

ARVONALENTUMISET

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista. Osakkuusyhtiöihin ja muihin omaisuuseriin liittyvät arvonalentumiset testataan yhtiöittäin/omaisuuserittain.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevien arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa. Käyttöarvo ennustetaan testaushetken olosuhteiden ja odotusten mukaisesti. Diskonttokorko ottaa huomioon rahan aika-arvon sekä kuhunkin omaisuuserään liittyvät erityiset riskit, erilaiset toimialakohtaiset pääomarakenteet sekä sijoittajien tuotto-odotukset vastaavanlaisille sijoituksille. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan arvonalentumistappio. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos, ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Liikearvoa testataan vuosittain, tilikaudella 2016 testaus on suoritettu 31.12.2016 tilanteessa. Arvonalentumistestausta ja käytettyjä menetelmiä käsitellään laajemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa kappaleessa 1.4.

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot ja -kulut on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä, ja osinkotuotot kun oikeus osinkoon on syntynyt. Realisoitumattomat arvomuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Realisoitumattomat erät liittyvät valuuttatermiineihin. Valuuttakurssivoitot tai -tappiot, jotka muodostuvat ulkomaisten yritysten nettosijoitusten osaksi katsottavista konsernin sisäisistä lainoista, sisältyvät, mahdollisella laskennallisen veron vaikutuksella oikaistuna, oman pääoman muuntoeroon. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään oman pääoman muuntoeroissa.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Ehdot täyttävän hyödykkeen omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

TULOVEROT

Laajan tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassa olevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla. Maltan nimellinen verokanta on 35 %, mihin perustuen tilikauden verot kirjataan ja maksetaan. Tästä verosta palautetaan osinkoja maksettaessa 6/7 (efektiivinen verokanta 5 %). Tämä verohyvitys kirjataan osingonjakopäätöksen jälkeen. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus esitetään muissa laajan tuloksen veroerissä.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä raportointijakson päätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Verotettavista vahvistetuista tappioista aiheutuva laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Hyödykkeen hankintamenuun sisällytetään sen hankintahinta ja sen käyttöönotosta aiheutuneet välittömät menot sekä arvioidut ennallistamiseen ja käytöstä poistamiseen liittyvät menot. Raskaiden tuotantokoneiden sisältämien osien taloudellinen vaikutusaika on usein eripituinen, joten ne käsitellään näissä tapauksissa erillisinä hyödykkeinä. Merkittävistä osien vaihdoista ja huolloista aiheutuvat kulut aktivoidaan. Kevyempien koneiden ja muiden aineettomien hyödykkeiden korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan kuluksi, kun ne ovat toteutuneet.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on kysymys ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta mineraalivaroja ja malmivarantoja, joista kirjataan poistot arvioidun tai raportoidun kulutuksen perusteella. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	15–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta
Kaivokset ja mineraalivarat	kulutuksen mukaan

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta tai luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

KAIVOKSET JA MINERAALIVARAT

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus liiketoimintojen yhdistämisessä

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia analyyseja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös eri varantojen todennäköisyys, mitä toimialalla yleisesti kuvataan jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin ”vahvistettu”, ”todennäköinen”, ”mahdollinen” ja ”hypoteettinen”. Varantojen luokituksilla on toimialalla yleisesti käytössä olevia standardeja, esimerkiksi etelä-afrikkalaiset South African Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Mineral Reserves ”SAMREC” standardit. Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen

hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrään. Mineraalivarat ja malmivarannot kirjataan taseen aineellisiin hyödykkeisiin. Kaivoksiin liittyvät ennallistamisvastuut on sisällytetty niiden hankintamenoon ja vastuuta vastaava määrä on kirjattu taseeseen varaukseksi.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot

Konsernin kaivostoiminnassa syntyy uusien mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoja, kun hankitaan etsintäoikeuksia ja potentiaalisia varantoja tutkitaan esimerkiksi koeporauksin. Etsintä- ja arviointimenot aktivoidaan taseeseen, mikäli konserni odottaa että menot saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti joko varantoa hyödyntämällä tai sen myynnillä tai jos etsintä- ja arviointivaihe on vielä keskeneräinen, eikä sen lopputulemaa pystytä vielä luotettavasti arvioimaan ja etsintä- ja arviointivaihe jatkuu parhaillaan tai sitä suunnitellaan jatkettavan tulevaisuudessa. Etsintä- ja arviointimenoihin sisältyy esimerkiksi koeporauksista ja varantojen kartoituksista aiheutuvat materiaali- ja muut välittömät menot. Yleiskustannuksia aktivoidaan osaksi etsintä- ja arviointimenoja, mikäli ne ovat kohdistettavissa tietyn varannon etsintään ja arviointiin. Etsintä- ja arviointimenot arvostetaan taseessa hankintamenoonsa ja siirretään osaksi malmivarannon hankintamenoa, kun kaivostoiminta alkaa. Tällöin aktivoidut etsintä- ja arviointimenot poistetaan osana malmivarantoa substanssipoistoin.

Etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumistestaus suoritetaan, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo on mahdollisesti alentunut alle sen hankintameno. Erityisesti arvonalentumistestaus suoritetaan, jos oikeudet tutkia tiettyä aluetta ovat päättyneet tai päättymässä tai jos konserni on lopettanut etsintä- ja arviointitoimet tietyllä alueella, eikä niitä aiota jatkaa.

Liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä hankitut aktivoidut etsintä- ja arviointimenot arvostetaan käypään arvoon IFRS 3 -standardin periaatteiden mukaisesti.

Kaivosten perustamismenot

Kaivosten perustamismenot aktivoidaan osaksi kaivoksen hankintamenoa ja poistetaan substanssipoistoin, kun tuotanto kaivoksessa alkaa. Tuotannon alkamisen jälkeen kaivossuunnitelmien muutoksista aiheutuneet menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Arvonalentuminen

Yhdisteltyjen liiketoimintojen malmivarojen arvo testataan, jos kyseisen yhdistelyn piiriin kuuluvien varantojen suhteen on viitteitä varantojen taloudellisen hyödynnettävyyden pidempiaikaisesta heikentymisestä. Testissä malmivarojen tuottamat kassavirrat arvioidaan tuoreimman teknistä sekä taloudellista hyödynnettävyyttä koskevan tiedon perusteella.

LIIKEARVO JA YRITYSHANKINTOJEN YHTEYDESSÄ TUNNISTETUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvosta ei kirjata säännöllisiä poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittymisen hankintamenoon. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Ennen tilikautta 2010 tehtyjen yritysostojen hankintamenojen muutokset, esimerkiksi lisäkauppahintajärjestelyjen vuoksi, on kirjattu liikearvon muutokseksi aikaisemmin voimassa olleen IFRS 3-standardin mukaisesti.

Liiketoimintojen yhdistämisisä hankitun yksikön varat ja velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistetaan myös sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joita ei välttämättä ole kirjattu hankitun yhtiön taseeseen. Tällaisia hyödykkeitä ovat esimerkiksi asiakassuhteet, tuotemerkit ja teknologiat. Nämä hyödykkeet kirjataan konsernin taseeseen käypään arvoonsa ja ne poistetaan arvioidun taloudellisen vaikutusaikansa kuluessa. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistettujen aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Asiakassuhteet:	2-5 vuotta sopimussuhteista riippuen
Teknologia:	5-15 vuotta
Tuotemerkit:	1 vuosi

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimusmenot kirjataan aina kuluksi. Kaivosten kehittämismenot aktivoidaan taseen käyttöomaisuuteen osaksi kaivosten hankintamenoa ja ne poistetaan substanssipoistoin. Kehittämismenot, jotka liittyvät pääasiassa nykyisten tuotteiden kehittämiseen, kirjataan kuluiksi, kun ne ovat toteutuneet.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä konsernin liiketoiminnan tukena olevista IT-sovelluksista, jotka poistetaan 3-5 vuoden aikana.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään keskihintamenetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella. Kaivostoiminnassa avolouhosten pintamaan poistosta aiheutuvat menot sisällytetään vaihto-omaisuuden hankintamenoon. Nettorealisointiarvo on saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat kulut.

RAHOITUSVARAT

IAS 39 -standardin mukaiset rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, lainoiksi ja muiksi saamisiksi, eräpäivään asti pidettäväksi sijoituksiksi, myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja suojausinstrumenteiksi määritetyiksi johdannaisiksi. Konserni luokittelee rahoitusvarat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Kaikki rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, johon on lisätty välittömästi hankinnasta johtuvat transaktiomenot, mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Konsernin rahoitusvarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa maksettavista pankkitalletuksista, määräaikaistalletuksista, rahamarkkinasijoituksista, myyntisaamisista ja muista saamisista, lainoista ja muista saamisista ja noteeraamattomista rahoitusinstrumenteista sekä johdannaissovimuksista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ovat myytävissä olevat rahoitusvarat sekä rahoitusvarat, jotka on määritetty kirjattaviksi alun perin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sellaisia, jotka on hankittu myytäväksi tai ostettavaksi uudelleen lähitulevaisuudessa. Johdannaiset luokitellaan myös myytävissä oleviksi, ellei niitä ole määritetty suojausinstrumenteiksi. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan taseeseen käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Alkuperäisen arvostuksen jälkeen tällaiset rahoitusvarat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä arvonalentumisilla vähennettynä. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu jaksotus kirjataan rahoitustuottoihin. Arvonalentumistappiot kirjataan rahoituskuluihin.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrätynä päivänä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan alkuperäisen arvostuksen jälkeen jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä arvonalentumisilla vähennettynä.

Myytävissä olevat sijoitukset ovat sellaisia, joita ei ole määritetty kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviksi. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen myytävissä olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon, ja realisoitumattomat voitot tai tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siihen asti, kunnes sijoitus

kirjataan pois taseesta, jolloin kumulatiivinen voitto tai tappio kirjataan rahoitustuottoihin; tai kunnes sijoitukselle kirjataan arvonalentuminen, jolloin kumulatiivinen tappio kirjataan tuloslaskelman rahoituskuluihin ja poistetaan myytävissä olevista rahoitusvaroista.

Toimivilla markkinoilla ostettavien tai myytävien rahoitusinstrumenttien käypä arvo tarkasteluhetkellä määritetään noteerattujen markkinahintojen tai välittäjien hintanoteerausten perusteella. Kaupankäyntikustannuksia ei oteta huomioon. Niiden rahoitusinstrumenttien, joilla ei käydä kauppaa toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritetään soveltuvien arvostusmenetelmien mukaisesti. Tällöin voidaan käyttää esimerkiksi viimeaikaisia markkinaehtoisesti hinnoiteltuja transaktioita, vastaavanlaisten instrumenttien kulloinkin voimassa olevaa käypää arvoa, diskontatun kassavirran menetelmää tai jotakin muuta arvostusmallia.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Konserni suojautuu tarvittaessa valuutta- ja korkoriskeiltä johdannaissopimuksilla, kuten valuuttatermiineillä ja koronvaihtosopimuksilla. Johdannaissopimukset kirjataan alun perin käypään arvoon johdannaissopimuksen tekopäivänä ja arvostetaan tämän jälkeen uudelleen käypään arvoon. Jos johdannaisen käypä arvo on positiivinen, se merkitään rahoitusvaroihin, ja jos johdannaisen käypä arvo on negatiivinen, se merkitään rahoitusvelkoihin. Johdannaisten käyvän arvon muutoksista aiheutuvat voitot tai tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Konserni ei sovelle suojauslaskentaa.

OMAT OSAKKEET

Takaisin ostettavat oman pääoman ehtoiset instrumentit (omat osakkeet) kirjataan hankintamenoon ja vähennetään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Konsernin oman pääoman ehtoisten instrumenttien ostosta, myynnistä, liikkeeseenlaskusta tai peruuttamisesta ei kirjata voittoa tai tappiota.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan lyhyt- ja pitkäaikaisiksi veloiksi, ja niihin sisältyy sekä korollisia että korottomia eriä. Korollisissa veloissa esitetään ne velat, joissa on sopimukseen perustuen korkokomponentti, sekä lisäksi diskontattuun nykyarvoon arvostetut velat. Edellisillä tilikausilla diskontatut pitkäaikaiset velat ovat sisältäneet yrityshankintojen viivästettyjä ehdollisia ja ehdottomia velkoja. Osaan ehdollisista veloista on liittynyt tulosperusteinen komponentti, jolloin velka ja sen maksettava määrä ovat määrättyneet vasta, kun kyseiset tulokset ovat tiedossa. Yhtiön osakkeilla maksettavat kauppahintaerät esitettiin korottomissa veloissa.

IAS 39 -standardin mukaiset rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi, luotoiksi ja lainoiksi tai suojausinstrumenteiksi määritellyiksi johdannaisiksi. Konserni luokittelee rahoitusvelat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Kaikki rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Luotoista ja muista lainoista on sisällytetty myös niihin välittömästi liittyvät transaktiomenot. Konsernin rahoitusvelkoihin sisältyvät osto- ja muut velat, luottolimiitit, luotot ja lainat sekä johdannaissopimukset.

Korolliset luotot ja lainat arvostetaan alkuperäisen kirjauksen jälkeen jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, kun velat kirjataan pois taseesta, sekä efektiivisen koron menetelmällä laskettavan jaksotuksen yhteydessä. Jaksotettu hankintameno lasketaan ottamalla huomioon mahdolliset alennukset tai preemiot sekä efektiivisen koron menetelmään olennaisesti liittyvät maksut tai kustannukset. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu jaksotus kirjataan rahoituskuluihin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos rahan aika-arvon vaikutuksella on merkitystä, varaukset diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaisesti, joka kuvastaa vastuuseen kohdistuvia riskejä. Diskonttausta käytettäessä ajan kulumisesta johtuva varauksen kasvu kirjataan rahoituskuluihin.

Ennallistamisen ja käytöstä poistamisen kuluihin liittyvä varaus koskee kaivoksia ja mineraalien tuotantolaitoksia. Kulut kirjataan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon arvioitujen rahavirtojen mukaisesti. Rahavirrat diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaan, joka kuvastaa ennallistamis- ja käytöstäpoistamisvastuuseen liittyviä erityisiä riskejä. Käytöstä poistamisen arvioituja tulevia kustannuksia tarkistetaan vuosittain ja oikaistaan tarvittaessa. Ennallistamisveloitteen arvioitujen tulevien kustannusten tai sen laskemisessa käytetyn diskonttokoron muutokset lisätään tai vähennetään tulosvaikutteisesti. Vastaavasti käytöstäpoistamisveloitetta oikaistaan käytöstä poistettavan hyödykkeen kirjanpitoarvoon.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

IFRS 5 -standardi edellyttää, että yhteisön on luokiteltava pitkäaikainen omaisuuserä tai luovutettavien omaisuuserien ryhmä myytävänä olevaksi, jos sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserän jatkuvasta käytöstä. Jotta näin olisi, omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän on oltava välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tällaisten omaisuuserien myynnissä yleisin ja tavanomaisin ehdoin, ja sen myynnin on oltava erittäin todennäköinen..

KESKEISET JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita, ennusteita ja oletuksia. Tulevaisuuden toteutuva kehitys voi poiketa merkittävästi käytetyistä oletuksista, mikäli toimintaympäristössä ja/tai liiketoiminnassa tapahtuu muutoksia. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta, minkä arviointi edellyttää johdon harkintaa.

Konserni omistaa Synergy Africa Limited -nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Limited:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä. Sopimus antaa toiselle osakkeenomistajalle oikeuksia, joiden perusteella osakkeenomistajille muodostuu yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi konsernin johto on harkintaa käyttäen katsonut, että kyseistä yhtiötä ja sen tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group -konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

IFRS 11 painottaa yhteisjärjestelyjen kirjanpitokäsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita ennemmin kuin niiden oikeudellista muotoa. Uuden standardin mukaisesti Afarakin osuus Synergy Africa Limitedistä ja sen tytäryrityksistä on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä suhteellisen yhdistelyn sijaan. Synergy Africa Limited ja sen tytäryritykset muodostavat osan Afarakin kaivosliiketoiminnoista Etelä-Afrikassa.

Yritysostojen hankintamenon kohdistaminen

Yritysostoja tehtäessä ostettavan yrityksen hankintameno kohdistetaan IFRS 3 -standardin mukaisesti hankitun yrityksen varallisuuserille. Yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen määrittelyssä johto joutuu käyttämään arvioita. Aineettomien hyödykkeiden, kuten esimerkiksi tuotemerkkien tai asiakassuhteiden arvonmääritys vaatii arvioiden tekemistä ja harkintaa, koska näille ei useimmiten ole olemassa markkina-arvoa. Aineettomien hyödykkeiden lisäksi myös aineellisten hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen vaatii harkintaa, sillä näille harvoin on olemassa aktiivisia markkinoita, joilla hinta määräytyisi. Näissä yhteyksissä johto joutuu valitsemaan soveltuvan arvonmäärittämenetelmän ja arvioimaan tulevaisuuden kassavirtoja.

Arvon alentumistestaus

Liikearvoa testataan konsernissa vuosittain mahdollisen arvon alentumisen varalta, ja viitteitä arvon alentumisesta arvioidaan kaikkien muidenkin omaisuuserien osalta aina katsauskausien päättyessä ja tarvittaessa useammin.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvina laskelmina. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä tulevaisuuden kehityksen ennustamiseksi.

Testauksessa käytettävät ennusteet perustuvat operatiivisten yksiköiden budjetteihin ja ennusteisiin, mutta mahdollisten laajennusinvestointien sekä uudelleenjärjestelyjen vaikutus on eliminoitu pois. Arvioiden tuottamiseksi on pyritty saamaan taustatietoja sekä liiketoimintaryhmien operatiiviselta johdolta että yleisistä eri markkinoiden toimintaa kuvaavista tietolähteistä. Arvioihin liittyvä riski otetaan huomioon käytettävässä diskonttokorossa. Arvon alentumistestauksessa käytettävän diskonttokoron määrittämiseen liittyy arvionvaraisia komponentteja, kuten omaisuuserän tai liiketoiminnan riskipreemioiden ja kyseisen liiketoimintasegmentin markkinoiden keskimääräisen pääomarakenteen arvioiminen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Afarak Group -konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden aktivointiperusteissa ja taloudellisen vaikutusajan määrittelyssä, mitkä vaikuttavat konsernin taseeseen sekä tehtävien poistojen määrään. Erityisesti kaivosten kehittämismenojen sekä malmivarantojen etsintä- ja arviointimenojen aktivointi edellyttää harkintaa. Vastaavasti myös IFRS 3 -standardin mukaisesti tunnistettujen aineettomien oikeuksien vaikutusajan ja sitä kautta poistoajan määrittelyssä johto joutuu käyttämään harkintaa. Tämä vaikuttaa tilikauden tulokseen poistojen sekä vastaavan laskennallisen verovelan muutosten kautta.

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus

Konsernin kaivostoiminnassa joudutaan käyttämään arvioita siitä, miten yrityshankintojen yhteydessä hankitut raaka-ainevarannot kirjataan varoiksi konsernitaseeseen. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia analyyseja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös eri varantojen todennäköisyys, mitä toimialalla yleisesti kuvataan jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin "vahvistettu", "todennäköinen", "mahdollinen" ja "hypoteettinen". Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrän todennäköisyysluokitteluihin. Tästä johtuen konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa malmivarantojen arvostus- ja kirjaamisperiaatteita sovellettaessa.

Ennallistamisvaraukset

Konserni arvioi kaivoksiin ja tuotantolaitoksiin liittyvät ennallistamisvaraukset vuosittain. Varausten määrä kuvastaa johdon tämän hetkistä parasta arviota ennallistamiskustannuksista. Varausten käypää arvoa määritettäessä on tehty oletuksia ja arvioita diskonttokoroista, alueiden ennallistamisen ja saastuneen maaperän poistamisen tai peittämisen odotetuista kustannuksista sekä kustannusten odotetusta ajoittumisesta, sekä siitä liittyvätkö kyseiset veloitteet aiempaan liiketoimintaan. Nämä epävarmuustekijät voivat johtaa siihen, että toteutuvat ennallistamiskustannukset poikkeavat tehdyn varauksen määrästä..

TILIKAUDELLE 2016 VOIMASSA OLLEET JA HYVÄKSYTYT STANDARDIT JA TULKINNAT

Konserni sovelsi ensimmäistä kertaa tiettyjä IFRS-standardeja tai niiden muutoksia, jotka ovat voimassa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Konserni ei ole alkanut ennakoivasti soveltaa mitään julkaistua uutta standardia, tulkintaa tai muutosta, joka ei ole tullut vielä voimaan.

Lisäksi tilikaudella 2016 on sovellettu myös joitakin muita muutoksia ensimmäistä kertaa. Niillä ei kuitenkaan ole vaikutusta Konsernin tilinpäätökseen tai Konsernin osavuositarkastuksiin, minkä johdosta näitä muutoksia ei ole tuotu esiin tässä.

Näiden muutosten luonne ja vaikutus on kuvattu alla. Vaikka uusia standardeja ja muutoksia sovellettiin ensimmäistä kertaa tilikaudella 2016, ei niillä ollut merkittävää vaikutusta Konsernin tilinpäätökseen. Alla kuvattuja muutoksia lukuunottamatta ovat konsernin soveltamat laatimisperiaattet samat kuin edellisenä vuonna.

» IFRS 11 YHTEISJÄRJESTELYT: YHTEISEN TOIMINNON HANKINNAN YHDISTELY KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN – MUUTOKSET STANDARDIIN IFRS 11

Muutoksilla on annettu uutta ohjeistusta IFRS 11:een siitä, miten kirjanpidossa käsitellään yhteisessä toiminnossa olevan osuuden hankintaa, kun yhteinen toiminto muodostaa liiketoiminnan. Tällöin on sovellettava liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitokäsittelyä.

Muutoksilla ei ollut vaikutusta Konsernin tilinpäätökseen, koska tilikauden aikana ei ollut uusia yhteisjärjestelyjä.

» IAS 16 JA IAS 38: HYVÄKSYTTÄVIEN POISTOMENETELMIEN SELVENTÄMINEN

Muutokset IAS 16:een Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38:aan Aineettomat hyödykkeet. Muutoksilla selvennetään IAS 16:ta ja IAS 38:aa. Tuottoperusteisia poistomenetelmiä ei voida soveltaa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja vain hyvin harvoin aineettomiin hyödykkeisiin.

Standardimuutoksia sovelletaan ei-takautuvasti ja niillä ei ollut vaikutusta Konserniin, koska Konserni ei ole käyttänyt tuottoperusteisia poistomenetelmiä pitkäaikaisten varojen poistoissa.

» IAS 27: ERILLISTILINPÄÄTÖS – MUUTOKSET IAS 27:ÄÄN

Standardimuutosten myötä yhteisöjen on mahdollista käsitellä tytär-, yhteis- ja osakkuusyhtiöihin tehdyt sijoitukset erillistilinpäätöksissään pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Konsernin tilinpäätökseen.

IFRS-STANDARDIEN VUOSITTAISET PARANNUKSET, MUUTOSKOKOELMA 2012-2014

Parannukset sisältävät:

» IFRS 5 MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Omaisuserät luovutetaan yleensä joko myymällä tai ottamalla omaan käyttöön. Muutokset selventävät sitä, että siirtymistä luovutusmuodosta toiseen ei pidetä uutena luovutus suunnitelmana, vaan se on jatkoa alkuperäiselle suunnitelmalle. Täten IFRS 5:n vaatimusten soveltamiseen ei tule keskeytystä. Tätä muutosta sovelletaan ei-takautuvasti.

» IFRS 7 RAHOITUSINSTRUMENTIT: TILINPÄÄTÖKSESSÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT

(i) Palvelusopimukset

Muutokset selventävät sitä, että palkkion sisältävä palvelusopimus voi muodostaa jatkuvan intressin rahoitusvaroihin kuuluvaan erään. Yhteisön tulee arvioida palkkion ja järjestelyn luonnetta suhteessa IFRS 7:n ohjeistukseen säilyvästä intressistä arvioidakseen, onko tiedon esittäminen tilinpäätöksessä tarpeellinen. Arviointi siitä, että mitkä palvelusopimukset muodostavat säilyvän intressin, tulee tehdä takautuvasti. Tietoja ei tarvitse kuitenkaan esittää miltään sellaiselta kaudelta, joka edeltää sitä tilikautta, jolla yhteisö ensimmäistä kertaa soveltaa standardimuutoksia.

(ii) IFRS 7:n muutosten sovellettavuus osavuositarkastuksissa esitettäviin tietoihin

Muutokset selventävät sitä, että julkaisuvaatimukset eivät koske osavuositarkastusten lyhennettyjä talousraportteja, jolleivät kyseiset tiedot aiheuta merkittävää muutosta viimeksi julkaistuun tilinpäätökseen. Tätä muutosta sovelletaan takautuvasti.

» IAS 19 TYÖSUHDE-ETUDET

Muutokset selventävät sitä, että diskonttauskoron määrittämisessä käytettävien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen tulee olla saman valuutan määräisiä kuin missä työsuhde-etuudet suoritetaan. Näin ollen korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen ns. syvien markkinoiden määrittäminen tulee tehdä valuuttakohtaisesti eikä maakohtaisesti. Jos korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen ei jossakin valuutassa ole ns. syviä markkinoita, tulee käyttää valtion joukkolainojen korkoa. Tätä muutosta sovelletaan ei-takautuvasti.

» IAS 34 OSAVUOSIKATSAUKSET

Muutokset selventävät sitä, että osavuositarkastuksessa vaadituissa liitetiedoissa voidaan ristikkäisviitata osavuositarkastuksesta muualle osavuositarkastusraporttiin (esim. johdon katsaukseen tai riskiraporttiin). Edellytyksenä tälle on, että sekä osavuositarkastus että osavuositarkastusraportti ovat lukijoiden käytettävissä samalla tavalla ja samaan aikaan. Tätä muutosta sovelletaan takautuvasti.

» IAS 1 LIITETIETOJEN KEHITTÄMISHANKE – IAS 1 MUUTOKSET

IAS 1:n muutokset paremminkin selventävät kuin muuttavat olemassa olevia IAS 1:n vaatimuksia. Muutokset:

- IAS 1:n olennaisuusvaatimukset
- Voittoa tai tappiota osoittavassa laskelmassa sekä taseessa voidaan esittää lisärivejä, otsikkoja tai välisummia
- Liitetietojen esittämispaikan ja –järjestyksen voi valita
- Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen osakkuus- ja yhteisyritysten tulos tulee jakaa eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi ja eriin, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi

STANDARDIT JA TULKINNAT, JOTKA EIVÄT VIELÄ OLE VOIMASSA

Konserni soveltaa seuraavia uusia tai uudistettuja standardeja tilikaudella 2017 tai sitä seuraavilla tilikausilla:

» IFRS 9: RAHOITUSINSTRUMENTIT

Heinäkuussa 2014 IASB julkaisi lopullisen version IFRS 9 Rahoitusinstrumentit –standardista, joka korvaa standardin IFRS 39 Rahoitusinstrumentit – kirjaaminen ja arvostaminen ja kaikki aiemmat IFRS 9:n versiot. IFRS 9 tuo yhteen rahoitusinstrumenttiprojektin kaikki kolme aspektia: kirjaaminen ja arvostaminen, arvonalentuminen ja suojauslaskenta.

IFRS 9 on voimassa 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla, mutta standardia saa soveltaa jo aiemmin. Lukuunottamatta suojauslaskentaa takautuvaa soveltamista edellytetään, mutta vertailutietojen esittäminen ei ole pakollista. Suojauslaskentaa koskevia vaatimuksia sovelletaan yleisesti takautuvasti muutamin rajoitetuin poikkeuksin.

Vuonna 2016 Konserni suoritti korkean tason vaikutusarvioinnin koskien kaikkia IFRS 9:n kolmea aspektia. Tämä alustava arviointi perustuu tällä hetkellä saatavilla olevaan tietoon. Arviointi voi muuttua yksityiskohtaisessa jatkoanalyysissä tai kun Konserni saa käyttöönsä lisätietoja. Yleisesti Konserni ei odota IFRS 9:n soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta Konsernin taseeseen.

(a) Kirjaaminen ja arvostaminen

Konserni ei odota IFRS 9:n kirjaamis- ja arvostamisvaatimusten soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta sen taseeseen. Joitakin muutoksia voi kuitenkin tulla myyntisaamisiin koskien alustavasti hinnoiteltua myyntiä.

(b) Arvonalentuminen

IFRS 9 edellyttää, että Konserni käyttää jaksotettuun hankintamenuon arvostettuihin myyntisaamisiinsa odotettavissa olevien luottotappioiden mallia joko seuraavien 12 kuukauden ajalta tai saamisten koko voimassaoloajalta, joista Konserni aikoo soveltaa jälkimmäistä. Konserni ei odota näillä muutoksilla olevan merkittävää vaikutusta.

(c) Suojauslaskenta

IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevilla muutoksilla ei ole vaikutusta Yhtiöön, koska se ei tällä hetkellä sovelta suojauslaskentaa.

» IFRS 15 MYYNTITUOTOT ASIAKASSOPIMUKSISTA

IFRS 15 julkaistiin toukokuussa 2014 ja se määrittää uuden viisivaiheisen mallin, joka koskee myyntituottoja asiakassopimuksista tuottojen luonteesta ja toimialasta riippumatta. IFRS 15:n periaatteet tarjoavat aiempaa tarkemman ohjeistuksen myyntituottojen määrittämiseen ja kirjaamiseen. Viisivaiheinen malli sisältää seuraavat vaiheet:

1. Yksilöidään asiakassopimus
2. Yksilöidään sopimuksen suoritevelvoitteet
3. Määritetään transaktiohintaa
4. Kohdistetaan transaktiohintaa
5. Tuloutetaan myyntituotot

Tämä uusi standardi koskee kaikkia yhteisöjä ja korvaa nykyiset IFRS:n myyntituottojen kirjaamista koskevat vaatimukset.

Standardi tulee voimaan vuoden 2018 alussa koskien 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavia tilikausia.

Konserni aikoo soveltaa uutta standardia (mukaanlukien IASB:n huhtikuussa 2016 julkaisemat selvennykset) sen tullessa voimaan käyttäen täydellistä takautuvaa soveltamista. Vuonna 2016 Yhtiö aloitti IFRS15:n alustavan arvioinnin. Alustavan arvioinnin perusteella tehtyihin havaintoihin ja tulkintoihin voi tulla vielä muutoksia, kun tarkempi analyysi valmistuu. Lisäksi Yhtiö seuraa avainkohtia, kuten alustavasti hinnoiteltua myyntiä, koskevaa kehitystä.

Liikevaihto tuloutetaan, kun asiakas saa määräysvallan tavaraan tai palveluun ajankulumisen mukaan tai tiettyä hetkenä. Määräysvallan siirtymishetki riippuu mm. toimitusehdoista (Incoterms). Yleisimmin käytetyt ehdot ovat FCA ja FOB. Perustuen IFRS 15:n alustavaan tarkasteluun Yhtiö ei usko standardin soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta sen julkaisemiin määrällisiin tietoihin.

» IFRS 10 JA IAS 28 MUUTOKSET: VAROJEN MYYNTI TAI LUOVUTUS SIOJITTAJAN JA OSAKKUUSYRITYKSEN TAI YHTEISYRITYKSEN VÄLILLÄ

Muutokset koskevat IFRS 10:n ja IAS 28:n välistä ristiriitaa koskien määräysvallan menetystä tytäryhtiössä, joka myydään tai luovutetaan osakkuus- tai yhteisyritykselle. Muutos selventää sitä, että IFRS 3:n määrittelemän liiketoiminnan muodostavan tase-erän myynnistä tai luovutuksesta sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä syntyvä voitto tai tappio tulee kirjata täysimääräisenä. Voitto tai tappio kirjataan vain osittain, kun transaktioon sisältyy omaisuuseriä, jotka eivät muodosta liiketoimintaa.

IASB on lykännyt muutosten voimaantuloa toistaiseksi. Yhteisön, joka soveltaa muutoksia ennakolta, tulee soveltaa niitä eitäkautuvasti.

Konserni alkaa soveltaa näitä muutoksia, kun ne tulevat voimaan.

» IAS 7 LIITETIETOJEN KEHITTÄMISHANKE – IAS 7 MUUTOKSET

Muutokset IAS 7:ään Rahavirtalaskelmat ovat osa IASB:n liitetietojen kehittämishanketta. Yhteisön tulee jatkossa esittää selostus rahoitustoiminnoista johtuvista velkojen muutoksista sisältäen sekä rahavirroista syntyvät muutokset että muutokset, joihin ei liity rahavirtaa. Muutoksen alustavassa soveltamisessa yhteisöjä ei vaadita esittämään vertailutietoa edeltäviltä kausilta.

Uudistettua standardia on sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutosten soveltaminen ennakolta on sallittua.

Muutosten soveltaminen tulee lisäämään liitetietojen määrää Konsernin tilinpäätöksissä.

» IAS 12 TULOVEROT – LASKENNALLISEN VEROSAAMISEN KIRJAAMINEN REALISOITUMATTOMISTA TAPPIOISTA – IAS 12 MUUTOKSET

Muutos selventää laskennallisen verosaamisen kirjauskäytäntöä käypään arvoon kirjattaviin omaisuuseriin liittyvistä realisoitumattomista tappioista. Yhteisöjen tulee soveltaa muutoksia takautuvasti.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta Konsernin tilinpäätöksiin.

» IFRS 2 OSAKEPERUSTEISET MAKSUT – IFRS 2 MUUTOKSET

IASB julkisti muutokset IFRS 2:een Osakeperusteiset maksut selventämään eräiden osakeperusteisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat seuraavia osa-alueita: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi.

Soveltamisessa yhteisöjen ei tarvitse muuttaa aiemmilta kausilta esitettyjä tietoja, mutta takautuva soveltaminen on sallittua, mikäli soveltaminen kohdistuu kaikkiin kolmeen muutokseen ja muut kriteerit täyttyvät.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta Konsernin tilinpäätöksiin.

» IFRS 16 VUOKRASOPIMUKSET

IFRS 16 julkaistiin tammikuussa 2016 ja se korvaa IAS 17:n Vuokrasopimukset, IFRIC 4:n Määrittely, sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen, SIC-15:n Käyttöleasing-kannustimet ja SIC-27:n Sellaisten liiketoimien tosiasiallisen sisällön arvioiminen, joihin sisältyvä sopimus on oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimus.

Uusi standardi määrittää miten vuokrasopimukset tulee kirjata, arvostaa ja esittää konsernitilinpäätöksessä. Sen mukaan kaikki vuokrasopimukset esitetään vuokralleottajan taseessa. Vuokralleottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokranmaksuja. Standardi sisältää lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä varten laaditut vapaaehtoiset helpotukset. Vuokralleottajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin nykyisin voimassaolevan standardin mukaan eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. IFRS 16:n liitetiedovaatimukset ovat laajemmat kuin IAS 17:n.

IFRS 16 tulee voimaan 1.1.2019 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla. Aiempi soveltaminen on sallittua, muttei ennen kuin yhteisö soveltaa IFRS 15:tä.

Konserni arvioi parhaillaan IFRS 16:n vaikutusta ja suunnittelee soveltavansa uutta standardia sen tullessa voimaan.

1.3 YRITYSJÄRJESTELYT JA VÄHEMMISTÖOSUUKSIEN HANKINNAT

1.3.1 TILIKAUSI 2016

Afarak ei tehnyt yrityshankintoja tilikaudella 2016.

1.3.2 TILIKAUSI 2015

Afarak ei tehnyt yrityshankintoja tilikaudella 2015

1.4 LIIKEARVON JA MUIDEN OMAISUUSERIEN ARVONALENTUMISTESTAUS

YLEISET PERIAATTEET ARVONALENTUMISTEN TESTAAMISESSA

Afarak Group -konsernissa on suoritettu liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumista koskeva testaus 31.12.2016. Arvonalentumistestausta varten määritettiin seuraavat rahavirtaa tuottavat yksiköt:

- » Erikoismetalliseosliiketoiminta (Türk Maadin Sirketi ja Elektrowerk Weisweiler), jolla on vertikaalisesti integroitu kaivos-, jalostus-, sulatus- ja myyntitoiminta erikoisferrokromiliiketoiminnassa ja
- » Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta (Mogale Alloys), jolla on ferrometallien sulatustoimintoja neljässä sulatossa

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisistä omaisuuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja keskeneräisten käyttöomaisuushyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Testauksen tuloksena ei ilmennyt tarvetta arvonalentumiskirjauksille.

Muiden omaisuuserien, kuten osakkuusyhtiöosakkeiden, arvonalentumisesta ei ollut viitteitä tilinpäätöspäivänä.

Yhteisyritys Synergy Africa omistaa ja operoi kaivoksia Etelä-Afrikassa. Arvonalentumistestaus on tehty yhteisyritystasolla. Tätä on kuvattu tarkemmin liitetietojen kohdassa 13.

LIIKEARVON MUUTOS TILIKAUDELLE 2016

Tilikaudella 2016 konsernin liikearvon kokonaismäärä kasvoi 5,4 miljoonalla eurolla johtuen täysin valuuttakurssimuutoksista, ja siten tilinpäätöshetkellä liikearvon määrä oli yhteensä 63,8 miljoonaa euroa.

Tilikaudella 2014 Mogalen hankinnan yhteydessä todettu synergialiikearvo liittyen Afarak Tradingin toimintaan koko konsernin maailmanlaajuisena myyntiyksikkönä testattiin aluksi erikoismetallit-segmentissä, johon Afarak Trading (RCS) oli sisällytetty. Afarak Trading on nyt jaettu molemmille segmenteille vastaamaan todellista tilannetta, jossa Afarak Trading palvelee koko konsernia. Afarak Tradingin synergialiikearvoa käsitellään nyt konsernin omaisuuseränä ja se kohdistetaan vuosittain molemmille segmenteille niiden suhteellisen liikevaihto-osuuden mukaan vastaten näin segmenttien Afarak Tradingistä saamaa hyötyä.

Merkittävimmät muutokset liikearvon määrässä on eritelty alla:

tEUR	Erikoismetalliseos- liiketoiminta	Rautametalliseos- liiketoiminta	Konserni
Liikearvo 1.1.2016	40 434	17 915	58 349
Valuuttakurssimuutokset	2 337	3 094	5 431
Liikearvo 31.12.2016	42 771	21 009	63 780

Tilikaudella 2015 liikearvo muuttui seuraavasti:

tEUR	Erikoismetalliseos- liiketoiminta	Rautametalliseos- liiketoiminta	Konserni
Liikearvo 1.1.2015	41 412	21 639	63 051
Osakkuusyrittöiden myynti	-307	0	-307
Valuuttakurssimuutokset	-671	-3 724	-4 395
Liikearvo 31.12.2015	40 434	17 915	58 349

Liikearvon suhde konsernin omaan pääomaan oli 31.12.2016 ja 31.12.2015 seuraava:

tEUR	31.12.2016	31.12.2015
Liikearvo	63 780	58 349
Oma pääoma	176 186	171 207
Liikearvo/oma pääoma, %	36%	34%

ARVONALENTUMISTESTIEN TOTEUTTAMISTAVASTA

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvot eli saatavissa olevat arvioidut nettorahavirrat, jotka on diskontattu nykyarvoon. Käyttöarvon määrittäminen on perustunut testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa (Erikoismetalliseosliiketoiminta: 2 %, Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta: 6 %). Ennustejakson jälkeisen jakson rahavirtojen keskeiset oletukset (muun muassa liikevaihto, muuttuvat ja kiinteät kulut) on perustettu ennustejakson viimeisen vuoden lukuihin.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu erikseen kullekin rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Laskennassa on otettu huomioon eri toimialojen pääomarakenteet, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Konserni on hankkinut vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevat markkinatiedot julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Diskonttokoron määrittämisessä käytetyt markkinakorot vastaavat 31.12.2016 korkotasoa.

31.12.2016 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyyymi- ja kannattavuustasot. Hintannusteissa on käytetty lähteenä riippumattomia markkinaennusteita. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Johdon lähestymistavassa kassavirtaennusteiden laatimisessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen arvonalentumistestaukseen verrattuna.

Vuoden 2016 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat seuraavat:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Diskonttokorko ennen veroja	
	2016	2015
Erikoismetalliseosliiketoiminta	12,1%	11,9%
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	22,7%	24,1%

Keskeisimmät syyt diskonttokorkojen muutoksiin vuoteen 2015 verrattuna olivat riskittömien korkojen muutokset molemmassa testatuissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Konserni on arvioinut arvonalentumistestien tuloksia vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavan yksikön kaikkien omaisuuserien arvoon seuraavasti:

Käyttöarvo suhteessa omaisuuserien arvoon	Johtopäätös
< 100%	Arvonalentuminen
101-120%	Ylittää jonkin verran
121-150%	Ylittää selvästi
> 150%	Ylittää huomattavasti

ARVONALENTUMISTESTIEN TULOKSET 31.12.2016

Konsernin arvonalentumistestauksen tulokset olivat seuraavat:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Liikearvo (MEUR), ennen testausta	Liikearvo (MEUR), testauksen jälkeen	Testatut varat (MEUR), ennen testausta	Testaustulos
Erikoismetalliseosliiketoiminta	42,8	42,8	63,1	Ylittää huomattavasti
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	21,0	21,0	69,2	Ylittää huomattavasti

Testattavien varojen kokonaisarvoon (kirjanpitoarvo) sisältyvät liikearvo, aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja käyvän arvon kohdistuksiin liittyvillä laskennallisilla verovelvoilla.

Arvonalentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Erikoismetalliseosliiketoiminta	FeCr: 23 500 tn/v Kromimalmi: 21 000 tn/v	LC/ULC ferrokromi, keskimääräinen 70 %:n kromipitoisuus. Ulkopuolisten asiantuntijoiden (Heinz Pariser) hintaennusteiden perusteella	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti. Muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan.
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	Metalliseokset: 91 000 tn/v	Ulkopuolisten asiantuntijoiden (Heinz Pariser) hintaennusteiden perusteella	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti. Muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan.

Lisäksi Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testaukseen vaikuttaa merkittävästi USD/ZAR-valuuttakurssi. Testauksessa käytetty kurssi oli 13,72.

ARVONALENTUMISTESTIEN HERKKYYSANALYYSI

Konserni on tehnyt herkkyyksanalyysia arvonalentumistestausten tuloksista arvioimalla, millä keskeisten oletusten muutoksilla rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaisi sen omaisuuserien kirjanpitoarvoa. Testaushetkellä 31.12.2016 herkkyyksanalyysin tulos oli seuraava:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Diskonttokoron ennen veroja muutos	Vapaan kassavirran muutos (keskimäärin)	Yksikön keskimääräisen käyttökateprosentin muutos
Erikoismetalliseosliiketoiminta	15,9 %-yksikköä	-59,7 %	-11,2 %-yksikköä
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	49,0 %-yksikköä	-70,7 %	-20,7 %-yksikköä

1.5 TOIMINTASEGMENTIT

Afarakilla on kaksi toimintasegmenttiä, jotka ovat myös sen raportointisegmentit: rautametalliseosliiketoiminta ja erikoismetalliseosliiketoiminta. Toimintasegmentit on organisoitu tuotteisiin ja tuotantoprosesseihin perustuen. Nykyistä segmenttirakennetta on noudatettu tilikaudesta 2011 alkaen. Konsernin johtoryhmä seuraa segmenttien tuloksia toiminnan arvioimiseksi ja resurssien allokointipäätösten tueksi. Segmentin toimintaa arvioidaan liikevaihdolla ja käyttökatteella (EBITDA), jotka ovat sisäisen seurannan perusteena ja määritetty yhdenmukaisesti konsernin käyttökäteen kanssa.

Rautametalliseosliiketoimintaan kuuluvat metalliseosten tuotantolaitos Mogale Alloys, Vlakpoortin kaivos sekä yhteisyritykset Stelliten kaivos ja Mecklenburgin kaivos Etelä-Afrikassa. Liiketoiminta tuottaa kromimalmia, plasmaferrokromia, keskihiilistä ferrokromia ja piimangaania maailmanlaajuisille markkinoille.

Erikoismetalliseosliiketoimintaan kuuluvat Türk Maadin Şirketi A.S:n ("TMS") Turkissa sijaitsevat kaivos- ja rikastustoiminnot sekä Elektrowerk Weisweiler GmbH:n ("EWW") ferrokromin tuotantolaitos Saksassa. TMS toimittaa EWW:lle korkealaatuista kromiittirikastetta, josta EWW jalostaa erikoistuotteita, kuten matalahiilistä ja erittäin matalahiilistä ferrokromia. TMS:n kromimalmista se osa, jota ei käytetä matalahiilisen ferrokromin valmistukseen, myydään malmina vientimarkkinoille.

Myynti- ja markkinointiyhtiö Afarak Tradingin tuotot ja kulut jaetaan segmenteille suhteessa myyntiin. Konsernin muut toiminnot, jotka käsittävät konsernihallinnon sekä muita konserniyhtiöitä, joilla ei ole merkittävää liiketoimintaa, esitetään kohdistamattomina erinä.

Konsernin sisäiset liiketoimet perustuvat markkinaehtoiseen hinnoittelulogiikkaan. Segmenttien välisten transaktioiden määrä on ollut vähäinen, mutta konsernin emoyhtiö on rahoittanut tytäryhtiöidensä liiketoimia ja toimittanut niille hallinnollisia palveluita.

Segmentti-informaatio on käytetty samoja laskentaperiaatteita kuin konsernitilinpäätöksessä.

Segmentti-informaatio 2016

31.12.2016 päättynyt tilikausi, tEUR	Erikois- metalli- seokset	Rauta- metalli- seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoinen liikevaihto						
Palvelut	0	321	321	129	0	450
Tavaroiden myynti	68 679	84 152	152 831	289	0	153 120
Ulkoinen liikevaihto yhteensä	68 679	84 473	153 152	418	0	153 570
Segmenttien välinen liikevaihto	1 052	48	1 100	1 349	-2 449	0
Liikevaihto yhteensä	69 731	84 521	154 252	1 767	-2 449	153 570
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)	0	116	116	0	0	116
Segmentin käyttökate	5 363	5 024	10 387	-4 909	0	5 478
Poistot ja arvonalentumiset	-2 312	-4 161	-6 473	-15	0	-6 488
Segmentin liikevoitto/-tappio	3 051	863	3 914	-4 924	0	-1 010

Rahoitustuotot	2 610
Rahoituskulut	-4 737
Tuloverot	339

Tilikauden voitto / tappio jatkuvista toiminnoista **-2 798**

Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista 1 861

Tilikauden voitto / tappio **-937**

Segmentin omaisuuserät ²	135 743	135 359	271 102	12 641	-23 503	260 240
--	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	----------------

Segmentin velat ²	44 777	56 959	101 736	2 737	-20 418	84 055
-------------------------------------	---------------	---------------	----------------	--------------	----------------	---------------

Muut tiedot

Bruttoinvestoinnit ³	1 427	1 331	2 758	39	0	2 797
Yhteisyritysosakkeet ⁴	0	16 234	16 234	0	0	16 234
Varaukset ⁴	2 481	8 309	10 790	0	0	10 790

1. Sisäiset erät on eliminoitu

2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille

3. Summa koostuu nettolisäyksestä vuoden aikana.

4. Tasearvot

Segmentti-informaatio 2015

31.12.2015 päättynyt tilikausi, tEUR	Erikois- metalli- seokset	Rauta- metalli- seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoinen liikevaihto						
Palvelut	0	259	259	125	0	384
Tavaroiden myynti	95 555	91 515	187 070	257	0	187 327
Ulkoinen liikevaihto yhteensä	95 555	91 774	187 329	382	0	187 711
Segmenttien välinen liikevaihto	924	0	924	1 133	-2 058	0
Liikevaihto yhteensä	96 480	91 774	188 254	1 516	-2 058¹	187 711
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)						
	0	-414	-414	0	0	-414
Segmentin käyttökate	12 740	7 467	20 207	-3 017	0	17 190
Poistot ja arvonalentumiset	-2 617	-4 678	-7 295	-7	0	-7 302

Segmentin liikevoitto/-tappio	10 123	2 789	12 912	-3 024	0	9 888
--------------------------------------	---------------	--------------	---------------	---------------	----------	--------------

Rahoitustuotot						7 906
----------------	--	--	--	--	--	-------

Rahoituskulut						-11 274
---------------	--	--	--	--	--	---------

Tuloverot						1 236
-----------	--	--	--	--	--	-------

Tilikauden voitto / tappio jatkuvista toiminnoista						7 756
---	--	--	--	--	--	--------------

Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista						783
---	--	--	--	--	--	-----

Tilikauden voitto / tappio						8 539
-----------------------------------	--	--	--	--	--	--------------

Segmentin omaisuuserät ²	150 216	129 187	279 403	12 519	-24 929	266 994
--	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	----------------

Segmentin velat ²	52 367	58 855	111 122	2 565	-18 000	95 787
-------------------------------------	---------------	---------------	----------------	--------------	----------------	---------------

Muut tiedot

Bruttoinvestoinnit ³	4 035	3 952	7 988	0	0	7 988
---------------------------------	-------	-------	-------	---	---	--------------

Yhteisyritysosakkeet ⁴	0	-23 218	-23 218	0	0	-23 218
-----------------------------------	---	---------	---------	---	---	----------------

Varaukset ⁴	2 954	6 455	9 408	0	0	9 408
------------------------	-------	-------	-------	---	---	--------------

1. Sisäiset erät on eliminoitu

2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille

3. Summa koostuu nettolisäyksestä vuoden aikana.

4. Vuoden lopun arvot

Maantieteellinen informaatio

tEUR	2016	2015
Muut EU-maat	83 251	74 945
Yhdysvallat	24 420	42 244
Kiina	2 644	15 407
Afrikka	18 121	23 834
Suomi	4 596	5 704
Muut maat	20 538	25 577
Liikevaihto yhteensä	153 570	187 711

Liikevaihtoluvut perustuvat asiakkaan maantieteelliseen sijaintiin.

Suurin yksittäinen asiakas on erikoismetalliseosliiketoimintasegmentissä. Tältä asiakkaalta saatu liikevaihto oli noin 5,5 % (13,5 %) konsernin liikevaihdosta 2016. Rautametalliseosliiketoimintasegmentin suurimmalta asiakkaalta saatu liikevaihto oli 5,2 % (4,6 %) konsernin liikevaihdosta 2016

Pitkäaikaiset varat

tEUR	2016	2015
Afrikka	50 591	46 183
Muut EU-maat	6 988	6 636
Suomi	1	14
Muut maat	5 862	7 741
Yhteensä	63 442	60 574

Pitkäaikaisen varojen esittäminen perustuu varojen maantieteelliseen sijaintiin. Pitkäaikaiset varat sisältävät aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä osuudet osakkuusyhtiöissä.

1.6 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. Liikevaihto

tEUR	2016	2015
Tavaroiden myynti	153 120	187 327
Palvelut	450	384
Yhteensä	153 570	187 711

2. Liiketoiminnan muut tuotot

tEUR	2016	2015
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	2	50
Sijoitusten myyntivoitot	0	57
Vuokratuotot	295	307
Muut tuottoerät	1 408	1 917
Yhteensä	1 705	2 331

3. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

tEUR	2016	2015
Palkat	-17 741	-16 330
Henkilöstökulut osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä	-195	-293
Eläkekulut	-531	237
Muut henkilösivukulut	-1 509	-1 450
Yhteensä	-19 976	-17 836

Konsernin henkilökunnan määrä keskimäärin tilikaudella

	2016	2015
Erikoismetalliseosliiketoiminta	417	372
Rautametalliseosliiketoiminta	355	365
Konsernihallinto ja muut toiminnot	7	5
Yhteensä	779	742

Konsernin henkilökunnan määrä tilikauden lopussa

	2016	2015
Erikoismetalliseosliiketoiminta	438	402
Rautametalliseosliiketoiminta	369	365
Konsernihallinto ja muut toiminnot	6	6
Yhteensä	813	773

4. Poistot ja arvonalentumiset

Poistot hyödykeryhmittäin	2016	2015
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet ja teknologia	-1 517	-1 740
Muut aineettomat hyödykkeet	-283	-350
Yhteensä	-1 800	-2 090
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-520	-523
Koneet ja kalusto	-2 784	-3 280
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 384	-1 409
Yhteensä	-4 688	-5 212

5. Liiketoiminnan muut kulut

€EUR	2016	2015
Vuokrakulut	-390	-673
Ulkopuoliset palvelut ¹	-2 808	-3 122
Matkakulut	-1 001	-1 059
Muut liiketoiminnan kulut ²	-8 553	-7 074
Yhteensä	-12 752	-11 928

¹ Tilikaudella maksetut tilintarkastuspalkkiot EY:lle olivat 369 (2015: 365) tuhatta euroa ja muista kuin tilintarkastuspalveluista EY:lle maksetut palkkiot olivat yhteensä 51 (2015: 29) tuhatta euroa.

² Muut liiketoiminnan kulut sisältävät tuotannon pysäytys- ja lopetuskustannuksia 2 879 (2015: 2 093) tuhatta euroa.

6. Rahoitustuotot ja -kulut

€EUR	2016	2015
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja myyntisaamisista	967	1 327
Valuuttakurssivoitot	1 632	6 530
Muut rahoitustuotot	11	49
Yhteensä	2 610	7 906
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista	-833	-1 734
Saamisten alaskirjaukset	0	-1
Valuuttakurssitappiot	-3 186	-8 867
Myytävissä olevien rahoitusvarojen luovutustappiot	0	-113
Varausten diskonttauksen purku	-579	-642
Muut rahoituskulut	-138	83
Yhteensä	-4 737	-11 274
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-2 127	-3 368

7. Tuloverot

tEUR	2016	2015
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-1 809	494
Edellisten tilikausien verot	6	0
Laskennalliset verot	2 142	742
Yhteensä	339	1 236
tEUR	2016	2015
Tulos ennen veroja	-1 276	7 303
Verot laskettuna kotimaan verokannalla tuloksesta	255	-1 461
Verovapaat tulot	0	60
Kotimaan ja ulkomaan verokantojen ero	-74	-1 542
Veronpalautus	286	3 717
Vain verotuksessa käsiteltävät erät	922	557
Edellisten tilikausien verot	6	0
Yhteisyritysten ja osakkuusyhtiöiden tulo-osuudet	23	83
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-83	-352
Vähennyskelvottomat kulut	-1 486	-96
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	490	270
Vero-oikaisu yhteensä	84	2 697
Verot tuloslaskelmassa	339	1 236

31.12.2016 Konsernin yhtiöillä oli käyttämättömiä verotustappioita yhteensä 30,0 (26,2) miljoonaa euroa, joita Konserni ei ole kirjannut laskennallisiksi verosaamisiksi.

8. Lopetut toiminnot

Lopetettujen toimintojen erät liittyvät sahalaitoskalustoon ja ympäristövelvoitteista syntyneisiin kuluihin. Konserni myi osan sahalaitoskalustosta, mikä paransi tulosta 1,9 (2015: 0,8) miljoonalla eurolla. Tämä voitto sisältää lakkautettuun puunjalostusliiketoimintaan liittyvän 0,8 (2015: 0,2) miljoonan euron varauksen purkamisen.

tEUR	2016	2015
Liiketoiminnan muut tuotot	828	580
Liiketoiminnan muut kulut	-47	-357
Myyntivoitot lopetetuista toiminnoista	1 080	560
Tilikauden voitto	1 861	783

9. Osakekohtainen tulos

	2016			2015		
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhteisön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tEUR)	-2 476	1 861	-615	8 071	783	8 854
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	258 945	258 945	258 945	256 652	256 652	256 652
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake) yhteensä	-0,01	0,01	0,00	0,03	0,01	0,03
Emoyhteisön omistajille kuuluva tilikauden voitto / tappio (tEUR)	-2 476	1 861	-615	8 071	783	8 854
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	258 945	258 945	258 945	256 652	256 652	256 652
Osakeoptioiden vaikutus (1 000)	851	851	851	3 197	3 197	3 197
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (1 000)	259 796	259 796	259 796	259 849	259 849	259 849
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake) yhteensä	-0,01	0,01	0,00	0,03	0,00	0,03

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakeoptioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden käytöstä saatavilla varoilla konserni ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

1.7 TASEEN LIITETIEDOT

10. Aineelliset hyödykkeet

tEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kaivokset ja mineraalivarat	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	2 049	7 500	50 134	10 931	3 328	73 942
Lisäykset		785	1 041	243	170	2 239
Vähennykset			-162			-162
Tase-erien väliset siirrot			2		409	411
Kurssierot	243	-202	6 158	-1 449	242	4 992
Hankintameno 31.12.2016	2 292	8 083	57 173	9 725	4 149	81 422
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016		-3 326	-18 027	-7 554	-1 476	-30 383

Poistot		-520	-2 784	-1 148	-238	-4 690
Vähennykset			2	0	0	2
Kurssierot		164	-2 297	1 193	-280	-1 220
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	0	-3 682	-23 106	-7 509	-1 994	-36 291
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	2 049	4 174	32 107	3 377	1 852	43 559
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	2 292	4 401	34 067	2 216	2 155	45 131
Hankintameno 1.1.2015	2 346	6 515	54 475	11 802	2 915	78 053
Lisäykset		1 520	4 971	437	408	7 336
Vähennykset			-893		-5	-898
Tase-erien väliset siirrot			-28		339	311
Kurssierot	-297	-535	-8 391	-1 308	-329	-10 860
Hankintameno 31.12.2015	2 049	7 500	50 134	10 931	3 328	73 942
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015		-3 060	-18 256	-7 230	-1 534	-30 080
Poistot		-523	-3 280	-1 164	-245	-5 212
Vähennykset			54		3	57
Tase-erien väliset siirrot						0
Kurssierot		257	3 455	840	300	4 852
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	0	-3 326	-18 027	-7 554	-1 476	-30 383
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	2 346	3 455	36 219	4 572	1 381	47 973
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	2 049	4 174	32 107	3 377	1 852	43 559

Koneisiin ja kalustoon sisältyy myös niistä maksetut ennakkomaksut.

11. Aineettomat hyödykkeet

tEUR	Liikearvo	Yrityshankintojen yhteydessä tunnistetut aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Etsintä- ja arviointimenot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	98 454	102 893	4 368	1 121	206 836
Lisäykset			169	388	557
Vähennykset			-96		-96
Tase-erien väliset siirrot			-1		-1
Kurssierot	11 514	5 265	129	133	17 041
Hankintameno 31.12.2016	109 968	108 158	4 569	1 642	224 337

Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-40 105	-89 441	-1 914	-12	-131 472
Poistot	0	-1 517	-274	-10	-1 801
Kurssierot	-6 083	-3 132	244	-2	-8 973
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-46 188	-94 090	-1 944	-24	-142 246
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	58 349	13 452	2 454	1 109	75 364
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	63 780	14 068	2 625	1 618	82 091
Hankintameno 1.1.2015	110 481	109 232	4 863	699	225 275
Lisäykset			123	529	652
Vähennykset	-307		-3		-310
Tase-erien väliset siirrot			30		30
Kurssierot	-11 720	-6 339	-645	-107	-18 811
Hankintameno 31.12.2015	98 454	102 893	4 368	1 121	206 836
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-47 430	-92 683	-1 753	0	-141 866
Poistot		-1 740	-338	-12	-2 090
Kurssierot	7 325	4 982	174		12 481
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-40 105	-89 441	-1 914	-12	-131 472
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	63 051	16 549	3 110	699	83 409
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	58 349	13 452	2 454	1 109	75 364

Aineettomiin oikeuksiin sisältyy myös niistä maksetut ennakkomaksut. Etsintä- ja arviointimenot koostuvat eri kaivosprojekteista Turkissa ja Etelä-Afrikassa.

12. Osuudet osakkuusyrytyksissä

tEUR	Kotipaikka	Raportointipäivän arvo	Omistus- osuus [%]	Raportointipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto
2016								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Incap Furniture Oy *	Suomi	0	24,1					
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	24,9					
		0						

tEUR	Kotipaikka	Raportointipäivän arvo	Omistus-osuus [%]	Raportointipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto
2015								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Incap Furniture Oy *	Suomi	0	24,1					
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	24,9					
0								

* Incap Furniture Oy ja Valtimo Components Oyj ovat yrityssaneerauksessa.

Erikoismetalliseos- ja rautametalliseosliiketoimintasegmenttien osakkuusyhtiöiden ("liiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt") tulosvaikutteiset erät esitetään liikevoiton yläpuolella, muut rahoituserissä.

Tilikaudella 2016 ei tapahtunut muutoksia Afarakin osuuksissa osakkuusyhtiöissä.

Tilikauden 2016 muutokset

tEUR	1.1.2016	0
Tulo-osuudet		0
Kurssierot		0
Luovutusvoitot/-tappiot		0
	31.12.2016	0

Tilikaudella 2015 Afarak myi osuutensa Speciality Super Alloys Inc. -nimisestä osakkuusyhtiöstä. Tästä kaupasta syntyi 0,3 miljoonan euron myyntitappio.

Tilikauden 2015 muutokset

tEUR	1.1.2015	92
Tulo-osuudet		2
Kurssierot		15
Luovutusvoitot/-tappiot		-109
	31.12.2015	0

13. Osuudet yhteisyrityksissä

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 konserni oli osallisen yhdessä yhteisyrityksessä, Synergy Africa Ltd:ssä, josta konserni omistaa 51 prosenttia. Yhdistyneestä kuningaskunnasta olevan Chromex Mining Ltd:n hankinta tilikaudella 2010 toteutettiin tämän yhteisyrityksen kautta. Chromex Mining Ltd:llä on kaivostoimintaa ja malmin etsintäoikeuksia eteläisessä Afrikassa. Synergy Africa on konsolidoitu yhteisyrityksenä konsernin taloudellisessa raportoinnissa 31.12.2010 alkaen. Johtuen kirjanpitostandardin muutoksesta vuonna 2012 yhdistelymenetelmä muuttui suhteellisen yhdistelyn menetelmästä pääomaosuusmenetelmäksi.

Tilinpäätösyhteenveto (100 % osuus) yhteisyrityksestä perustuen sen IFRS tilinpäätökseen ja investoinnin tasearvoon Afarakin konsernitilinpäätöksessä on esitetty alla:

tEUR	2016	2015
Liikevaihto	10 355	18 954
Liiketoiminnan muut tuotot	83	289
Materiaalit ja palvelut	-4 348	-13 595
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-1 199	-1 124
Suunnitelman mukaiset poistot	-906	-1 855
Liiketoiminnan muut kulut	-4 487	-2 017
Arvon alentumistappion peruutus, netto	2 127	0
Liikevoitto/-tappio	1 625	652
Rahoitustuotot	1 214	1 891
Rahoituskulut	-2 190	-3 093
Voitto/tappio ennen veroja	649	-549
Tuloverot	-422	306
Tilikauden voitto/tappio	227	-243
Konsernin osuus tuloksesta	116	-124
Tuloksen jakautuminen:		
Yhteisyrityksen omistajille	248	-86
Määräysvallattomille omistajille	-132	-38
	116	-124

Varat ja velat

tEUR	2016	2015
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet	5 656	4 187
Kaivokset ja mineraalivarat	30 875	24 543
Aineelliset hyödykkeet	3 016	2 824
Pitkäaikaiset varat yhteensä	39 547	31 555
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	304	1 239
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3 643	419
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteisyrityksen omistajilta	2 999	747
Rahavarat	1 653	1 264

Lyhytaikaiset varat yhteensä	8 599	3 669
Varat yhteensä	48 146	35 224
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	22 651	26 423
Korolliset velat yhteisyrityksen omistajille	28 134	32 573
Varaukset	3 837	1 665
Laskennallinen verovelka	8 738	7 046
Muut pitkäaikaiset velat yhteisyrityksen omistajille	5 549	5 624
Pitkäaikaiset velat yhteensä	68 909	73 332
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat ja muut velat	8 655	5 255
Ostovelat ja muut velat yhteisyrityksen omistajille	2 413	2 163
Lyhytaikaiset velat yhteensä	11 068	7 418
Velat yhteensä	79 977	80 750
Nettovelka	-31 831	-45 526
Konsernin omistusosuus	51 %	51 %
Yhteisyrityksen tasearvo	-16 234	-23 218

Vuoden 2016 lopussa Synergy Africa Groupilla oli 80 (65) työntekijää. Työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 2016 oli 72 (63).

ARVONALENTUMISTESTAUS YHTEISYRITYKSESSÄ

Arvonalentumistestauksen periaatteet

Synergy Africa Ltd, joka muodostaa Etelä-Afrikan kaivosliiketoiminnan operoiden Stellite ja Mecklenburgin kaivoksia, on suorittanut arvonalentumistestauksen suhteessa omaisuuden tasearvoihin 31.12.2016.

Synergy African tasetta on arvioitu, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä on havaittu, on arvioitu omaisuuserien jäljellä oleva arvo. Lisäksi joka vuosi arvioidaan liikearvo sekä kesken olevat investointiprojektit riippumatta siitä, onko niissä viitteitä arvonalentumisesta. Tilikauden 2016 lopussa Etelä-Afrikan kaivosliiketoiminnalla ei ollut taseessaan liikearvoa. Samoin kuin vuonna 2015 Synergy Africa arvioi, onko liiketoiminnassa viitteitä arvonalentumisesta, joten liiketoimintaan kuuluvat omaisuuserät testattiin arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksen seurauksena peruutettiin vuonna 2014 tehty arvonalentumiskirjaus johtuen suotuisista markkinaolosuhteista.

Arvonalentumistestien toteuttamistavasta

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvo eli saatavissa olevat arvioidut nettorahavirrat, jotka on diskontattu nykyarvoon. Käyttöarvon määrittäminen on perustunut testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty 6 prosentin pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu ottaen huomioon eri toimialojen pääomarakenteet, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Synergy Africa on hankkinut vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevat markkinatiedot julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Diskonttokoron määrittämisessä käytetyt markkinakorot vastaavat 31.12.2016 korkotasoa.

31.12.2016 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyyymi- ja kannattavuustasot. Hintaennusteissa on käytetty lähteenä riippumattomia markkinaennusteita. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Malleissa maanalainen tuotanto ei tule yksinomaan varoista, vaan osa tulee varannoista, joita ei ole vielä muutettu varoiksi. Tämä kasvattaa riskiä, että jotkut laadut saattavat vaihdella ja että osa tonneista ei ole taloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi on olemassa riski, että kulut voivat poiketa ennakoidusta, vaikka kulujen arvioinnissa on käytetty erityistä varovaisuutta.

Vuoden 2016 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat 28,31 % Mecklenburgin kaivoksen osalta ja 26,89 % Stelliten kaivoksen osalta. Stelliten kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät sekä avolouhoksen että sivukivimassan kierrätyksen tärypöytäteknologiaa käyttämällä. Mecklenburgin kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät vain maanalaisen kaivoksen. Stelliten kaivoksen käyttöaika on 17 vuotta ja Mecklenburgin kaivoksen käyttöaika on 14 vuotta.

Arvonalentumistestien tuloksia on arvioitu vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavien yksiköiden vastaavien omaisuuserien kirjanpitoarvoihin.

Arvonalentumistestien tulokset 31.12.2016

Arvonalentumistestauksen tuloksena Synergy Africa peruutti aiemmin tehdyn, Stelliten kaivokseen kohdistuneen arvonalentumiskirjauksen määrältään 26 miljoonaa Etelä-Afrikan randia, joka vastaa 1,8 miljoonaa euroa. Arvonalentumiskirjauksen peruutuksen perusteena olivat suotuisat markkinaolosuhteet. Arvonalentumistestaus tehtiin myös Mecklenburgin kaivoksen osalta. Arvonalentumistestauksen tuloksena Mecklenburgin kaivoksesta ei kirjattu arvonalentumista, koska kaivoksesta kerrytettävissä oleva määrä ylittää kirjanpitoarvon.

Testattaviin tase-eriin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja laskennallisilla verovelvoilla (liittyen kauppahintojen jaksottaiseen kirjaamiseen).

USD/ZAR –kurssilla on merkittävä vaikutus Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testauksessa. Testauksessa käytetty kurssi oli 13,72.

Arvonalentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Stelliten kaivos	<p>Rikaste: Avolouhos keskimäärin 289,000 tn/v vuosina 2017 - 2033</p> <p>Platinametallit: 4 465 troy-unssia/vuosi vuosina 2017 - 2027 ja keskimäärin 1 550 troy-unssia/vuosi vuosina 2028 - 2033</p>	<p>Etelä-Afrikan kromimalmi -UG2 CIF-hinnat muutettu FOM-hinnoiksi. Käytetty ulkopuolisten asiantuntijoiden (Heinz Pariser) hintaennusteita</p> <p>2018 platinametallien hintaennuste perustuu testaushetken markkinahintaan</p>	<p>Avolouhoksen kustannukset perustuvat toteutuneisiin kustannuksiin, joita on oikaistu uuden teknologian avulla saavutettavan paremman talteenottoasteen tuomilla kustannussäästöillä. Tämä kustannus on arvioitu ottaen huomioon avolouhoksen elinkaaren aikainen inflaatio. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 1 060 randia per myytävissä oleva kromitonni.</p>
Mecklenburgin kaivos	<p>Raakamalmi: Avolouhos 219 300 tn/v vuonna 2017 Maanalainen kaivos 38 300 tn vuonna 2017, 308 000 tn vuonna 2018 ja tuotannon odotetaan kasvavan keskimäärin 391 000 tonniin/v vuosina 2019 - 2030</p>	<p>Etelä-Afrikan kromimalmi - palamalmiin CIF-hinta muutettu vastaamaan FOM-hintoja. Käytetty ulkopuolisten asiantuntijoiden (Heinz Pariser) hintaennusteita</p>	<p>Maanalaisen kaivoksen kustannukset perustuvat kaivostiiimin kokemukseen maanalaisista kaivoksista inflaatiolla oikaistuna. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 658 randia per myytävissä oleva kromitonni.</p>

Synergy Africa on tehnyt arvonalentumistestauksen tulosten herkkyyksianalyysin arvioimalla kuinka paljon olennaisten oletusten pitäisi muuttua, että testauksessa saatu arvo laskisi kirjanpitoarvon tasolle. Tämän herkkyyksianalyysin 31.12.2016 tulokset on esitetty alla:

Kassavirtaa tuottava yksikkö	Muutos diskonttokorossa ennen veroja (vertattuna testauksessa käytettyyn korkotasoon)	Muutos vapaassa kassavirrassa (vuotuinen keskiarvo)	Muutos kassavirtaa tuottava yksikön keskimääräisessä tuotantokustannuksessa	Muutos kassavirtaa tuottavan yksikön keskimääräisessä käyttökatteessa
Stelliten kaivos	49,8 %-yksikköä	-73,1 %	3,7 %	-13,9 %-yksikköä
Mecklenburgin kaivos	25,4 %-yksikköä	-66,2 %	11,2 %	-30,9 %-yksikköä

14. Rahoitusvarat ja -velat

31.12.2015, tEUR

Pitkäaikaiset rahoitusvarat	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvot tase-erittäin
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		172	28 134		28 306
Myyntisaamiset ja muut saamiset			359		359
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset			3 512		3 512
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			25 930		25 930
Muut rahoitusvarat			487		487
Rahavarat			9 651		9 651
Rahoitusvarojen kirjanpitoarvo		172	68 073		68 245
Rahoitusvarojen käypä arvo		172	68 073		68 245

Pitkäaikaiset rahoitusvelat

Pitkäaikaiset korolliset velat				29	29
Muut rahoitusvelat				4 170	4 170

Lyhytaikaiset rahoitusvelat

Lyhytaikaiset korolliset velat				3 764	3 764
Ostovelat ja muut velat *				14 110	14 110

Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo

Rahoitusvelkojen käypä arvo				22 073	22 073
------------------------------------	--	--	--	---------------	---------------

31.12.2015, tEUR

Pitkäaikaiset rahoitusvarat	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvot tase-erittäin
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		597	33 165		33 763
Myyntisaamiset ja muut saamiset			441		441

Lyhytaikaiset rahoitusvarat

Lyhytaikaiset korolliset saamiset			3 519		3 519
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			23 407		23 407
Rahavarat			19 644		19 644

Rahoitusvarojen kirjanpitoarvo	0	597	80 176	0	80 773
Rahoitusvarojen käypä arvo	0	597	80 176	0	80 773

Pitkäaikaiset rahoitusvelat

Pitkäaikaiset korolliset velat				2 975	2 975
Muut rahoitusvelat				1 969	1 969

Lyhytaikaiset rahoitusvelat

Lyhytaikaiset korolliset velat				12 133	12 133
Ostovelat ja muut velat *				11 783	11 783

Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo				28 860	28 860
Rahoitusvelkojen käypä arvo				28 860	28 860

* Rahoitusinstrumentteihin kuulumattomat varat ja velat eivät sisälly lukuihin.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA

31.12.2016, tEUR

Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Muut rahoitusvarat			
--------------------	--	--	--

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat

Johdannaiset		0	
Yhteensä		0	

31.12.2015, tEUR

Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Muut rahoitusvarat			
--------------------	--	--	--

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat

Johdannaiset		0	
Yhteensä		0	

31.12.2016, tEUR

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Hankintameno 1.1.2016			40
Hankintameno 31.12.2016			40
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2016			-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2016			-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2016			0

31.12.2015, tEUR

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Hankintameno 1.1.2015			40
Hankintameno 31.12.2015			40
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2015			-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2015			-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2015			0

Korolliset velat

tEUR	2016	2015
Pitkäaikaiset		
Pankkilainat	0	2 970
Pääomalainat	0	5
Rahoitusleasingvelat	29	0
Yhteensä	29	2 975

Lyhytaikaiset		
Pankkilainat	3 515	5 071
Rahoitusleasingvelat	76	22
Luotollinen shekkitili	173	4 532
Muut korolliset velat	0	2 508
Yhteensä	3 764	12 133

tEUR	2016	2015
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärät		
Yhden vuoden kuluessa	76	22
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	29	0
	105	22

Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	76	70
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	29	20
	105	90

RAHOITUSRISKIT JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Afarak Group Oyj:n hallitus on kuvannut konsernin pääriskiryhmät hallituksen toimintakertomuksessa. Tässä osiossa kuvataan tarkemmalla tasolla konsernin rahoitus- ja hyödykeriskejä sekä näihin liittyviä herkkyyksianalyseja.

YHTEENVETO RAHOITUSVAROISTA JA LAINAJÄRJESTELYISTÄ

Rahoitusvarat 31.12.2016

Tilikauden operatiivisen tuloksen ja siitä kertyneen kassavirran lisäksi seuraavat alla mainitut tekijät ovat merkittävimmin vaikuttaneet konsernin rahoitusvarojen määrän muutokseen verrattuna edellisen tilikauden päätöshetken tilanteeseen:

Konsernin rahoitusvaroja ovat vähentäneet tilikauden aikana toteutetut investoinnit. Käyttöomaisuusinvestoinnit erikoismetallisegmentissä sisälsivät uuden pölynpoistojärjestelmän EWW:lle ja paineseulontajärjestelmän hankinnan Tavasin kaivoksen uudelle tuotantolaitokselle. Käyttöomaisuusinvestoinnit rautametallisegmentissä sisälsivät uunien tulenkestävien eristeiden uusimisen ja uusien tehdasajoneuvojen hankkimisen Mogale Alloysilla sekä malminetsintään liittyviä kuluja Vlakpoortin kaivoksella. Käyttöomaisuusinvestointien kassavirtavaikutus oli 2,6 miljoonaa euroa tilikauden aikana.

Myös rahoitusvelkojen takaisinmaksut tilikauden aikana vähensivät Konsernin rahoitusvaroja.

Rahavarat olivat tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 valtaosin korollisilla euro-, randi- ja dollarimääräisillä pankkitileillä. Korollisia vakuustalletuksia oli 0,0 (0,6) miljoonaa euroa. Muut rahoitusvarat koostuivat korollisista lainoista ja muista saamisista.

Yhdelle Yhtiön tytäryhtiöstä Maltalla on myönnetty 5,0 miljoonan USD:n luottolimiitti. Vuoden 2016 lopussa luottolimiitti ei ollut käytössä, mutta Yhtiö on antanut luottolimiitille 5,0 miljoonan USD:n takauksen.

Korolliset velat 31.12.2016

» Vaihuvakorkoisia velkoja rahoituslaitoksilta oli tilinpäätöshetkellä 3,5 (7,8) miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisia lainoja oli 0,2 (7,5) miljoonaa euroa.

- » Etelä-Afrikan lainojen korot on sidottu JIBAR-markkinakorkoon. 31.12.2016 korko oli 5,50 % (6,63 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 3,0 % (3,0 %) p.a.
- » Maltalaisen pankin lainalimiitin korko on sidottu LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2016 korko oli 0,98 % (0,54 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 3,75 % (3,75 %) p.a.
- » Turkkilaisen pankkilainan korko on sidottu LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2016 korko oli 0,69 % (0,45 %). Kiinteäkorkoisten lainojen korkomarginaali oli 0,75 % (0,75 %) p.a.

Pääoman hallinta

Konsernin pääomahallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääomakustannuksia. Osana tavoitteita konserni pyrkii ylläpitämään jatkuvan pääsyn laina- ja pääomamarkkinoille. Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti.

Pääomarakenne ja velkakapasiteetti otetaan huomioon investointipäätösten yhteydessä. Käytännössä pääomarakenteen hallintaan voidaan käyttää osinkopolitiikkaa, pääomanpalautuksia, omien osakkeiden takaisinostoja ja osakeanteja. Velkapääoman hallinnassa otetaan huomioon konsernin maksuvalmiuden turvaaminen. Konsernin sisäistä pääomarakennetta arvioidaan säännöllisesti tavoitteena sen optimointi esimerkiksi käyttämällä sisäisiä osinkoja ja oman pääoman korotuksia tai vähennyksiä.

Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on pitää omavaraisuusaste yli 50 %:ssa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 konsernin omavaraisuusaste oli 67,7 % (64,2 %).

Konsernin rahoituslaitoslainat sisältävät kovenantteja, joiden rikkominen voi vaikuttaa negatiivisesti Yhtiön taloudelliseen asemaan. Konsernia koskevat kovenantit ovat: Afarak Trading Limitedin korkokate ei saa olla alle 5, Afarak Trading Limitedin velanhoitokate pitää olla vähintään 3, Afarak Trading Limitedin velkaantuneisuusaste pitää olla alle 1, Konsernin substanssiarvon pitää olla yli 175 miljoonaa US-dollaria, Mogale Alloysin velanhoitokate pitää olla yli 1,4 ja Mogalen nettovelan suhde käyttökatteeseen pitää olla alle 1,5. Johto arvioi näitä kovenantteja säännöllisesti ja on yhteydessä kyseiseen pankkiin, jos on nähtävissä merkkejä, että kovenantteja rikotaan. Pankkien kanssa käytävissä keskusteluissa Yhtiö tekee kaikkensa selvittääkseen rikkomisen syyn ja esittääkseen talouslaskelmat, joilla kovenanttiehtojen rajoissa pysytään. Tilikauden päättyessä ei Afarak Trading Limitedillä eikä myöskään Mogale Alloysilla ollut kovenanttirikkomuksia.

Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin keskeisimmät rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, valuuttariski, korkoriski, luottoriski sekä hyödykeriski. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja soveltuvin osin lieventää rahoitusmarkkinoiden muutosten haitallisia vaikutuksia konsernin tulokseen. Konsernin riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy Afarak Group Oyj:n hallitus ja seurannasta vastaa hallituksen tarkastusvaliokunta. Käytännön toteutuksesta vastaa konsernin ja tytäryhtiöiden johto. Konsernin johto seuraa riskipositiota ja riskienhallintatoimenpiteitä säännöllisesti ja valvoo, että operatiivisessa toiminnassa noudatetaan konsernin toimintaohjeita ja riskienhallinnan periaatteita. Riskeistä ja riskienhallinnasta raportoidaan säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Keskeisimmät rahoitusinstrumentit konsernin taseessa ovat pankkilainat, luottolimiitit, leasingvelat, muut pitkäaikaiset velat, käteinen raha sekä lyhytaikaiset talletukset ja rahamarkkinasijoitukset. Näiden rahoitusinstrumenttien tarkoituksena on konsernin yrityskauppojen ja operatiivisen toiminnan rahoitus. Konsernilla on myös muita rahoitusvelkoja sekä -saamisia, kuten myyntisaamiset ja ostovelat, jotka aiheutuvat sen operatiivisesta toiminnasta.

(i) Maksuvalmiusriski

Konsernissa arvioidaan ja seurataan liiketoiminnan vaatiman investointi- ja käyttöpääomarahoituksen määrää säännöllisesti, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Rahoituksen

saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita rahoituslaitoksia ja rahoitusmuotoja sekä sopimalla rahoituslimiittejä.

Mikäli maksuvalmiusriskit realisoituisivat, se todennäköisesti aiheuttaisi viivästyskorkoja ja mahdollisesti vaikeuttaisi yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa, mikä voisi jatkossa vaikuttaa niihin hinta- ja muihin ehtoihin, joilla konserni hankkii tuotantopanoksia tai rahoitusta.

Konsernin velkojen maturiteettijakauma oli tilinpäätöshetkellä seuraava:

31.12.2016, tEUR

Rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk kuluessa	Maksut 6-12 kk kuluessa	Maksut 1-2 vuoden kuluessa	Maksut 2-5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 v. kuluttua
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	3 515	-3 674	-3 430	-164	-80	0	0
Rahoitusleasingvelat	105	-105	-38	-38	-29	0	0
Osto- ja muut velat	18 280	-18 280	-14 110	0	-4 170	0	0
Pankkitililimiitit	173	-173	-173	0	0	0	0
Yhteensä	22 073	-22 232	-17 751	-202	-4 279	0	0

31.12.2015, tEUR

Rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk kuluessa	Maksut 6-12 kk kuluessa	Maksut 1-2 vuoden kuluessa	Maksut 2-5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 v. kuluttua
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	8 042	-8 527	-2 744	-2 314	-3 469	0	0
Rahoitusleasingvelat	22	-22	-12	-10	0	0	0
Osto- ja muut velat	13 310	-13 310	-11 243	-82	-1 984	0	0
Pankkitililimiitit	4 532	-4 532	-4 532	0	0	0	0
Yhteensä	25 904	-26 391	-18 530	-2 407	-5 454	0	0

(ii) Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti muun muassa Turkissa, Maltalla ja Etelä-Afrikassa, minkä vuoksi konserni altistuu valuuttakurssiriskeille. Lisäksi huomattava osa konsernin myynnistä on valuuttamääräistä. Riskit aiheutuvat sekä suoraan kaupallisista kassavirroista että välillisesti valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta konsernin kilpailukykyyn. Siltä osin kun konsernin sisäiset valuuttamääräiset lainat on luokiteltu nettosijoitukseksi tytäryhtiöön, valuuttakurssimuunnoksesta aiheutuva ero on esitetty omassa pääomassa muuntoerona.

Konserniin kohdistuu tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan liittyvä valuuttariski. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin ja Etelä-Afrikan randin kurssimuutokset euroon nähden vaikuttavat merkittävästi Konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Liiketoiminnan rahavirrat ovat USD-määräisiä, kun taas suuri osa kuluista on ZAR-määräisiä. Etelä-Afrikan randin kurssivaihtelulla on merkittävä vaikutus sekä konsernin tuloslaskelmaan että taseeseen. Riskienhallinnallaan konserni pyrkii lisäksi saamaan eri valuutoissa olevat sisääntulevat ja ulosmenevät rahavirrat sekä saamiset ja velat samansuuruisiksi.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu saamisten ja velkojen valuuttajakaumaa ja sen muutosta verrattuna edelliseen tilinpäätökseen.

31.12.2016, tEUR	EUR valuuttakurssi	1	1,0887	0,7340	3,1765	16,9530
		EUR	USD	GBP	TRY	ZAR
Rahavarat (EUR)		1 943	5 537	121	235	1 815
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 282	21 182		217	1 346
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)				32 924	181	1 108
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-1 216	-660		-588	-11 307
Lainat ja muut velat (EUR)		-173	-3 067		-154	-4 569
Valuuttajakauma, netto (EUR)		4 836	22 991	33 045	-109	-11 607
Valuuttajakauma, netto (ko. valuutassa)		4 836	24 235	28 292	-405	-167 802

31.12.2015, tEUR	EUR valuuttakurssi	1	1,0887	0,7340	3,1765	16,9530
		EUR	USD	GBP	TRY	ZAR
Rahavarat (EUR)		4 026	13 768	118	227	1 504
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 514	22 521		41	3 048
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)			821	913	377	8 229
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-3 784	-828	-15	-473	-5 258
Lainat ja muut velat (EUR)		-1 913	-8 061		-335	-6 768
Valuuttajakauma, netto (EUR)		31 738	28 222	1 016	-162	755
Valuuttajakauma, netto (ko. valuutassa)		31 738	30 725	746	-515	12 807

Alla on esitetty valuuttakurssimuutosten vaikutus konsernitaseen 31.12.2016 valuuttamääräisten erien arvoihin verrattuna konsernitaseen laadinnassa käytettyyn kurssiin. Johtuen valuuttakurssien korkeasta volatiliteetista vaihteluväli on pidetty +/- 20 prosentissa.

31.12.2016

	USD	GBP	TRY	ZAR
20% vahvistuminen	5 748	8 261	-27	-2 902
15% vahvistuminen	4 057	5 831	-19	-2 048
10% vahvistuminen	2 555	3 672	-12	-1 290
5 % vahvistuminen	1 210	1 739	-6	-611
0% ei muutosta	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-1 095	-1 574	5	553
-10% heikentyminen	-2 090	-3 004	10	1 055
-15% heikentyminen	-2 999	-4 310	14	1 514
-20% heikentyminen	-3 832	-5 507	18	1 934

31.12.2015

	USD	GBP	TRY	ZAR
20% vahvistuminen	7 055	254	-41	189
15% vahvistuminen	4 980	179	-29	133
10% vahvistuminen	3 136	113	-18	84
5 % vahvistuminen	1 485	53	-9	40
0% ei muutosta	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-1 344	-48	8	-36
-10% heikentyminen	-2 566	-92	15	-69
-15% heikentyminen	-3 681	-132	21	-99
-20% heikentyminen	-4 704	-169	27	-126

JOHDANNAISET

Konsernin altistuminen valuuttakurssiriskeille liittyy pääasiassa Konsernin liiketoimintoihin (liikevaihto ja kulut syntyvät vieraassa valuutassa).

Valuuttajohdannaiset, jotka arvostetaan raportointipäivän käypään arvoon, aiheuttavat ajoituseroja käypien arvojen ja suojattujen operatiivisten tapahtumien välillä. Käypien arvojen muutokset johdannaisissa, jotka on tarkoitettu suojaamaan tulevaa kassavirtaa, mutta joita ei ole arvostettu suojauslaskennan periaatteiden mukaan, vaikuttavat Konsernin tulokseen kyseisellä tilikaudella. Taustalla olevat valuuttakaupat realisoituvat tulevaisuudessa.

(iii) Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille, kun konserniyhtiöt ottavat lainaa tai tekevät muita rahoitussopimuksia tai tekevät likviditeetin hallintaan liittyviä talletuksia tai muita sijoituksia. Lisäksi korkojen muutokset voivat muuttaa konsernin varojen käypää arvoa. Konsernin liiketoiminnan tulot ja liiketoiminnan rahavirrat ovat pääosin riippumattomia markkinakorkojen vaihtelusta.

Korkoriskin hallitsemiseksi velkarahoituksessa on käytetty vaihtuva- ja kiinteäkorkoisia instrumentteja, ja tarvittaessa johdannaisia, kuten koronvaihtosopimuksia. Tilikauden 2016 lopussa konsernin korollinen velka oli pääasiassa vaihtuvakorkoista eikä koronvaihtosopimuksia ollut voimassa. Tavoitteena on, että lainojen maturiteetti toisaalta vastaa liiketoiminnan tarpeita ja toisaalta jakautuu erimittaisiin jaksoihin, mikä hajauttaa konsernin rahoitusriskejä. Vaihtuvakorkoisessa rahoituksessa lainojen korot on pääsääntöisesti sidottu eri maiden markkinakorkoihin (Iso-Britannia, Etelä-Afrikka), joiden muutokset vaikuttavat konsernin rahoituksen kokonaiskustannuksiin ja kassavirtoihin.

Konsernin korolliset saamiset ovat pääosin laina- ja kauppahintasaamisia. Konsernin korollisia lainoja on käsitelty edellä. Korollisten velkojen ja saamisten jako kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin oli seuraava tilinpäätöshetkillä 31.12.2016 ja 31.12.2015:

Saamisten ja velkojen korkoperusta (tuhansina euroina)

	31.12.2016	31.12.2015
Kiinteäkorkoiset		
Varat	3 500	3 500
Velat	-212	-7 521
Kiinteäkorkoiset varat ja velat, netto	3 288	-4 021
Vaihtuvakorkoiset		
Varat	28 300	33 184
Velat	-3 476	-7 755
Vaihtuvakorkoiset varat ja velat, netto	24 541	25 429
Korolliset nettovelat	27 829	21 408

Seuraavassa taulukossa on kuvattu markkinakorkojen muutoksen karkeata vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan, mikäli talletusten ja lainojen korot muuttuisivat. Analyysissä on huomioitu vain vaihtuvakorkoiset rahoitusvarat ja -velat. Alla oleva herkkyysanalyysi on suuntaa-antava ja se koskee ensisijaisesti tulevaa kahdentoista kuukauden kautta, jos taserakenne vastaisi tilinpäätöshetken 31.12.2016 tilannetta ja jos valuuttakursseissa ei tapahtuisi muutoksia.

31.12.2016

Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-2,00%	-566	70	-496
-1,50%	-424	52	-372
-1,00%	-283	35	-248
-0,50%	-141	17	-124
0,00%	0	0	0
0,50%	141	-17	124
1,00%	283	-35	248
1,50%	424	-52	372
2,00%	566	-70	496

31.12.2015

Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-2,00%	-664	155	-509
-1,50%	-498	116	-381
-1,00%	-332	78	-254
-0,50%	-166	39	-127
0,00%	0	0	0
0,50%	166	-39	127
1,00%	332	-78	254
1,50%	498	-116	381
2,00%	664	-155	509

(iv) Luottoriski

Luottoriski voi realisoitua, mikäli konsernin kanssa vastapuolena kauppa-, sijoitus tai muussa sopimuksessa oleva vastapuoli ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan, jolloin siitä seuraisi taloudellista vahinkoa konsernille. Konsernin toimintaohjeet määrittelevät asiakkaiden ja vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sijoitustransaktioissa ja johdannaissopimuksissa, sekä lisäksi likvidien varojen sijoitusperiaatteet. Merkittävimmissä myyntisopimuksissa vastapuolen luottokelpoisuustiedot tarkistetaan. Konsernin luottoriskit eivät toistaiseksi ole realisoituneet merkittävässä määrin.

Konsernin tärkeimmät asiakkaat ovat isoja kansainvälisiä teräsyhtiöitä tai terässektorin välittäjiä, joiden kanssa on yleensä pitkä toimintahistoria. Koska asiakkaat edustavat yhtä teollisuuden sektoria, merkittävät muutokset tämän sektorin kannattavuudessa voivat kasvattaa luottoriskiä.

Afarak Group Oyj:n hallitus on määritellyt konsernin emoyhtiön kassanhallinnan periaatteet, joiden mukaisesti rahavarat on talletettu ainoastaan lyhytaikaisesti vakavaraisiin rahoituslaitoksiin, joihin konsernilla on liiketoimintasuhteet. Keskeisten vastapuolien riskiluokitusta seurataan aika ajoin.

Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen luottotappioiden määrä oli 1,6 (0,0) miljoonaa euroa. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa tilinpäätöshetkellä 31.12. saamisten kirjanpitoarvoa ja jakaantuu seuraavasti:

Luokka	tEUR 31.12.2016	tEUR 31.12.2015
Korolliset rahoitusvarat		
Rahat ja pankkisaamiset	9 651	19 644
Saamiset lähipiiriltä	31 634	36 073
Muut korolliset saamiset	166	611
Korolliset rahoitusvarat yhteensä	41 451	56 328
Korottomat rahoitusvarat		
Myyntisaamiset	21 508	23 407
Muut lyhytaikaiset saamiset	5 671	6 507
Myynti- ja muut saamiset osakusyrytykseltä	2 925	2 289
Pitkäaikaiset saamiset	5 926	6 070
Korottomat rahoitusvarat yhteensä	36 007	38 273
Yhteensä	77 458	94 601

(v) Hyödykeriski

Konserni on altistunut useiden myytävien ja ostettavien tuotteiden, materiaalien ja hyödykkeiden hintariskille. Myös raaka-aineiden häiriöttömän saatavuuden turvaaminen on keskeistä teollisille prosesseille.

Hintariskiä raaka-aineissa ja hyödykkeissä hallitaan hinnoittelupolitiikan kautta siten, että hinnanmuutokset raaka-aineissa ja hyödykkeissä pystyttäisiin siirtämään myyntihintoihin. Tämä ei aina ole kuitenkaan mahdollista tai hinnanmuutoksen siirtämisessä myyntihintoihin saattaa olla viivettä sopimuksellisista tai kilpailullisista syistä johtuen.

Konsernin yksiköt, joilla on teollista tuotantoa, altistuvat raaka-aineiden ja hyödykkeiden saatavuuden, laadun ja hinnan muutoksille. Pientenääkseen näitä riskejä konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät sopimaan pitkän aikavälin sopimuksia tunnettujen vastapuolien kanssa, mutta aina tämä ei ole mahdollista vakiintuneiden kansainvälisten toimintatapojen takia. Koska pääsääntöisesti konsernin liiketoiminta-alueiden hyödykkeiden hintariskejä ei ole mahdollista tai taloudellisesti perusteltua suojata johdannaissopimuksilla, konsernilla ei ole hyödykkeisiin liittyviä voimassa olevia johdannaissopimuksia 31.12.2016.

HERKKYYSANALYYSI – ERIKOISMETALLISEOSLIIKETOIMINTA

Alla on kuvattu konsernin erikoismetalliseosliiketoiminnassa tuotetun matalahiilisen ferrokromin myyntihinnan muutoksen vaikutusta konsernin liikevoittoon ja omaan pääomaan olettaen, että EUR/USD-vaihtokurssi pysyy vakiona. Analyysin lähtökohtana on joulukuun 2016 hintataso. Koska tuotteen hinta määritellään Yhdysvaltain dollareissa, voi valuuttakurssin muutoksella olla merkittävä vaikutus konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Alla olevassa taulukossa täyden kapasiteetin määräksi on simulointitarkoituksessa asetettu 36 000 tonnia vuodessa ja oletuksena on, että tuotetaan vain yhtä ferrokromilaatua. Ferrokromin tuotannossa käytetään useita eri raaka-aineita, kuten kromiittirikastetta ja ferropiikromia. Käytännössä pääraaka-aineiden hinta muuttuu kuitenkin samansuuntaisesti lopputuotteen myyntihinnan kanssa, vaikka korrelaatio ei ole täydellinen ja ajoituksessa saattaa olla eroja. Tämän vuoksi nettovaikutus konsernin liikevoittoon olisi todennäköisesti alhaisempi kuin alla esitetyssä taulukossa. Myös sähkönkäyttö tuotannossa on huomattavaa, ja siksi sähkön hinnalla on merkittävä vaikutus kannattavuuteen. Sähkön hinta ei korreloi hyödykkeiden hinnan muutoksen kanssa.

Tilikausi 2016

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
		tEUR	tEUR
2,64	20%	23 190	22 031
2,53	15%	17 393	16 523
2,42	10%	11 595	11 015
2,31	5%	5 798	5 508
2,20	0%	0	0
2,09	-5%	-5 798	-5 508
1,98	-10%	-11 595	-11 015
1,87	-15%	-17 393	-16 523
1,76	-20%	-23 190	-22 031

Tilikausi 2015

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
		tEUR	tEUR
2 72	20 %	23 129	21 973
2 61	15 %	17 347	16 480
2 49	10 %	11 565	10 986
2 38	5 %	5 782	5 493
2 27	0 %	0	0
2 15	-5 %	-5 782	-5 493
2 04	-10 %	-11 565	-10 986
1 93	-15 %	-17 347	-16 480
1 81	-20 %	-23 129	-21 973

HERKKYYSANALYYSI – RAUTAMETALLISEOSLIIKETOIMINTA

Rautametalliseosliiketoiminnan tuotantoyksikön Mogale Alloysin tuotevalikoimaa voi muuttaa melko nopeasti ja joustavasti. Siksi liiketoiminnan herkkyydestä raaka-aineiden hintamuutoksille voidaan antaa vain karkeita arvioita. Tuotannon vuotuinen kokonaiskapasiteetti on kaikkiaan noin 110 000 tonnia. Olettaen, että kaikki tuotanto olisi plasmaferrokromia, mikä on yksinkertaistus tositalanteesta, ja käyttäen loppuvuoden 2016 hintaindikaatiota plasmaferrokromille myyntihintojen muutosten vaikutusta havainnollistetaan karkealla tasolla seuraavassa taulukossa. Käytännössä tulee lisäksi ottaa huomioon, että myyntihinnan muutosten lisäksi valuuttakurssien, raaka-aineiden sekä myös sähkön hinnanmuutoksilla voi olla merkittävä vaikutus kannattavuuteen.

Etelä-Afrikassa sähköntuotanto, -hinnoittelu ja -toimitus on valtaosin yhden yrityksen, Eskomin, käsissä. Mogale Alloys saattaa tulevaisuudessa osallistua Eskomin sähkön takaisinosto-ohjelmaan.

Tilikausi 2016

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1,44	20%	28 160	20 275
1,38	15%	21 120	15 206
1,32	10%	14 080	10 137
1,26	5%	7 040	5 069
1,20	0%	0	0
1,14	-5%	-7 040	-5 069
1,08	-10%	-14 080	-10 137
1,02	-15%	-21 120	-15 206
0,96	-20%	-28 160	-20 275

Tilikausi 2015

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1 10	20%	20 903	15 050
1 06	15%	15 677	11 288
1 01	10%	10 451	7 525
0 97	5%	5 226	3 763
0 92	0%	0	0
0 87	-5%	-5 226	-3 763
0 83	-10%	-10 451	-7 525
0 78	-15%	-15 677	-11 288
0 74	-20%	-20 903	-15 050

15. Vaihto-omaisuus

tEUR	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	21 552	16 389
Keskeneräiset tuotteet	83	117
Valmiit tuotteet	26 789	28 646
Yhteensä	48 424	45 152

16. Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset

tEUR	2016	2015
Myyntisaamiset	21 508	23 407
Lainasaamiset	487	415
Korolliset saamiset	3 512	3 519
Siirtosaamiset	3 664	3 307
Tuloverosaamiset	2 699	5 058
Muut saamiset	4 422	5 073
Yhteensä	36 292	40 779

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät vuokrasopimukseen, henkilöstökuluihin, ALV-saamisiin ja lainasaamisten korkojaksotuksiin. Saamisten arvot tilikauden päätöshetkellä vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä vakuuksien käypää arvoa huomioon ottamatta siinä tapauksessa, että toiset sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Myyntisaamisten ikäjakauma tilikauden päätöshetkellä

tEUR	2016	2015
Erääntymättömät	11 624	12 708
Erääntyneet, alle 1 kk	8 108	10 936
Erääntyneet, 1 - 2 kk	651	96
Erääntyneet, 2 - 3 kk	211	99
Erääntyneet, yli 3 kk	914	-432
Myyntisaamiset yhteensä	21 508	23 407

17. Rahavarat

tEUR	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	9 609	18 793
Vakuustalletukset yhteensä	3	508

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

tEUR	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	9 609	18 793
Likvidit sijoitukset	42	851
Yhteensä	9 651	19 644

18. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

	Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma tEUR
31.12.2014	259 562 434	255 317 717	23 642
Suunnattu osakeanti	3 478 261	3 478 261	0
31.12.2015	263 040 695	258 795 978	23 642
Suunnattu osakeanti	0	500 000	0
31.12.2016	263 040 695	259 295 978	23 642

Yhtiön osakkeella ei ole nimellisarvoa.

Alla on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

YLIKURSSIRAHASTO

Aiemmin voimassa olleeseen osakeyhtiölakiin perustuen yhtiöllä on ylikurssirahasto, jonne on kirjattu osakeanneissa tehdyistä osakemerkinnöistä osakkeen silloisen nimellisarvon ylittänyt osuus.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUNTOERO

Muuntoerorahasto sisältää ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OMAT OSAKKEET

31.12.2016 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 744 717 (4 244 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,42 (1,61) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2016 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon ei sisälly Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 295 978 (258 795 978).

Yhtiön tytäryhtiöt eivät omista Afarak Group Oyj:n osakkeita.

HALLITUKSEN OSAKEANTIVALTUUTUKSET

11.5.2016 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään Yhtiön omien osakkeiden hankinnasta.

Valtuutuksen nojalla voidaan hankkia Yhtiön vapaalla omalla pääomalla enintään 15 000 000 omaa osaketta. Perustuen osakeyhtiölakiin hallitus ei voi toteuttaa valtuutusta omien osakkeiden hankkimisesta kuitenkaan siltä osin kuin Yhtiön tai sen tytäryhtiön hallussa tai panttina olevien omien osakkeiden yhteenlaskettu määrä ylittäisi hankinnan jälkeen 10 prosenttia kaikista osakkeista. Valtuutus kattaa osakkeiden hankinnan sekä julkisessa kaupankäynnissä NASDAQ Helsinki Oy:ssä että julkisen kaupankäynnin ulkopuolella. Hankittavista osakkeista maksettavan vastikkeen tulee perustua markkinahintaan.

Omien osakkeiden hankinnan toteuttamisessa voidaan tehdä pääomamarkkinoilla tavanomaisia johdannais-, osakelainaus- tai muita sopimuksia lain ja määräysten puitteissa. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään hankkimisesta muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen) laissa määrätyin edellytyksin.

Omien osakkeiden hankkimista koskevaa valtuutusta voidaan käyttää muun muassa Yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, yrityskauppojen ja muiden järjestelyiden rahoittamiseksi ja toteuttamiseksi, Yhtiön osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen luovutettaviksi tai mitätöitäviksi. Osakkeiden hankinta alentaa Yhtiön jakokelpoista vapaata omaa pääomaa.

Valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset ja se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

KAUPANKÄYNTITIEDOT

Afarak Group Oyj:n osake on listattu Lontoon pörssin päämarkkinalla ja NASDAQ Helsingin pörssissä. Afarakin osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena Lontoon pörssissä tunnuksella AFRK ja NASDAQ Helsingissä kaupankäyntitunnuksella AFAGR. ISIN-koodi on FI0009800098 ja kauppaa käydään Englannin punnissa ja euroissa.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA OSAKKEIDEN VAIHTO

Yhtiön osakkeen kurssi vaihteli vuoden 2016 aikana Lontoon pörssissä 0,28 (0,25) ja 0,38 (0,33) Iso-Britannian punnan välillä ja Helsingin pörssissä 0,39 (0,33) ja 0,90 (0,67) euron välillä. Afarakin osakkeen päätöskurssi tilikauden päättyessä 31.12.2016 oli Lontoossa 0,38 (0,33) punttaa ja Helsingissä 0,78 (0,40) euroa. Osakekannan 263 040 695 (263 040 695) osaketta markkina-arvo 31.12.2016 päätöskurssilla oli Lontoossa 98,6 (85,5) miljoonaa punttaa ja Helsingissä 203,9 (105,7) miljoonaa euroa.

Kokonaisvaihto oli Lontoossa 2 451 925 (13 248) kappaletta ja Helsingissä 36 108 050 (38 224 080) kappaletta, mikä edustaa Lontoossa 0,93 % (0,01 %) ja Helsingissä 13,73 % (14,53 %) tilinpäätöshetkellä rekisteröidystä osakekannasta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Yhtiöllä oli 31.12.2016 yhteensä 5 140 (31.12.2015 yhteensä 4 433) osakkeenomistajaa, joista hallintarekisteröityjä oli yhdeksän. Liikkeeseenlaskettujen osakkeiden lukumäärä 31.12.2016 oli 263 040 695 (263 040 695) osaketta.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016

Osakkeenomistaja	Osakkeita	%
1 Nordea Bank Finland Oyj	160 190 656	60,9
2 Hino Resources Co. Ltd *	36 991 903	14,1
3 Joensuun Kauppa ja Kone Oy	12 176 240	4,6
4 Hanwa Company Limited	9 000 000	3,4
5 Kankaala Markku Olavi	7 066 116	2,7
6 Hukkanen Esa Veikko	4 164 848	1,6
7 Afarak Group Oyj	3 744 717	1,4
8 Skandinaviska Enskilda Banken AB	3 714 181	1,4
9 Clearstream Banking S.A.	1 791 530	0,7
10 Lemmetti Juhani	1 065 034	0,4
Yhteensä	239 905 225	91,2
Muut osakkeenomistajat	23 135 470	8,8
Osakkeita yhteensä	263 040 695	100,0

*Viimeisimmän, 21.6.2016 julkistetun Hino Resources Co. Ltd:n ("Hino") liputusilmoituksen mukaan Hinolla on 36 991 903 Afarak Group Oyj:n osaketta. Hino omistamat osakkeet vastaavat 14,06 prosentin osuutta Yhtiön osakkeiden kokonaismäärästä tilinpäätöshetkellä.

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat yhteensä 8 266 116 (7 813 287) Afarak Group Oyj:n osaketta 31.12.2016, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt omistivat itse suoraan sekä lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvaltauyhteisöidensä kautta. Tämä vastaa noin 3,1 (3,0) prosenttia Yhtiön kaikista liikkeellelasketuista, 31.12.2016 kaupparekisteriin merkityistä osakkeista.

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2016

Osakkeita	Omistajien lkm	%-osuus omistajista	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
1-100	806	15 68	48 707	0 02
101-1 000	2 372	46 15	1 272 843	0 48
1 001-10 000	1 632	31 75	5 786 185	2 20
10 001-100 000	287	5 58	7 801 039	2 97
100 001-1 000 000	32	0 62	7 176 798	2 73
1 000 001-10 000 000	8	0 16	31 596 324	12 01
yli 10 000 000	3	0 06	209 358 799	79 59
Yhteensä	5 140	100 00	263 040 695	100 00
joista hallintarekisteröityjä	9	0 18	167 328 388	63 61
Liikkeeseenlaskettu määrä			263 040 695	100 00

Osakkeenomistajat osakasryhmittäin 31.12.2016

	% osakekannasta
Suomalaiset osakkeenomistajat	18,83%
jotka jakautuvat seuraavasti:	
Liikkeyritykset	6,85%
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,29%
Kotitaloudet	11,70%
Ulkomaiset osakkeenomistajat	81,17%
Yhteensä	100,00%
joista hallintarekisteröityjä	63,61%

19. Osakeperusteiset maksut

Yhtiöllä on kolme kannustinjärjestelmiin liittyvää optio-ohjelmaa: I/2005, I/2008 ja I/2011.

Ohjelman I/2005 optio-oikeuksia annetaan osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen Afarak Group Oyj:n johtoon kuuluville henkilöille ja muille avainhenkilöille sekä lisäksi Yhtiön hallituksen päättämille konserniyhtiöiden hallituksiin, johtoon ja henkilökuntaan kuuluville henkilöille. Ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 700 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika on porrastettu eri kirjaintunnuksilla merkityillä optio-oikeuksilla aikavälille 1.7.2007 - 30.6.2015 ja osakkeiden merkintähinta välille 0,32 - 0,78 euroa (osingoilla- ja pääomanpalautuksilla oikaistuna). Afarak Group Oyj:n osakkeiden lukumäärä voi I/2005 optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena nousta enintään 2 700 000 uudella osakkeella. Merkintähinnat kirjataan optio-ohjelman ehtojen mukaisesti sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Optio-ohjelma I/2008 on myönnetty yhtiön entiselle toimitusjohtajalle Alwyn Smitille lokakuussa 2008. Ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita hintaan 2,18 euroa/osake (osingoilla ja pääomanpalautuksilla oikaistuna). Osakkeiden merkintäaika on alkanut 1 450 000 optio-oikeuden osalta 1.10.2009 ja 1 450 000 optio-oikeuden osalta 1.10.2010. Osakkeiden merkintäaika päättyy kaikkien osakkeiden osalta 31.12.2015. Afarak Group Oyj:n osakkeiden lukumäärä voi I/2008 optio-oikeuksilla tehtävien merkintöjen seurauksena nousta enintään 2 900 000 uudella osakkeella.

Optio-ohjelman I/2011 optio-oikeuksia on myönnetty Yhtiön avainhenkilöille hallituksen suosituksen mukaisesti. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 6 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika eri kirjaintunnuksilla ja vuosilla merkityillä optio-oikeuksilla on 1.7.2014 - 1.8.2017. Merkintähinta lasketaan Yhtiön osakkeen volyymipainotetun keskihinnan mukaan ja se vaihtelee sarjasta riippuen.

Afarakin johtoon kuuluville henkilöille on myönnetty optio-ohjelman I/2005 optio-oikeuksia A -, B-, C-, D-, E- ja F-sarjasta yhteensä 1 175 000 kappaletta, optio-ohjelmasta I/2008 yhteensä 2 900 000 kappaletta ja optio-ohjelmasta I/2011 yhteensä 6 291 997 kappaletta, joista 99 999 optiota lunastettu jättäen 6 191 998 optiota vielä lunastamattomaksi. Optiot on kirjattu tilinpäätökseen IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin mukaisesti. Osakeperusteiset optiot raukeavat, mikäli niitä ei ole lunastettu ehtojen mukaisesti niiden myöntämisestä. Optiojärjestelyjen keskeiset ehdot on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Toukokuussa 2015 Yhtiö päätti myöntää toimitusjohtajalleen Alistair Ruitersille 1 000 000 Yhtiön osaketta. Sopimuksen mukaan nämä osakkeet annetaan kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin toimitusjohtajana. Ruiters sai ensimmäiset 500 000 osaketta 14.9.2016. Toinen palvelusvuosi toimitusjohtajana olisi tullut täyteen 22.5.2017. Koska toinen palvelusvuosi ei tullut täyteen Ruitersin erottua toimitusjohtajan tehtävästä, toisesta osake-erästä Ruiters tulee saamaan osakkeita toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 322 581 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta. Vielä merkitsemättömän osakeosuuden arvo vuoden päättyessä oli 121 505 euroa.

14.8.2015 Afarak ilmoitti, että Yhtiön hallitus oli päättänyt tarjota 3 478 261 Yhtiön uutta osaketta ("Uudet Osakkeet") Gujo Investments (Pty) Limitedille, joka on yksi Mogale Alloysin (yhtiö hankittu toukokuussa 2009) myyjistä 11.10.2012 tiedotetun sovintosopimuksen mukaisesti. Osakeannin täytäntöönpanon jälkeen kauppahinta on kokonaisuudessaan maksettu. Kaikki Uudet Osakkeet on merkitty, ja Yhtiön hallitus on hyväksynyt merkinnät. Merkintähinta 1 739 130,50 euroa (0,50 euroa osakkeelta) on kokonaisuudessaan maksettu niillä saatavilla, joita myyjillä on ollut Mogale Alloysin hankintaan liittyvän sovinnon perusteella.

Joulukuussa 2016 Yhtiö päätti myöntää uudelle toimitusjohtajalleen Guy Konsbruckille 1 000 000 Yhtiön osaketta. Nämä osakkeet annetaan kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin. Toimitusjohtaja saa ensimmäiset 500 000 osaketta, kun ensimmäinen syntymisjakso on tullut täyteen 15.1.2018. Toiset 500 000 osaketta toimitusjohtaja saa 15.1.2019. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,81 euroa osakkeelta. Arvo vuoden päättyessä oli 0 euroa, koska uuden toimitusjohtajan palvelussuhteen aloituspäivä on 15.1.2017.

Optiojärjestely	Osakeoptiot. myönnetty henkilökunnalle 2012	Osakeoptiot. myönnetty toimitusjohtajalle 2008	Osakeoptiot. myönnetty toimitusjohtajalle 2008	Osakeoptiot. myönnetty henkilökunnalle 2010
Järjestelyn luonne	Myönnetyt osakeoptiot	Myönnetyt osakeoptiot	Myönnetyt osakeoptiot	Myönnetyt osakeoptiot
Myöntämispäivä	1.4.2012	28.10.2008	28.10.2008	17.5.2010
Myönnettyjen instrumenttien määrä	6 191 998	1 450 000	1 450 000	100 000
Tunnus	I/2011	I/2008	I/2008	F (I/2005)
Osakkeiden merkintäaika	1.7.2014-1.8.2017	1.10.2010-31.12.2015	1.10.2009-31.12.2015	1.7.2012-30.6.2015
Osinkokorjaus	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Toteutushinta jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla oikaistuna	0,00 – 0,86	2,18	2,18	0,78
Osakehinta myöntämispäivänä	0,90	1,26	1,26	1,00
Sopimuksen mukainen voimassaoloaika (vuosina)	1,1 – 3,1	5,3	6,3	3,0

Oikeuden syntymisehdot	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun ja tavoiteosakekurssitaso	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun
Toteutus	Osakkeina	Osakkeina	Osakkeina	Osakkeina
Odotettu volatilitiitti	45 %	44 %	44 %	56 %
Odotettu option voimassa-oloaika myöntämispäivänä (vuosina)	5,3 vuotta	5,0 vuotta	5,0 vuotta	5,1 vuotta
Riskitön korko	2,24%	4,33%	4,33%	3,11%
Odotetut osingot (osinkotuotto)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Odotetut henkilöstövähennykset (myöntämispäivänä)	0	0	0	0
Myöntämispäivänä määritetty instrumentin käypä arvo/osake (euroa)	0,14 – 0,46	0,33	0,33	1,06
Arvonmäärittäminen	Up and in Call	Black & Scholes	Black & Scholes	Black & Scholes

Optioiden kauden aikaiset muutokset ja painotetut keskimääräiset lunastushinnat ovat seuraavat:

	Jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla oikaistu toteutushinta painotettuna keskiarvona	Optio-oikeuksien määrä, kpl
	EUR/osake	
Tilikauden 2015 alussa	0,83	9 191 998
Rauenneet optiot	0,78	100 000
Rauenneet optiot	2,18	2 900 000
Tilikauden 2015 lopussa	0,26	6 191 998
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden 2015 lopussa	0,26	2 100 000
Tilikauden 2016 alussa	0,26	6 191 998
Tilikauden 2016 lopussa	0,26	6 191 998
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden 2016 lopussa	0,26	2 100 000

Tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakeoptioiden lunastushinnat ja raukeamisajat on esitetty seuraavassa:

Raukeamisvuosi	Toteutushinta (euro)	Osakkeiden määrä
2017	0,00-0,86	6 900 000

Yllä esitetty toteutushinta vastaa alkuperäistä toteutushintaa oikaistuna osinkojen ja pääomapalautusten vaikutuksella ennen varsinaista yhtiökokousta 2017.

20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana:

tEUR	31.12.2015	Kurssierot	Tuloslaskelmaan kirjattu	Yritysjärjestelyt ja -myynnit	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset:					
Realisoitumattomat kulukirjaukset	608	-12	934		1 530
Eläkevastuut	815		6		964
Muuntoero	1 127		-3		1 124
Konsernieliminoinnit	710	-35	289		964
Yhteensä	3 260	-47	1 226	0	4 439
Laskennalliset verovelat:					
Muut jaksotuserot	1 002	120	-111		1 011
Yhteensä	5 949	824	-916	0	5 857

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2015 aikana:

tEUR	31.12.2014	Kurssierot	Tuloslaskelmaan kirjattu	Yritysjärjestelyt ja -myynnit	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset:					
Realisoitumattomat kulukirjaukset	1 587	-7	-972		608
Eläkevastuut	988		-173		815
Muuntoero	983		187	-43	1 127
Konsernieliminoinnit	608	-30	132		710
Yhteensä	4 166	-37	-826	-43	3 260
Laskennalliset verovelat:					
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	6 395	-504	-944		4 947
Muut erät	1 805	-182	-621		1 002
Yhteensä	8 200	-686	-1 565	0	5 949

21. Varaukset

tEUR	Ympäristö- ja ennallistamisvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2016	8 177	1 231	9 408

Varausten lisäykset	133	445	578
Käytetyt ja puretut varaukset	-242	-412	-654
Diskonttauksen vaikutus	642	0	642
Kurssierot	937	-121	816
31.12.2016	9 647	1 143	10 790

tEUR	2016	2015	
Pitkäaikaiset varaukset	10 691	9 309	
Lyhytaikaiset varaukset	99	99	
Yhteensä	10 790	9 408	

Taseen pitkäaikaiset varaukset liittyvät konsernin tuotantolaitosten ja kaivosten ympäristö- ja ennallistamisvastuisiin. Varaukset perustuvat arvioon tulevista vastuista.

22. Eläkevelat

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyistä valtaosa on maksupohjaisia järjestelyjä, joista on tilikaudella kirjattu laajaan tuloslaskelmaan kuluksi noin 0,8 (0,8) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernin saksalaisella tytäryhtiöllä on voimassaoleva etuuspohjainen eläkejärjestely, johon liittyvät veloitteet on määritetty vakuutusmatemaattisin menetelmin, ja eläketurvaan liittyen taseeseen on kirjattu varaus. Veloitteen nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla oli 31.12.2016 noin 20,1 (18,7) miljoonaa euroa, minkä konserni on katsonut myös vastaavan eläkejärjestelyn nettovastuuta tilinpäätöshetkellä. Konsernilla ei ole hallussaan eläkejärjestelmään kuuluvia varoja.

Etuuspohjaisten järjestelyjen vastuut

tEUR	2016	2015
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	25 896	24 101
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-5 799	-5 367
Nettomääräinen velka	20 097	18 734

Veloitteen nykyarvon muutokset

tEUR	2016	2015
Velvoite 1.1.	24 101	24 454
Maksetut etuudet	-783	-781
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	364	393
Korkokulut	524	510

Vakuutusmatemaattiset voitot (tappiot)	1 690	-475
Velvoitteen tasearvo 31.12.	25 896	24 101

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset

tEUR	2016	2015
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	5 367	4 500
Järjestelyyn kuuluvien varojen korkotuotot	122	98
Maksetut etuudet	-144	-131
Varojen tuotto / tappio	81	511
Järjestelyyn suoritettavat maksut	374	389
Varojen käypä arvo 31.12.	5 799	5 367

Järjestelyt on hoidettu vakuutusyhtiön kautta ja näin ollen järjestelyyn kuuluvien varojen erittelyä ei ole saatavana.

Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut kulut

tEUR	2016	2015
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-364	-393
Etuusperäisen nettovelan (tai omaisuuserän) nettokorko	-402	-412
	-766	-805

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut kulut

tEUR	2016	2015
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn velkoihin	-205	-81
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn varoihin	-81	-511
Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset	1 895	-393
	1 609	-986

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli 0,08 (0,50) miljoonaa euroa vuonna 2016.

Merkittävimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	2016	2015
Diskonttokorko	1,75 %	2,22 %
Odotettu eläköitymisikä	63	63

Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	3,69 %	1,83 %
Ennustettu palkkojen nousu - %	3,0%	3,0%
Inflaatio	2,25 %	2,25 %

Eläköitymisiin on odotettu olevan Saksan lainsäädännön mukainen (RVAGAnpG 2007), samoin eläketason nousun on odotettu olevan Saksan eläkelainsäädännön mukainen. Eläkevastuiden laskennassa on sovellettu lisäksi saksalaista "Richttafeln 2005 G":n mukaista eliniänodotetta.

TURKIN TYÖSUHTEIDEN PÄÄTTÄMISEEN LIITTYVÄ KULUVARAUS

Turkissa voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti konsernin tytäryhtiöllä on velvollisuus kiinteisiin kertamaksusuorituksiin työntekijöille, joiden työsuhde päättyy eläköitymisestä tai muista syistä kuin eroamisesta tai erottamisesta johtuen. Tämän velvoitteen määrän määrittäminen perustuu Turkin hallituksen palkkakattotasoon. IAS 19 standardin mukaisesti aktuaarilaskelmamenetelmiä on käytetty velkojen määrän arvioinnissa. 31.12.2016 tämän vastuun määrä oli 0,8 (0,8) miljoonaa euroa.

23. Ostovelat ja muut korottomat velat

tEUR	2016	2015
Pitkäaikaiset		
Muut velat	4 170	1 969
Yhteensä	4 170	1 969
Lyhytaikaiset		
Lyhytaikaiset velat lähipiirille	6	6
Ostovelat	13 291	9 673
Velat osakkuusyriyksille	339	209

Siirtovelat	4 349	4 797
Saadut ennakot	200	100
Tuloverovelka	4 655	6 036
Muut velat	274	579
Yhteensä	23 114	21 400

1.8 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

1.8.1 Konsernirakenne 31.12.2016

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak doo Belgrade	Serbia	100,00	0,00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak Investments Ltd	Malta	100,00	99,99
Afarak Mining Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100,00	0,00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Destiny Spring Investments 4 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100,00	0,00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99,00	0,00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100,00	0,00
Metal ve Maden ic ve Dis Pazarlama Tic Ltd, Sti	Turkki	97,76	0,00
Mogale Alloys (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	90,00	0,00
Afarak Trading Ltd	Malta	100,00	0,00
Rekylator Oy	Suomi	100,00	100,00
Rekylator Invest Oy	Suomi	100,00	0,00
Rekylator Wood Oy	Suomi	100,00	0,00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100,00	100,00
Türk Maadin Sirketi A.S.	Turkki	98,75	98,75

Yhteisyritykset

Synergy Africa Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37,74	0,00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41,05	0,00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	44,24	0,00

Osakkuusyhtiöt

Incap Furniture Oy	Suomi	24,06	12,45
Valtimo Components Oyj *	Suomi	24,90	24,90

* Afarakin omistusosuus Valtimo Components Oyj:ssä voi nousta 39,23 %:iin, jos aiemmin myytyjä ja sittemmin pantattuja osakkeita ei makseta Afarakille käteisenä.

Afarak lakkautti Afarak Suomen vuonna 2015.

Afarak myi omistuksensa Speciality Super Alloys Inc.-nimisessä osakkuusyhtiössä vuonna 2015. Tästä kaupasta syntyi 0,3 miljoonan euron luovutustappio vuonna 2015.

Dezzo Trading 184 (Pty) Ltd, Didox (Pty) Ltd, PGR 17 Investments (Pty) Ltd, and Waylox Mining (Pty) Ltd poistettiin yritysrekistereistä 31.12.2015.

1.8.2 Lähipiiritapahtumat

Afarak Group Oyj:n lähipiiriin kuuluvat:

- yhteisöt ja henkilöt, jotka käyttävät yhteisössä yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa
- tytäryhtiöt
- yhteisyritykset
- osakkuusyhtiöt
- Afarak Group Oyj:n ja edellä mainittujen yhteisöjen avainhenkilöt

Lähipiiritapahtumat konsernin johtoon kuuluvien henkilöiden kanssa

KPA 2:8 § 4 mom tarkoittama liitetieto

tEUR	2016			2015		
	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003 lähtien	60		0	58	
Koncar Danko	Toimitusjohtaja 11.2.2013 – 20.5.2015, Hallituksen jäsen 11.8.2010 – 7.5.2015	0		86	0	0
Lillja Michael	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016	54		120	0	0
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, Puheenjohtaja 17.6.2009 – 7.5.2015	60		0	58	
Parodi Afredo	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016, Puheenjohtaja 8.5.2015 – 12.5.2016		26		66	
Smart Bernice	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 7.5.2015				19	
Alistair Ruiters	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, Toimitusjohtaja 21.5.2015 – 9.12.2016	360	178	242		183
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		80	0	47	

Ivan Jakovcic	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, Puheenjohtaja 12.5.2016 lähtien	68		39		
Scott Keith	Hallituksen jäsen 12.5.2016 - 9.12.2016	35				
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016 lähtien	35				
Yhteensä		414	363	178	448	287
					183	

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, yllä olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot, vaikka palkkatulot eivät liity hallitusjäsenyyteen.

Väistyvälle toimitusjohtajalle maksettiin 360 000 euron vuosipalkka. Lisäksi hän sai 500 000 Yhtiön osaketta 14.9.2016 kannustinpalkkiona ensimmäisestä täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Toinen palvelusvuosi toimitusjohtajana olisi tullut täyteen 22.5.2017. Koska toinen palvelusvuosi ei tullut täyteen Ruitersin erottua toimitusjohtajan tehtävästä, toisesta 500 000 osake-erästä Ruiters tulee saamaan osakkeita toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 322 581 osaketta. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi.

Toimitusjohtajalla ei ole lakisääteisen työeläkkeen lisäksi muita eläke-etuuksia, eikä eläkkeelle jäänti-ikää ole määritelty.

Johdon työsuhde-etuudet

tEUR	2016	2015
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	366	258
Yhteensä	366	258

Johdon työsuhde-etuudet sisältävät Afarak Group Oyj:n johtoryhmän työsuhde-etuudet lukuun ottamatta toimitusjohtajaa, jonka työsuhde-etuudet on esitetty erikseen.

RAHOITUSJÄRJESTELYT LÄHIPIIRIN KANSSA

Konsernilla on 28,1 (32,6) miljoonan euron lainasaaminen ja 8,5 (7,9) miljoonan euron myynti- ja muut lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltään. Konsernilla on 0,3 (0,2) miljoonan euron osto- ja muut velat yhteisyrityksille. Korkotuotto yhteisyritykseltä oli 0,8 (1,0) miljoonaa euroa tilikaudella 2016.

Konsernilla oli 31.12.2016 yhteensä 3,5 (3,5) miljoonan euron lainasaaminen Kermas Ltd:ltä.

MUUT LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konserni on tilikauden 2016 aikana myynyt tuotteita ja tarjonnut palveluita lähipiiriin kuuluville tahoille ja yhteisyrityksille yhteensä 0,4 (0,4) miljoonan euron arvosta. Lisäksi konserni osti raaka-aineita yhteisyritykseltä yhteensä 4,6 (12,0) miljoonalla eurolla.

Osinkotuotot osakkuusyhtiöiltä olivat yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

Tilinpäätöshetkellä 2016 konsernin emoyhtiöllä oli yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa lyhytaikaisia lainasaamisia Yhtiön hallituksen jäseniltä.

1.9 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUUMUKSET

1.9.1 KIINNITYKSET JA TAKAUKSET

Konsernilla oli 31.12.2016 3,5 (8,0) miljoonan euron rahalaitoslaina, jonka vakuudeksi konserni on antanut tasearvoltaan yhteensä 53,6 (64,2) miljoonan euron vakuudet, jotka koostuvat kiinteistökiinnityksistä ja muusta omaisuudesta. Lisäksi Konsernin yhtiöt ovat antaneet käteispannteja yhteensä 0,1 (0,1) miljoonaa euroa. Muiden vakuuksien määrä 31.12.2016 oli yhteensä 0,0 (0,5) miljoonaa euroa. Afarak Group Oyj:n antamat takaukset kolmansien osapuolien lainoista olivat 31.12.2016 0,2 (1,3) miljoonaa euroa.

1.9.2 KONSERNIN RAHOITUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT KOVENANTTIEHDOT

Yhdelle konsernin tytäryhtiöstä Maltalla, Afarak Trading Ltd, myönnettiin maltalaisesta pankista luottolimiitti vuonna 2013. Tilikauden 2016 päättyessä limiitistä oli käytössä 3,2 miljoonaa US-dollaria (3,1 miljoonaa euroa), ja lainasopimukseen sisältyviä kovenantteja ei ole rikottu vuonna 2016.

Konsernin etelä-afrikkalaisella tytäryhtiöllä, Mogale Alloysilla, oli myös lainasopimuksia paikallisten pankkien kanssa. Lainojen kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä 5,9 miljoonaa randia (0,4 miljoonaa euroa). Nämä lainat on esitetty tilinpäätöksessä lyhytaikaisissa veloissa. Lainasopimukseen sisältyviä kovenantteja ei ole rikottu vuonna 2016..

1.9.3 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokra- ja käyttöleasingsopimusten vuokravastuut olivat yhteensä noin 0,4 (0,7) miljoonaa euroa. Vuokrasopimusten pituudet ovat tavallisesti kahdesta viiteen vuotta, ja normaalisti niihin liittyy mahdollisuus jatkaa vuokrasopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimusten indeksi-, uudistamis- ja muut ehdot poikkeavat toisistaan. Vuokrasopimusten vakuudeksi konserniyhtiöt olivat antaneet käteistalletuksia noin 0,0 (0,0) miljoonaa euroa tilikauden päättyessä.

1.9.4 AFARAK OYJ:N ANTAMAT VAKUUKSET

Afarak Group Oyj on antanut takauksia kesäkuussa 2011 myydyin konsernin entisen tytäryhtiön Junnikkala Oy:n lainoihin. Takaukset ovat voimassa 30.6.2018 asti. Myynnin yhteydessä sovittiin, että Junnikkala maksaa palkkiona Afarak Group Oyj:lle kaksi prosenttia vuodessa taatusta määrästä. Tilikauden lopussa lainojen, joista takaus on annettu, määrä oli noin 0,2 (1,3) miljoonaa euroa.

1.10 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

12.1.2017 Afarak ilmoitti, että se on solminut kaivospalvelusopimuksen Pholagolwa Miningin kanssa jatkaakseen tuotantoa Mecklenburgin avolouhoksella. Avolouhoksen seinämiä pidennetään parhaillaan 40 metristä 65 metriin. Tuotantoon odotetaan päästävän pian ja täysi tuotanto, jota voidaan jatkaa kuuden kuukauden ajan, uskotaan saavutettavan huhtikuuhun mennessä. Täysi tuotanto tulee olemaan 30 000 tonnia kromimalmia kuukaudessa ja koko avolouhosprojektin tuotannon odotetaan yltävän hieman yli 200 000 tonnin kromimalmia. Avolouhosprojekti helpottaa myös pääsyä maanalaisen kaivoksen alueelle. Maanalaisella kaivoksella on 4,5 miljoonan kromimalmitonnin potentiaali. Kaivoskuilun rakentaminen on aikataulutettu alkamaan myöhemmin tänä vuonna.

18.1.2017 Afarak ilmoitti, että Afarak Mogalen ja Mogale Alloys Workers Trustin välillä on solmittu sopimus, jolla Afarak Mogale ostaa kaikki Workers Trustin hallussa olevat Afarak Mogalen osakkeet. Vuonna 2009 silloinen Ruukki Group, nykyinen Afarak Group hankki 90 % Afarak Mogalesta. Loput 10 % omisti Mogale Alloys Workers Trust. Viimeisten viiden vuoden aikana Mogale Alloys Workers Trustin edunsaajat ovat esittäneet useita pyyntöjä Afarak Groupille ostaa loputkin 10 % yhtiöstä. Useiden vuosien neuvottelujen jälkeen lopultakin saavutettiin sopimus Workers Trustin ja Afarak Mogalen välillä. Sopimuksen on hyväksynyt Workers Trustin edunsaajien enemmistö. Afarak Mogale on tehnyt 64,9 miljoonan Etelä-Afrikan randin tarjouksen lopuista 10 %:sta siten, että osakkeet siirtyvät Afarak Mogalelle osakkeiden takaisinosto-ohjelmalla kahdeksan vuoden jakson aikana, minkä Workers Trust hyväksyi.

17.3.2017 Afarak ilmoitti vastaanottaneensa arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 mukaisen liputusilmoituksen Yhtiön osakkeenomistajilta Joensuun Kauppa ja Kone Oy ja Esa Hukkanen ("osakkeenomistajat"). Ilmoituksen mukaan osakkeenomistajat olivat tehneet sopimuksen käyttää äänioikeuttaan Afarak Group Oyj:ssä yhdessä. Heidän yhteenlaskettu osakkeiden määrä ylitti 5 %:n liputusrajan. Heidän yhteenlaskettu osuus Yhtiön osakkeista ja äänistä on 6,05 %.

17.3.2017 Afarak ilmoitti, että Markku Kankaala on jättänyt eroilmoituksensa Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenyydestä. Tämän seurauksena Yhtiön hallitus koostuu viidestä jäsenestä seuraavaan yhtiökokoukseen saakka.

22.3.2017 Afarak ilmoitti vastaanottaneensa arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 mukaisen liputusilmoituksen ryhmältä Yhtiön osakkeenomistajia ("osakkeenomistajat"). Ilmoituksen mukaan osakkeenomistajat olivat tehneet sopimuksen käyttää äänioikeuttaan Afarak Group Oyj:ssä yhdessä. Heidän yhteenlaskettu osakkeiden määrä ylitti 10 %:n liputusrajan. Heidän yhteenlaskettu osuus Yhtiön osakkeista ja äänistä on 10,01 % ja heidän yhteenlaskettu osakkeiden ja äänien kappalemäärä on 26 325 048.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

TULOSLASKELMA (FAS)

tEUR	Liitetieto	31.12.2016	31.12.2015
LIIVEVAIHTO	1	1 482	1 259
Liiketoiminnan muut tuotot	2	0	57
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-1 401	-861
Eläkekulut		-8	-4
Muut henkilösivukulut		-19	-30
Henkilösivukulut yhteensä		-27	-34
Henkilöstökulut yhteensä		-1 068	-895
Poistot ja arvonalentumiset	3		
Suunnitelman mukaiset poistot		-12	-5
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-12	-5
Liiketoiminnan muut kulut	4	-2 265	-1 951
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)		-1 863	-1 535
Rahoitustuotot ja -kulut:	5		
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		1 882	1 093
Muilta		20	488
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-51	-51
Muille		-175	-110
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		1 676	1 420
VOITTO (TAPPIO) ENNEN VEROJA		-186	-115
Tuloverot	6		
Tilikauden ja aik. tilikausien verot		0	0
TILIKAUDEN TULOS		-186	-115

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

TASE (FAS)

tEUR	Liitetieto	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet	7		
Koneet ja kalusto		1	14
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		1	14
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		215 931	215 931
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		8 015	8 015
Sijoitukset yhteensä		223 946	223 946
Pysyvät vastaavat yhteensä		223 947	223 960
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		43 105	47 965
Muut korottomat saamiset		0	128
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		43 105	55 388
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		1	1
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		9 667	9 318
Saamiset omistajayhteisöiltä		1 166	1 164
Muut korolliset saamiset		31	181
Muut korottomat saamiset		3	8
Siirtosaamiset		13	192
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		10 881	10 865
Rahat ja pankkisaamiset		291	603
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		54 277	59 561
VASTAAVAA YHTEENSÄ		278 224	285 521

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

TASE (FAS)

tEUR	Liitetieto	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
	10		
Osakepääoma		23 642	23 642
Ylikurssirahasto		25 223	25 223
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		241 257	246 433
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-13 953	-13 839
Tilikauden voitto/tappio		-186	-115
Oma pääoma yhteensä		275 983	281 345
VIERAS PÄÄOMA			
	11		
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Velat saman konsernin yrityksille		1 248	1 248
Velat omistusyhteisyrityksille		0	5
Pitkäaikaiset velat yhteensä		1 248	1 254
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Velat saman konsernin yrityksille		162	113
Ostovelat		11	77
Ostovelat saman konsernin yrityksille		150	86
Muut velat		458	441
Siirtovelat		212	206
Lyhytaikaiset velat yhteensä		993	922
Vieras pääoma yhteensä		2 241	2 176
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		278 224	283 521

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

tEUR	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto/tappio	-186	-115
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	12	5
Arvonalentumiset netto	-809	
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	142	-60
Rahoitustuotot ja -kulut	-894	-1361
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-1 735	-1 530
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	6	-1 134
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	8	-324
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 721	-2 988
Konserniyrityksiltä saadut korot	945	1 014
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	20	166
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-225	-110
Maksetut välittömät verot	34	1
Liiketoiminnan rahavirta	-947	-1 917
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytä- ja osakkuusyhtiöihin	0	6
Aineellisten ja aineettomien varojen myynti	2	0
Investointien rahavirta	2	6
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	5 719	7 929
Lyhytaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	84	10
Annetut pitkäaikaiset lainat konserniyhtiöille	0	-555
Lyhytaikaisten lainasaamisten takaisinmaksut	6	15
Pääomanpalautus	-5 176	-5 106
Rahoituksen rahavirta	633	2 293
Rahavarojen muutos	-312	382
Rahavarat tilikauden alussa	603	221
Rahavarat tilikauden lopussa	291	603
Rahavarojen muutos	-312	381

2. EMOYHTIÖN ERILLISTILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT (FAS)

2.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LASKENTAPERIAATTEET

Yhtiö on laatinut tilinpäätöksen kotimaisen kirjanpitolainsäädännön ja normiston (FAS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on esitetty erikseen omana tasekirjan osana.

Tytäryritysten ja osakkuusyritysten omistusosuudet ja tiedot liittämistä konserniin on esitetty liitetiedoissa.

Kaikki luvut on esitetty tuhansina euroina, ellei erikseen ole toisin mainittu.

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Yhtiön sijoitukset osakkuusyritysten osakkeisiin ja velkakirjainstrumentteihin on esitetty taseessa mahdollisilla arvonalentumisilla alennettuun hankintamenuun. Konserni- ja osakkuusyrityksiltä saadut osingot on kirjattu tuloslaskelman rahoitustuottoihin.

Yhtiön käyttöomaisuus on merkitty taseeseen poistoilla vähennettyyn hankintamenuun. Muut omaisuuserät on merkitty taseeseen hankintamenuun tai tätä alempaan todennäköisen arvoonsa. Velkaerät on merkitty hankinta-arvoon. Lainasaamiset tytä- ja konserniyhtiöiltä on arvostettu nimellisarvoonsa.

JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Käyttöomaisuuden hankintamenot poistetaan ennalta laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Poistosuunnitelmat on määritetty kokemukseräisesti.

Käyttöomaisuushyödyke	Poistoprosentti ja poistomenetelmä
Aineettomat oikeudet	5 vuoden tasapoisto
ATK-laitteet	2 vuoden tasapoisto
Muu koneet ja kalusto	5 vuoden tasapoisto

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Taseen ulkomaanrahan määräiset erät on kirjattu Suomen valuutaksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Tuloslaskelman erissä on käytetty tapahtumapäivän kurssia.

PÄÄTTYNEEN JA EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN KESKINÄINEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikausi ja vertailukausi ovat olleet molemmat kalenterivuosia, ja siten pituudeltaan vertailukelpoisia. Yhtiö on aktiivisesti uudelleenjärjestellyt toimintaansa, mikä on edellyttänyt useita omistus- ja rahoitusjärjestelyjä. Näillä tapahtumilla on ollut merkittävä kertaluonteinen vaikutus yhtiön tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoitusasemaan, mikä vaikeuttaa vertailukelpoisuutta ja tulevaisuuden ennakkointia.

2.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Liikevaihto

tEUR	2016	2015
Toimialoittainen jakauma:		
Palveluiden myynti	1 482	1 259
Yhteensä	1 482	1 259
Maantieteellinen jakauma:		
Suomi	3	3
EU-maat	786	616
Muut maat	693	640
Yhteensä	1 482	1 259

2. Liiketoiminnan muut tuotot

tEUR	2016	2015
Muut tuottoerät	0	57
Yhteensä	0	57

3. Poistot ja arvonalentumiset

tEUR	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot		
Koneet ja kalusto	-12	-5
Yhteensä	-12	-5

4. Liiketoiminnan muut kulut

tEUR	2016	2015
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-72	-19
Toimitilakulut	-20	-63
Kone- ja kalustokulut	-77	-77
Matkakulut	-54	-32
Edustuskulut	0	-14
Markkinointikulut	0	-9
Hallintokulut	-1 762	-1 720
Muut liikekulut	-279	-17
Yhteensä	-2 265	-1 951

5. Rahoitustuotot ja -kulut

tEUR	2016	2015
Korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 882	1 093
Muilta	20	488
Korko- ja rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-51	-51
Muille	-175	-110
Yhteensä	1 676	1 420

6. Tuloverot

tEUR	2016	2015
Tilikauden voitto	-186	-115
Oikaisut tilikauden voittoon verotettavan tulon laskemiseksi	-784	26
Verotettava tulo	-970	-88
Ennakkoverot	0	-34
Tilikauden verotettavan tulon perusteella tehty jaksotus	0	34
Tilikauden laskettu vero	0	0
Verotuksessa vahvistettujen tappioiden käyttö	0	0
Tuloslaskelman tuloverot, netto	0	0
Tuloverosaaminen	0	34

2.3 TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

7. Käyttöomaisuushyödykkeet

tEUR	2016	2015
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	277	283
Vähennykset	-2	-6
Hankintameno 31.12.	275	277
Kertyneet poistot 1.1.	263	258
Tilikauden poistot	11	5
Kertyneet poistot 31.12.	274	263
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	14

8. Sijoitukset

	Osakkeet konserniyrityksissä	Osakkeet omistusyhtes- yrityksissä	Saamiset konserniyrityksiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	285 979	8 153	19 618	313 750
Hankintameno 31.12.2016	285 979	8 153	19 618	313 750
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-70 048	-8 153	-11 603	-89 804
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-70 048	-8 153	-11 603	-89 804
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	215 931	0	8 015	223 946

Tytär- ja yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak doo Belgrade	Serbia	100,00	0,00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak Investments Ltd	Malta	100,00	99,99
Afarak Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100,00	0,00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Destiny Spring Investments 4 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100,00	0,00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99,00	0,00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100,00	0,00
Metal ve Maden ic ve Dis Pazarlama Tic Ltd, Sti	Turkki	97,76	0,00
Mogale Alloys (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	90,00	0,00
Afarak Trading Ltd	Malta	100,00	0,00
Rekylator Oy	Suomi	100,00	100,00
Rekylator Invest Oy	Suomi	100,00	0,00
Rekylator Wood Oy	Suomi	100,00	0,00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100,00	100,00
Türk Maadin Sirketi A.S.	Turkki	98,75	98,75

Yhteisyritykset

Synergy Africa Ltd	Iso-Britannia	51 00	0,00
Chromex Mining Ltd	Iso-Britannia	51 00	0,00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37 74	0,00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41 05	0,00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	44,24	0,00

Osakkuusyhtiöt

Incap Furniture Oy	Suomi	24,06	12,45
Valtimo Components Oyj *	Suomi	24,90	24,90

* Afarakin omistusosuus Valtimo Components Oyj:ssä voi nousta 39,23 %:iin, jos aiemmin myytyjä ja sittemmin pantattuja osakkeita ei makseta Afarakille käteisenä.

Afarak lakkautti Afarak Suissen vuonna 2015.

Afarak myi omistuksensa Speciality Super Alloys Inc.-nimisessä osakkuusyhtiössä vuonna 2015. Tästä kaupasta syntyi 0,3 miljoonan euron luovutustappio vuonna 2015.

Dezzo Trading 184 (Pty) Ltd, Didox (Pty) Ltd, PGR 17 Investments (Pty) Ltd, and Waylox Mining (Pty) Ltd poistettiin yritysrekistereistä 31.12.2015

9. Saamiset

tEUR	2016	2015
Saamiset konserniyrityksiltä		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset ja muut saamiset	43 105	47 887
Korkosaamiset	0	78
Yhteensä	43 105	47 965
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	7 304	7 304
Myyntisaamiset	2 345	1 967
Korkosaamiset	3	35
Siirtosaamiset	15	12
Yhteensä	9 667	9 318
tEUR		
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	12	19
Arvonlisäverosaamiset	19	162
Yhteensä	31	181

Muut korottomat saamiset

tEUR	2016	2015
Pitkäaikaiset		
Siirtosaamiset	0	128
Yhteensä	0	128
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1	1
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	1 166	1 164
Muut saamiset	3	8
Yhteensä	1 170	1 174
Siirtosaamiset		
Tuloverosaamiset	0	34
Korkotuottojen jaksotus	1	1
Muut siirtosaamiset	12	158
Yhteensä	13	192

2.4 TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

10. Oma pääoma

tEUR	2016	2015
Osakepääoma		
Osakepääoma 1.1.	23 642	23 642
Osakepääoma 31.12.	23 642	23 642
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto 1.1.	25 223	25 223
Ylikurssirahasto 31.12.	25 223	25 223
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	2016	2015
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	246 433	249 800
Osakeanti	0	1 739
Pääomanpalautus	-5 176	-5 106
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	241 257	246 433
Voittovarat	2016	2015
Voittovarat 1.1.	-13 839	-13 644
Edellisen tilikauden voitto/tappio	-115	-195
Voittovarat 31.12.	-13 953	-13 839
Tilikauden tulos	-186	-115
Oma pääoma yhteensä	275 983	281 345
Vapaasta omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	2016	2015

Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta 1.1.	-13 953	-13 839
Tilikauden voitto/tappio	-186	-115
Voittovarot yhteensä 31.12.	-14 139	-13 953
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	241 527	246 433
Jakokelpoiset varat yhteensä 31.12.	227 388	232 480

11. Velat

Pitkäaikaiset velat

tEUR

Korolliset pitkäaikaiset velat	2016	2015
Velat saman konsernin yrityksille	1 248	1 248
Yhteensä	1 248	1 248
Korottomat pitkäaikaiset velat	2016	2015
Velat omistusyhteisyrityksille	0	5
Yhteensä	0	5

Lyhytaikaiset velat

tEUR

Korolliset lyhytaikaiset velat	2016	2015
Muut velat saman konsernin yrityksille	50	50
Yhteensä	50	50
Korottomat lyhytaikaiset velat	2016	2015
Ostovelat	11	77
Ostovelat saman konsernin yrityksille	150	86
Muut velat	458	441
Muut velat saman konsernin yrityksille	112	63
Siirtovelat	212	206
Yhteensä	942	872

Optio-oikeudet

Yhtiön optio-ohjelmat on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiöllä on optio-ohjelmat I/2005 (oikeuttaa merkitsemään enintään 2 700 000 osaketta), I/2008 (oikeuttaa merkitsemään enintään 2 900 000 osaketta, kaikki optiot myönnetty konsernin entiselle toimitusjohtajalle) ja I/2011 (oikeuttaa merkitsemään enintään 6 900 000 osaketta).

2.5 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

MEUR	31.12.2016	31.12.2015
Tytäryhtiöiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	3,1	11,9
Muiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	0,2	1,3
Takaukset ja vastuusitoumukset yhteensä	3,3	13,2

Yhtiön eläkevastuut

Yhtiön eläkevastuut ovat TyEL:n mukaiset.

2.6 MUUT LIITETIEDOT

Yhtiön antamat lähipiirilainat

Yhtiöllä on lyhytaikaisia lainasaamisia hallituksen nykyisiltä ja aiemmilta jäseniltä yhteensä 13 (102) tuhatta euroa.

Liitetiedot henkilöstöstä

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (kaikki toimihenkilöitä)	2016	2015
Toimihenkilöt	3	3
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut (verotusarvoin), tEUR	2016	2015
Toimitusjohtaja	360	425
Hallituksen jäsenet	363	286

Väistyvälle toimitusjohtajalle maksettiin 360 000 euron vuosipalkka. Lisäksi hän sai 500 000 Yhtiön osaketta 14.9.2016 kannustinpalkkiona ensimmäisestä täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Toinen palvelusvuosi toimitusjohtajana olisi tullut täyteen 22.5.2017. Koska toinen palvelusvuosi ei tullut täyteen Ruitersin erottua toimitusjohtajan tehtävästä, toisesta 500 000 osake-erästä Ruiters tulee saamaan osakkeita toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 322 581 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta. Vielä merkitsemättömän osakeosuuden arvo vuoden päättyessä oli 121 505 euroa. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi.

Toimitusjohtajalla ei ole lakisääteisen työeläkkeen lisäksi muita eläke-etuuksia, eikä eläkkeelle jäänti-ikää ole määritelty.

OSAKEPÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT JA TIEDOT OSAKKEENOMISTAJISTA

Muutokset osakkeiden määrässä ja osakepääomassa

31.12.2016 Afarak Group Oyj:n rekisteröity osakkeiden määrä oli 263 040 695 (263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,59 (23 642 049,59) euroa.

31.12.2016 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 744 717 (4 244 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,42 (1,61) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2016 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon ei sisälly Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 295 978 (258 795 978).

14.9.2016 Afarak ilmoitti, että se on toteuttanut 500 000 Yhtiön osakkeen ("osake") siirron Yhtiön hallussa olevista omista osakkeista toimitusjohtaja Alistair Ruitersille. Osakkeiden siirto tehtiin Yhtiön toukokuussa 2016 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen valtuuttamana. Toimitusjohtajalle annetut osakkeet muodostavat osan toimitusjohtajan osakeperusteista palkitsemiskokonaisuutta.

Yhtiön osakkeita ja osakepääomaa koskevat liitetiedot sekä tiedot osakkeenomistajista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Yhtiö on konsernin emoyritys.

Afarak Group Oyj, kotipaikka Helsinki (osoite: Unioninkatu 20-22, 00130 Helsinki)

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OMISTUS

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2016 yhteensä 8 266 116 (7 813 287) kappaletta Afarak Group Oyj:n osakkeita, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt itse, lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvaltauyhteisöidensä kautta omistivat. Tämä vastaa noin 3,1 (3,0) prosenttia Yhtiön kaikista liikkeellelasketuista, 31.12.2016 kaupparekisteriin merkityistä osakkeista.

31.12.2016

Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä:		osakkeet	optiot
Alistair Ruiters	Johtaja, hallituksen ei-riippumaton jäsen	900 000	600 000
Jelena Manojlovic	Hallituksen ei-riippumaton, ei työsuhteessa oleva jäsen	150 000	0
Markku Kankaala	Hallituksen riippumaton jäsen	7 066 616	0
Barry Rourke	Hallituksen riippumaton jäsen	150 000	0
Ivan Jakovcic	Hallituksen puheenjohtaja, hallituksen riippumaton jäsen	0	0
Milan Djakov	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0
Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä		8 266 116	600 000
Kaikki yhtiön osakkeet		263 040 695	263 040 695
Osuus kaikista osakkeista		3,1 %	0,2 %

31.12.2016 kaupparekisteriin merkittyjen osakkeiden määrä oli 263 040 695 osaketta ja hallituksen ja toimitusjohtajan omistus vastasi 3,1 prosenttia tästä.

Palkkiot tilintarkastajille

tEUR	2016	2015
Ernst & Young Oy		
tilintarkastus	189	201
muut palvelut	51	28
Yhteensä	240	229

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAOSTA

Vuonna 2017 Yhtiön hallitus tulee esittämään varsinaiselle yhtiökokoukselle, että pääomanpalautusta tai osinkoa ei jaettaisi. Yhtiön varojenjakopolitiikan mukaisesti varojenjako tarkastellaan uudelleen puolivuotistuloksen julkistuksen yhteydessä.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

HELSINKI, 30. PÄIVÄNÄ MAALISKUUTA 2017

IVAN JAKOVIC

Hallituksen puheenjohtaja

BARRY ROURKE

Hallituksen jäsen

JELENA MANOJLOVIC

Hallituksen jäsen

ALISTAIR RUITERS

Hallituksen jäsen

MILAN DJAKOV

Hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

HELSINKI 30. PÄIVÄNÄ MAALISKUUTA 2017
ERNST & YOUNG OY

ERKKA TALVINKO
KHT

**TILINTARKASTUS-
KERTOMUS** ➤

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Afarak Group Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Afarak Group Oyj:n (y-tunnus 0618181-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät veloitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnillemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

1) Liikearvo

Viittaamme tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin sekä liitetietoon 1.4 ja 13.

Konsernin tulee suorittaa vuosittain liikearvon arvonalentumistestaus. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 liikearvon määrä oli 63,8 miljoonaa euroa joka on 24 % kokonaisvaroista ja 36 % omasta pääomasta (2015: 58,3 miljoonaa euroa, 22 % kokonaisvaroista ja 34 % omasta pääomasta). Johdon suorittama

arvonalentumistestaus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska arviointiprosessi on monimutkainen ja se sisältää arvionmääräisiä eriä ja oletuksia. Laskelmien laatiminen edellyttää johdon harkintaa liittyen markkinoita ja taloutta koskeviin oletuksiin, talouden kasvuvauhtiin, rahavirtojen diskonttauksessa käytettyyn diskonttokorkoon sekä oletettuun inflaation, liikevaihdon ja käyttökatteen kehitykseen.

Tarkastuksen yhteydessä arvonnääritysasiantuntija avusti meitä konsernin tekemien oletusten ja menetelmien arvioinnissa sekä vertaamisessa vastaavanlaisten yritysten käyttämiin oletuksiin erityisesti keskimääräisen pääomarakenteen osalta. Arvioidessamme johdon käyttämiä oletuksia markkinoiden kehityksestä vertaisimme niitä ulkopuolisten ennustelaitosten julkaisemiin ennusteisiin. Tarkastuksen kannalta keskeinen asia oli arvonalentumistestauksen herkkyyssanalyysi sekä sen arvioiminen, voiko jokin jokseenkin mahdollinen muutos keskeisessä oletuksessa johtaa siihen, että yksikön kirjanpitoarvo ylittää sen kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvioimme myös johdon aiemmin tekemien arvioiden toteutumista ja markkinoiden suuresta epävakaudesta ja toimialan vaikeasta markkinatilanteesta johtuen teimme oman herkkyyssanalyysin sillä oletuksella, että toimialan vaikea markkinatilanne jatkuisi pitkään.

Arvioimme tilinpäätöksen liitetiedoissa 1.4 ja 13 esitettyjä tietoja koskien arvonalennustestauksessa käytettyjen oletusten herkkyyttä.

2) Ympäristövastuut

Viittaamme laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 21

Kaivosten ja mineraalien tuotantolaitosten käytöstä luopumisesta ja alueiden ennallistamista varten on tehty kirjanpitoon varaus. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 varausten määrä oli 9,6 miljoonaa euroa (2015: 8,2 miljoonaa euroa). Tulevaisuudessa syntyvien kustannusten arviointi on monimutkainen prosessi ja se edellyttää merkittävää johdon harkintaa. Kuluvaraus perustuu arvioon veloitteen kattamiseksi vaadittavista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista menoista. Varausta laskettaessa nämä menot on diskontattu nykyarvoon arvioitujen rahavirtojen mukaisesti. Varauksen määrään vaikuttaa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, johdon näkemys vaadittavista toimenpiteistä, laskelmissa käytetty diskonttokorko sekä valuuttakursseissa tapahtuneet muutokset.

Analysoimme oletuksia, jotka johto oli tehnyt tilinpäätöksen 31.12.2016 varausta laskiessaan ja kävimme läpi laskelmat. Testasimme johdon laskelmia laskemalla uudelleen varauksen määrän perustuen johdon käyttämiin oletuksiin diskonttokorosta, ennallistettavasta alueesta sekä veloitteesta syntyvien menojen luonteesta (esim. liittyvätkö menot aktivoituun tase-erään vai onko kyseessä tilikauden kulu). Arvioimme johdon käyttämän ulkopuolisen kustannusennusteita laatineen asiantuntijan pätevyyttä.

Arvioimme konsernitilinpäätöksessä ympäristö- ja ennallistamisvaraukista esitettyjä liitetietoja.

3) Vaihto-omaisuuden arvostus

Viittaamme laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 15

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 vaihto-omaisuuden määrä oli 48,4 miljoonaa euroa joka on 19 % kokonaisvaroista (2015: 45,2 miljoonaa euroa, 17 % kokonaisvaroista). Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuun tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon ottaen huomioon myös kulutukseen perustuvat poistot malmi- ja mineraalivaroista, jotka on kirjattu liiketoiminnan hankinnan yhteydessä. Vaihto-omaisuus oli tilintarkastuksen kannalta olennainen erä, koska vaihto-omaisuuden arvoon vaikuttaa muutokset metallien hinnoissa ja valuuttakursseissa, minkä johdosta vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo voi vaihdella merkittävästi ja johtaa varaston yliarvostukseen.

Vaihto-omaisuuden hankintamenon määrittämiseen liittyy lisäksi merkittävä riski, koska vaihto-omaisuuden arvoon allokoidaan muuttuvia ja kiinteitä menoja.

Tarkastustoimenpiteisiin sisältyi konsernin vaihto-omaisuuden arvostamiseen soveltamien laskentaperiaatteiden arviointi sekä laskentaperiaatteiden vertaaminen soveltuvaan laskentastandardiin. Testasimme vaihto-omaisuuden hinnoittelua ja arvostusta nettorealisointiarvon osalta selvittääksemme, ylittääkö vaihto-omaisuuden hankintameno sen nettorealisointiarvon ja onko muuttuvat ja kiinteät menot allukoitu vaihto-omaisuudelle normaalin tuotannon toiminta-asteen mukaisesti. Lisäksi arvioimme vaihto-omaisuutta analyttisesti.

Arvioimme konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuudesta esitetyt liitetietoja.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun

tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 30. maaliskuuta 2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Erkka Talvinko
KHT

